

**UCHWAŁA NR XLVII/1120/14
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 26 marca 2014 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2012 - 2014” za 2013 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 poz. 135 z późn. zm.) w wykonaniu uchwały nr XXVI/594/12 Rady Miasta Katowice z dnia 12 września 2012 r. w sprawie przyjęcia "Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2012-2014"

**Rada Miasta Katowice
uchwala:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2013 roku „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2012- 2014”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miasta Katowice

Marek Chmieleński

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2012 – 2014
ZA 2013 ROK**

**przyjętego Uchwałą Nr XXVI/594/12 Rady Miasta Katowice
z dnia 12 września 2012 roku**

Spis treści

Priorytet 1. Prawidłowo funkcjonująca rodzina.....	4
Cel szczegółowy nr 1: Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych służące przywróceniu rodzinie zdolności wykonywania tych funkcji. ..	4
Cel szczegółowy nr 2: Zapewnienie infrastruktury i dostępności do usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego.....	5
Cel szczegółowy nr 3: Rozwój prorodzinnych form opieki nad dzieckiem	9
Priorytet 2. Zabezpieczenie socjalne rodziny.	9
Cel szczegółowy nr 1: Dostarczanie usług i świadczeń rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych.....	9
Cel szczegółowy nr 2: Rozwijanie aktywności własnej i umiejętności zaspokajania potrzeb rodziny.	13
Priorytet 3. Edukacja podstawą rozwoju indywidualnego potencjału i zdolności dziecka	16
Cel szczegółowy 1: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	16
Cel szczegółowy 2: Promowanie i wspieranie uzdolnionych uczniów.	18
Cel szczegółowy 3: Wzbogacanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.	19
Priorytet 4. Sport, rekreacja i wypoczynek.	19
Cel szczegółowy 1: Rozbudowa warunków służących aktywności sportowej i rekreacyjnej oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo – rekreacyjnych	19
Cel szczegółowy nr 2: Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie.	23
Priorytet 5. Bezpieczeństwo i patologie społeczne.	37
Cel szczegółowy nr 1: Doskonalenie systemu reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.	37
Cel szczegółowy nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.	41
Potrzeby na 2014 rok związane z realizacją programu.....	52

Priorytet 1. Prawidłowo funkcjonująca rodzina

Cel szczegółowy nr 1: Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych służące przywróceniu rodzinie zdolności wykonywania tych funkcji.

Zadanie 1. Objęcie rodziny systemem wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego.

Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi od wielu lat stanowią jedną z najbardziej licznych grup klientów Ośrodka. Aktywne wspieranie rodziny związane jest z wykorzystaniem przez pracowników Ośrodka różnorodnych metod i narzędzi pracy, mieszczących się w katalogu indywidualnej, grupowej oraz środowiskowej pracy socjalnej.

Bogate doświadczenie pracowników Ośrodka w pracy z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi wskazuje na potrzebę coraz bardziej pogłębionej i zindywidualizowanej pracy. Większe zaangażowanie osoby pomagającej może być jednym z warunków osiągnięcia sukcesu w pracy z rodziną. Praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi w dużej mierze prowadzona była przez pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, których działania w omawianym obszarze są nakierowane na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych dzieci. Dodatkową formą wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest usługa asystenta rodziny. Zaangażowanie asystenta rodziny skupia się między innymi na: wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich wszystkich członków rodziny, odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych. Asystent rodziny koncentrował się w swojej pracy na wzmocnieniu rodziny, pomocy w przełamaniu oporu i pobudzaniu aktywności wszystkich członków rodziny w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej rodziny i właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przy wykorzystaniu zasobów własnych rodzin oraz wsparcia środowiska lokalnego. Rodziny mogły także brać udział w oferowanych przez Ośrodek programach zwiększających kompetencje wychowawcze oraz w spotkaniach grup wsparcia dla rodzin

Informacja o działaniach Świetlic Specjalistycznych i Specjalistycznych Klubów Młodzieżowych MOPS w zakresie pracy z rodzinami wychowanków:

Realizowane zadania miały na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny.

W tym zakresie w świetlicach i klubach realizowano następujące zadania:

- bieżący monitoring zaspakajania podstawowych potrzeb socjalno-bytowych dziecka
- pracę z rodziną nastawioną na przezwyciężanie trudności opiekuńczo – wychowawczych
- działania na rzecz integracji rodziny oraz przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.
- pomoc w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych, w tym kryzysów rodzinnych.
- świadczenie specjalistycznego poradnictwa w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin wychowanków świetlic i klubów;
- podnoszenie świadomości rodziców/opiekunów w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny

Ilość rodzin objętych wsparciem w Świetlicach Specjalistycznych MOPS

Nazwa, numer i adres Świetlicy	Liczba rodzin objętych wsparciem (narastająco)
Świetlica Specjalistyczna Nr 1, ul. Orkana 7a	15
Świetlica Specjalistyczna Nr 2, Plac Powstańców 3	29
Świetlica Specjalistyczna Nr 3, ul. Gliwicka 74a	21
Świetlica Specjalistyczna Nr 4, ul. Świdnicka 35a	26
Świetlica Specjalistyczna Nr 5, ul. Czecha 2	24
Razem	115

Ilość rodzin objętych wsparciem w Specjalistycznych Klubach Młodzieżowych MOPS

Nazwa, numer i adres Klubu	Liczba rodzin objętych wsparciem (narastająco)
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 1, ul. Orkana 7a	12
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 2, ul. Krakowska 138	16
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 3, ul. Czecha 2	9
Razem	37

Zadanie 2. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W celu ochrony praw dzieci, w tym przede wszystkim prawa do wychowania w rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi działania zmierzające do zabezpieczenia potrzeb dziecka przebywającego w rodzinie zagrożonej kryzysem bądź przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracownicy socjalni podejmują intensywną pracę socjalną mającą na celu monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie oraz pomoc rodzinie w wypełnianiu swej funkcji. Każda rodzina może skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa, w tym zwłaszcza prawnego i psychologicznego oraz mediacji rodzinnych czy terapii. Rodzina może również zostać objęta wsparciem asystenta rodziny, którego zadaniem jest również monitorowanie sytuacji dziecka nawet po zakończeniu swojej pracy z rodziną.

Zadanie 3. Praca z rodziną również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

W sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną, rodzicom oferowana jest praca socjalna w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej, specjalistyczne poradnictwo w tym prawne, psychologiczne i pedagogiczne, terapia rodzinna i indywidualna, mediacje oraz pomoc ze strony asystenta rodziny. Rodziny informowane są ponadto o działających organizacjach i stowarzyszeniach pozarządowych świadczących pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Ponadto osoby i rodziny, które postanowieniem sądu rodzinnego zostały ustanowione rodziną zastępczą, obejmuje się wsparciem i pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W 2013 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnił 9 koordynatorów, którzy współpracowali z nowopowstałymi rodzinami zastępczymi spokrewnionymi i niezawodowymi, posiadającymi staż poniżej trzech lat sprawowania pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy nr 2: Zapewnienie infrastruktury i dostępności do usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego.***Zadanie: 1. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne w oparciu o zasoby instytucjonalne gminy.***

Poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców Katowic (bez względu na ich sytuację dochodową), rodzin w trudnej sytuacji życiowej, rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, dla młodzieży oraz dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków realizowane było przez pracowników Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii zatrudniających wysoko wykwalifikowaną kadrę merytoryczną: psychologów i pedagogów, doradców zawodowych i trenerów pracy. Obejmowało ono diagnozowanie problemów osób/rodzin, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia (w tym także w zakresie poruszania się po rynku pracy) oraz pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Poradnictwo specjalistyczne miało na celu wzmocnienie poczucia odpowiedzialności osób, rodziców za własną sytuację życiową, adekwatne spostrzeganie swoich problemów, a także zmianę stylu wychowania dzieci i zwrócenie uwagi na ich indywidualne potrzeby, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodziców. Poradnictwo w stosunku do młodzieży miało na celu wzrost umiejętności planowania swojej przyszłości oraz naukę budowania celów życiowych poprzez wykorzystywanie własnych zasobów.

Liczba udzielonych specjalistycznych, indywidualnych porad psychologiczno – pedagogicznych dla rodzin i klientów w 2013 r.	1 797
Łączny wymiar godzin udzielonych porad w 2013 r.	2 127
Liczba osób, które skorzystały z porad psychologiczno – pedagogicznych w 2013 r.	648
Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa zawodowego w 2013 r.	121

Zadanie 2. Prowadzenie terapii i mediacji dla rodzin.

W 2013 roku oferta poradnictwa specjalistycznego (zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r.) została poszerzona o wsparcie w formie psychoterapii indywidualnej i rodzinnej w ujęciu systemowym oraz o mediacje.

Terapia

Głównym założeniem terapii jest traktowanie rodziny jako systemu całościowego, w którym problem czy choroba ma wpływ na funkcjonowanie wszystkich członków rodziny. W procesie terapii rodzin psychoterapeuta koncentruje się na rodzinie jako systemie, uwzględniając wszystkich poszczególnych uczestników terapii. Jest zarówno obserwatorem, jak i komentatorem tego, co dzieje się pomiędzy poszczególnymi osobami. W okresie sprawozdawczym realizowane były działania z zakresu wsparcia psychoterapeutycznego w formie psychoterapii indywidualnej i rodzinnej w ujęciu systemowym.

Liczba osób biorących udział w terapii w 2013 r.	160
Liczba przeprowadzonych sesji terapeutycznych w 2013 r.	1 249
Liczba godzin przeprowadzonych sesji terapeutycznych w 2013 r.	1 433

Mediacje

Mediacje dają możliwość wspólnego rozwiązania sporu przez strony, bez narzucania im rozwiązań, które nie zawsze są zgodne z ich potrzebami. Biorąc udział w mediacji strony mają możliwość przedstawić fakty z własnej perspektywy, wyrazić swoje obawy i uczucia, a przede wszystkim decydować w swojej sprawie i o sobie.

Ilość osób biorących udział w mediacjach w 2013 r.	21
Ilość spotkań dotyczących mediacji w 2013 r.	15
Ilość godzin mediacji w 2013 r.	24

Zadanie 4. Pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

Mieszkańcy miasta Katowice, w szczególności korzystający z pomocy Ośrodka mogą bezpłatnie korzystać z poradnictwa prawnego. Poradnictwo prawne świadczone jest nieodpłatnie i obejmuje w szczególności porady świadczone z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego i ochrony praw lokatorów. Porady świadczone są w poszczególnych dzielnicach miasta Katowice a stosowna informacja jest w placówkach Ośrodka i na stronie internetowej Ośrodka.

Indywidualne konsultacje prawne w zakresie :	Liczba porad w 2013 r.
Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (rozwody i podział majątku, sprawy o ustalenie ojcostwa, zaprzeczenie ojcostwa, przemoc w rodzinie, ustalenie alimentów)	870

Zadanie 5. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych oraz pomocy psychologicznej i pedagogicznej adresowanych do rodzin.

W Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii w ramach wsparcia rodziny realizowano programy profilaktyczne i edukacyjne dla rodzin. Ponadto każda rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu swych funkcji mogła skorzystać z pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

Program „Moje Dziecko”

Program skierowany do mieszkańców Katowic, w szczególności - kobiet w ciąży oraz rodziców wychowujących dzieci do lat 10.

Celem programu było nabycie przez uczestników programu wiedzy i umiejętności umożliwiających prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich (matki i ojcowie posiadający dzieci) oraz właściwe przygotowanie do roli matki (kobiety ciężarne). Program realizowany był poprzez pracę realizatorów programu (pedagoga i psychologa) z uczestnikami w ich środowisku zamieszkania.

Liczba uczestników programu w 2013 r.	6
Liczba spotkań w 2013r.	27
Liczba godzin programu w 2013 r.	32

Program psychoedukacyjny „Świadomy rodzic – szczęśliwsza rodzina”

Program adresowany był do mieszkańców miasta Katowice, w szczególności do rodziców z dziećmi, którzy zgłaszali/zauważali istnienie problemów w relacjach z dziećmi, czuli się zagrożeni utratą wpływu na swoje dzieci oraz do rodziców, którzy gotowi byli podnosić swoje kompetencje wychowawcze oraz rozwijać nowe umiejętności przydatne w procesie wychowywania i opieki nad dziećmi.

Celem programu był rozwój kompetencji wychowawczych rodziców, uświadomienie im ich zasobów oraz deficytów w pełnionej roli rodzicielskiej, stosowanym stylu wychowawczym, edukacja w zakresie właściwego zaspokajania potrzeb członków rodziny, w zakresie właściwego komunikowania się pomiędzy członkami rodziny oraz nabycie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów a także nauka konstruktywnego radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi i rozwojowymi dzieci i młodzieży.

Liczba uczestników programu w 2013r.	4
Liczba spotkań grupowych w 2013r.	24
Liczba godzin programu w 2013r.	35

Program „A, B, C i co dalej...?”

Adresatami programu były dzieci będące mieszkańcami Katowic w wieku 6 – 13 lat uczęszczające do szkół podstawowych oraz młodzież w wieku 14 – 19 lat uczęszczająca do gimnazjów i szkół średnich mające problemy w nauce, których rodzice wyrażają zgodę na udział w programie oraz korzystają ze wsparcia w Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Celem programu była rozbudowa systemu wsparcia dzieci i młodzieży mających problemy w nauce poprzez organizację bezpłatnych korepetycji.

Łączna liczba dzieci, które wzięły udział w programie w 2013 r.	28
Łączna liczba wolontariuszy, którzy wzięli udział w programie w 2013 r.	5
Łączna liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy w 2013r.	330

„Macierzyństwo - mój czas”

Sekcja Programu Aktywności Lokalnej na Rzecz Młodzieży "Postaw na siebie!" w 2013 roku realizowała ofertę wsparcia dla dziewcząt i młodych kobiet (w wieku 15-25 lat), które oczekują narodzin dziecka, pod nazwą „Macierzyństwo - mój czas”. Od kwietnia do grudnia 2013 roku, podczas dwóch realizowanych edycji, ze wsparcia skorzystało **13** uczestniczek, które miały możliwość czerpać wiedzę na temat ciąży, jej przebiegu, potrzeb kobiet ciężarnych, zmian zachodzących w organizmie kobiety spodziewającej się potomstwa i zdobywać umiejętności w zakresie opieki nad noworodkiem i małym dzieckiem. Zapewniono profesjonalną pomoc oraz dostęp do poradnictwa realizowanego podczas warsztatów ze specjalistami tj.: położną, dietetykiem, psychologiem. Młode przyszłe mamy brały również udział w spotkaniach i wyjściach integracyjnych, korzystały z konsultacji w ramach tworzenia Indywidualnego Planu Pomocy, jak również z pomocy finansowej z przeznaczeniem na zakup wyprawki dla noworodka oraz przyszłej mamy.

Zadanie 6. Wspieranie rodziny poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego

Zadaniem placówek wsparcia dziennego jest utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny.

W zakresie potrzeb bytowych, umożliwiają dzieciom pobyt w godzinach popołudniowych, zapewniając wychowankom w tym czasie poczucie bezpieczeństwa i właściwe warunki do odpoczynku, życia społecznego i nauki oraz wyżywienie składające się z dwóch posiłków dziennie. Głównym celem powyższych oddziaływań jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu m. in. poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych przy jednoczesnym wsparciu rodziny poprzez pracę nastawioną na przezwyciężanie trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz świadczenie specjalistycznego poradnictwa.

W ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach prowadzone są placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej jako:

ŚWIETLICE SPECJALISTYCZNE

Nazwa, numer i adres Świetlicy	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)
Świetlica Specjalistyczna Nr 1, ul. Orkana 7a	25 +3*
Świetlica Specjalistyczna Nr 2, Pl. Powstańców 3	42 + 13*
Świetlica Specjalistyczna Nr 3, ul. Gliwicka 74a	35 + 12*
Świetlica Specjalistyczna Nr 4, ul. Świdnicka 35a	40 + 14*
Świetlica Specjalistyczna Nr 5, ul. Czecha 2	37 +13*
RAZEM	179 + 55*

*liczba dzieci, które na podstawie uzgodnień uczęszczają do placówek w ramach wolnych miejsc w okresie wakacji letnich 2013r.

SPECJALISTYCZNE KLUBY MŁODZIEŻOWE

Nazwa, numer i adres Klubu	Liczba dzieci, które skorzystały z placówki (narastająco)
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 1, ul. Orkana 7a	13
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 2, ul. Krakowska 138	22
Specjalistyczny Klub Młodzieżowy Nr 3, ul. Czecha 2	13
RAZEM	48

Placówki wsparcia dziennego prowadzone są także przez organizacje pozarządowe w formie świetlic i klubów młodzieżowych:

Placówka	Adres	Liczba miejsc
Świetlica Środowiskowa przy Katolickiej Fundacji Dzieciom	40-061 Katowice ul. Kilińskiego 15	50
Środowiskowy Klub Młodzieżowy przy Katolickiej Fundacji Dzieciom	40-061 Katowice ul. Kilińskiego 15	25
Świetlica Środowiskowa zwana Klubem „Szansa dla Każdego”	40-096 Katowice ul. 3-go Maja 36	30
Świetlica Terapeutyczna im. św. Brata Alberta Caritas Archidiecezji Katowickiej	40-020 Katowice ul. Brata Alberta 4	36
Świetlica Terapeutyczna im. św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej	40-106 Katowice ul. Dębowa 23	40
Świetlica Środowiskowa im. św. Agata Caritas Archidiecezji Katowickiej	40-749 Katowice ul. Solskiego 2	30
Świetlica Środowiskowa im. św. Wojciecha Caritas Archidiecezji Katowickiej	40-093 Katowice ul. Chopina 8c/1	25
Świetlica Środowiskowa „NIKISZ” Polskie Towarzystwo Kulturalne	40-749 Katowice Pl. Wyzwolenia 21	30
Świetlica Socjoterapeutyczna Fundacji dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo”	40-124 Katowice ul. Morcinka 19a	40
Młodzieżowy Klub Wspierania Rozwoju Osobistego Fundacji dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo”	40-124 Katowice ul. Morcinka 19a	15
Świetlica Środowiskowa zwana Ochronką dla Dzieci Przedszkolnych przy Rzymsko-Katolickiej Parafii św. J. Robotnika	40-146 Katowice ul. Milusińskiego 8	15
Świetlice Terapeutyczne i Ognisko Wychowawcze Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów”	40-857 Katowice ul. Gliwicka 148	55
Świetlica Środowiskowa Profilaktyczno-Wychowawcza im. św. Brata Alberta przy Parafii św. Barbary w Katowicach Giszowcu	40-485 Katowice ul. Młodzieżowa 10	50
RAZEM		441

Cel szczegółowy nr 3: Rozwój prorodzinnych form opieki nad dzieckiem

Zadanie 1. Podejmowanie działań zmierzających do utrzymania dziecka w rodzinie naturalnej poprzez kompleksową pomoc rodzinie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych i problemowych w tym również poprzez objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny.

Rodzinie przeżywającej sytuacje kryzysowe i problemowe udzielana jest kompleksowa pomoc służąca utrzymaniu dziecka w rodzinie. Każda rodzina może skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa, w tym zwłaszcza prawnego, i psychologicznego oraz mediacji rodzinnych czy terapii.

Rodziny przeżywające problemy w wypełnianiu swych funkcji mogły skorzystać także ze wsparcia asystenta rodziny. Celem usługi asystenta rodziny była poprawa sytuacji życiowej rodzin, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich.

Liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny w 2013 r.	Liczba rodzin, w których zakończono usługę asystenta rodziny w 2013 r.	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny w 2013 r.
238	78	14

Zadanie 2. Zapewnienie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez objęcie jej pomocą rodziny wspierającej.

Rodziny wspierające mają pomóc rodzicom, którzy mają problemy z wykonywaniem swoich obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie to ma polegać na sprawowaniu opieki nad dzieckiem i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Funkcję rodziny wspierającej będą mogły pełnić rodziny z najbliższego otoczenia dziecka po odbyciu odpowiedniego szkolenia organizowanego przez gminę. Rodzina wspierająca otrzyma zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w umowie.

Priorytet 2. Zabezpieczenie socjalne rodziny.

Cel szczegółowy nr 1: Dostarczanie usług i świadczeń rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych.

Zadanie 1. Diagnostowanie, monitorowanie warunków i jakości życia rodziny

Pracownicy socjalni dokonują systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, budują wraz z nią plan pomocy i podejmują różne formy pracy socjalnej, ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów i usamodzielnienie rodzin z różnymi dysfunkcjami. Ścisłe współpracują ze specjalistami i konsultantami w opracowaniu diagnozy, planowaniu i prowadzeniu pracy socjalnej. Pracownicy socjalni tworzą i realizują programy dla grup z konkretnymi problemami, które mają charakter grup wsparcia lub grup samopomocowych, przy wykorzystaniu wolontariatu i zasobów dzielnicy. Pracownicy socjalni współpracują z działającymi w dzielnicy instytucjami, organizacjami, w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi. Pracownicy socjalni wraz z organizacjami i grupami nieformalnymi współtworzą politykę pomocy społecznej w dzielnicy.

Zadanie 2. Zaspakajanie potrzeb rodzin, które nie mogą być zaspakajane samodzielnie poprzez:

- udzielanie pomocy materialnej,
- prowadzenie pracy socjalnej skierowanej na rodzinę, grupę i środowisko lokalne,
- udzielanie specjalistycznych usług i form pomocy.

W 2013 roku udzielana była przez Ośrodek pomoc materialna rodzinom w formie m.in. zasiłków okresowych, zasiłków stałych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, zasiłków celowych na żywność i środki czystości, leki, wydatki mieszkaniowe i opał.

W ramach tego zadania pracownicy Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii realizowali poradnictwo specjalistyczne – psychologiczne i pedagogiczne. Przeznaczone było ono dla mieszkańców Katowic (bez względu na ich sytuację dochodową), rodzin w trudnej sytuacji życiowej, rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, dla młodzieży oraz dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków. W zakres poradnictwa specjalistycznego wchodziło diagnostowanie problemów osób/rodzin, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej, a także prowadzenie programów psychoedukacyjnych. Poradnictwo to miało na celu wzmocnienie poczucia odpowiedzialności osób, rodziców za własną sytuację życiową poprzez spożytkowanie własnych zasobów.

Asystenci rodziny Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii realizowali formę usług skierowanych do rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Wsparcie asystenta rodziny skupione było między innymi na: wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich wszystkich członków rodziny, odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych.

Zadanie 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich wsparcia materialnego i edukacyjnego oraz stworzenie możliwości uczestniczenia w zorganizowanych formach spędzania wolnego czasu.

W ramach organizacji wsparcia edukacyjnego dla dzieci i młodzieży z ubogich rodzin w Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii realizowano **Program „A, B, C i co dalej...?”**. Realizacja tego programu została opisana we wcześniejszej części sprawozdania.

Realizacja usług lokalnej sieci świetlic Specjalistycznych i Specjalistycznych Klubów Młodzieżowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Świetlice Specjalistyczne i Specjalistyczne Kluby Młodzieżowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej są placówkami wsparcia dziennego typu specjalistycznego powołanymi do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011r. Nr 149, poz. 887 z późniejszymi zmianami) oraz zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działającego na podstawie Uchwały Nr XXVIII/631/12 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 31 października 2012 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 r. oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, działającego na podstawie Uchwały Nr XXVIII/630/12 Rady Miasta Katowice z dnia 31 października 2012 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 r.

Informacja o działalności Świetlic Specjalistycznych MOPS w zakresie pracy z wychowankami:

Świetlice adresowały swoją pomoc do dzieci i młodzieży w wieku 6-15 lat uczęszczających do szkoły podstawowej lub gimnazjum, wywodzących się z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami.

Miały one na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny. W zakresie potrzeb bytowych świetlice oferowały przez pięć dni w tygodniu:

- pobyt dzieci w placówkach w godzinach popołudniowych
- wyżywienie składające się z dwóch posiłków dziennie
- prowadzenie pracy wychowawczej z grupą
- organizowanie terapii zajęciowej i treningów umiejętności społecznych
- indywidualną pracę psychokorekcyjną z wychowankami
- zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne
- organizowanie zajęć dla dzieci, w szczególności rekreacyjnych, wypoczynkowych, sportowych, kulturalno – oświatowych
- nadzór w zakresie przestrzegania przez dzieci norm i zasad współżycia społecznego
- kultywowanie zasad życia społecznego
- monitoring systematycznej realizacji obowiązku szkolnego oraz pomoc w przezwyciężaniu trudności w nauce
- niezbędne kontakty z osobami, środowiskami, instytucjami znaczącymi dla dziecka

Głównym celem powyższych oddziaływań było efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu, m. in. poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych, przy jednoczesnym wsparciu rodziny w formie pracy socjalnej oraz specjalistycznego poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.

Informacja o realizacji obowiązku szkolnego przez wychowanków świetlic:

Liczba dzieci, które otrzymały promocję do następnej klasy	134/141*
Liczba absolwentów klas III gimnazjum	0
Liczba absolwentów gimnazjów, którzy złożyli podania do szkół ponadgimnazjalnych	0

*liczba dzieci uczęszczających do świetlicy w dniu zakończenia roku szkolnego

Informacja o działalności Specjalistycznych Klubów Młodzieżowych MOPS w zakresie pracy z wychowankami:

Działalność Klubów stanowiła kontynuację pracy socjoterapeutycznej Świetlic Specjalistycznych. Przeznaczone były dla młodzieży w wieku 12-18 lat, absolwentów szkoły podstawowej, uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych wywodzących się z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Kluby działały w godzinach popołudniowych 5 dni w tygodniu. Cele i zadania Klubów były tożsame z zadaniami Świetlic Specjalistycznych.

Informacja o realizacji obowiązku szkolnego przez wychowanków klubów:

Liczba wychowanków, którzy otrzymali promocję do następnej klasy	40/42*
Liczba absolwentów klas III gimnazjum	5
Liczba absolwentów gimnazjów, którzy złożyli podania do szkół ponadgimnazjalnych	5

*liczba dzieci uczęszczających do klubu w dniu zakończenia roku szkolnego

Wolontariat w Świetlicach Specjalistycznych i Specjalistycznych Klubach Młodzieżowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

Liczba wolontariuszy w okresie sprawozdawczym (narastająco)	19
Liczba przepracowanych godzin przez wolontariuszy w okresie sprawozdawczym	811

Programy adresowane do dzieci, młodzieży i ich rodzin realizowane w świetlicach i klubach:**Program „Równe szanse”**

Program „Równe szanse” – program na rzecz integracji społeczności romskiej i polskiej w szczególności na rzecz dzieci wywodzących się z rodzin romskich oraz rodzin dysfunkcyjnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, przeciwdziałający marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz problemowi opóźnionej dojrzałości szkolnej dzieci. Był adresowany do dzieci romskich i polskich w wieku 5 do 16 lat oraz do ich rodzin. Program realizowany był na terenie Świetlicy Specjalistycznej nr 2 w Katowicach-Szopienicach, Świetlicy Specjalistycznej nr 3 w Katowicach-Załężu oraz w Świetlicy Specjalistycznej nr 5 w Katowicach-Zawodziu.

Realizacja programu zakładała dwa podstawowe cele:

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu dzieci z rodzin romskich poprzez ich integrację ze środowiskiem lokalnym;
2. Integrację dzieci pochodzenia romskiego z wychowankami Świetlic Specjalistycznych MOPS poprzez udział we wspólnych zajęciach.

Program pełnił także funkcję profilaktyczną poprzez działania zmierzające do:

- utrzymania dziecka w jego środowisku naturalnym, czyli w rodzinie pomimo doświadczanych przez rodzinę trudności opiekuńczo-wychowawczych (często bardzo poważnych i długotrwałych),
- przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości dzieci i młodzieży,
- integracji społecznej rodzin romskich i polskich.

Realizacja programu umożliwia:

- wczesne wychwycenie problemów poprzez dotarcie do najmłodszej grupy dzieci zagrożonych patologią społeczną (wczesna interwencja pozwalała na niwelowanie symptomów świadczących o dysfunkcji),

- zwiększenie stopnia socjalizacji dzieci przez udział w zajęciach programu, kontakt z grupą rówieśniczą.
- wzrost wiedzy na temat kultury i tradycji romskiej w środowisku lokalnym.

Liczba dzieci romskich objętych programem w 2013 r.	Narastająco-15
Liczba rodzin romskich objętych programem w 2013 r.	Narastająco-8

Informacja o organizacji zajęć i imprez na rzecz wychowanków Świetlic Specjalistycznych i Specjalistycznych Klubów Młodzieżowych MOPS we współpracy z innymi organizacjami oraz instytucjami w roku 2013:

- **Akcja „Zima w mieście”** – cykl zajęć dla wychowanków Świetlic Nr1-5 i Klubów Młodzieżowych Nr1-3 oraz dzieci ze środowiska w czasie ferii zimowych organizowanych we współpracy z MOSiR, CKK, MOS;
- **Akcja „Lato w mieście”** – cykl zajęć dla wychowanków Świetlic Nr1-5 i Klubów Młodzieżowych Nr1-3 oraz dzieci ze środowiska w czasie wakacji letnich organizowanych we współpracy z MOSiR, CKK, MOS;
- **Festyn z okazji Dnia Dziecka** – VI Ogólnokatowicki festyn zorganizowany dla wychowanków Świetlic Nr1-5 i Klubów Młodzieżowych Nr1-3 we współpracy ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Dzieci i Rodzin „HORYZONT”, AWF KATOWICE, Komendą Miejską Policji w Katowicach oraz Ośrodkiem Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej, Katolicką Fundacją Dzieciom, Fundacją dla Ludzi Potrzebujących Pomocy „Gniazdo”, Świetlicą Nikiszowiec, Stowarzyszeniem Dom Aniołów Stróżów, oraz katowickimi Domami Dziecka. Impreza była objęta honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Katowice oraz Arcybiskupa Wiktora Skworca. W festynie udział wzięło około **500** dzieci;
- **Impreza ”BCC Dzieciom”** – impreza mikołajkowa dla wychowanków Świetlic Nr1-5 i Klubów Młodzieżowych Nr1-3, organizowana przez BCC w Expo Silesia w Sosnowcu (podczas imprezy wychowawcy i wolontariusze ze Świetlic i Klubów zorganizowali atrakcję dla wszystkich dzieci - drużynowy konkurs skoków przez skakankę);
- **Międzyświeclicowy Turniej Piłki Nożnej** – turniej piłki nożnej halowej, organizowany cyklicznie latem i zimą dla wychowanków Świetlic Nr1-5 i Klubów Młodzieżowych Nr1-3 przy współpracy ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Dzieci i Rodzin „HORYZONT” oraz MOSiR Katowice;
- **II edycja Festynu „Środek Lata”** organizowanego przez grupę najstarszą Świetlicy Specjalistycznej nr 4 we współpracy z Programem Aktywności Lokalnej na rzecz Młodzieży
- **Warsztaty Twórcze „Future Art”** – cykl warsztatów dla wychowanków Świetlic Nr 1-5 organizowanych przez Centrum Kultury Katowice im. Krystyny Bochenek prowadzonych przez p. Ewę Kokot – edukatora sztuki;
- **Wycieczki** do: Dinozatorlandu w Zatorze, NEMO Wodny Świat w Dąbrowie Górniczej, Teatru Dzieci Zagłębia w Będzinie, LaserHous dla dzieci romskich i wychowanków Świetlic nr 2, 3, 5 w ramach realizacji programu „Równe Szanse”;
- **Wycieczka do Śląskiego Ogrodu Zoologicznego** – wycieczka zorganizowana dla wychowanków Świetlic Nr 4 i 5 we współpracy ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Dzieci i Rodzin „HORYZONT”;
- **Wycieczka dwudniowa w góry na Szyndzielnię i Klimczok** dla wychowanków Świetlicy Specjalistycznej Nr 1 i Specjalistycznego Klubu Młodzieżowego Nr 1 zorganizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Dzieci i Rodzin „HORYZONT”. Wycieczka odbyła się w dniach 28-29.08.2013. Udział w niej wzięli wyróżnieni wychowankowie obu placówek;
- **Zajęcia muzyczne** – cykl warsztatów dla wychowanków Świetlic Nr 1-5 organizowanych przez Centrum Kultury Katowice im. Krystyny Bochenek prowadzonych przez edukatora p. Zdzisława Smuczerowicza;
- **Występ wychowanków** podczas Dni Organizacji Pozarządowych we wrześniu 2013r
- **Występ wychowanków Świetlicy nr 2 i nr 5** podczas konferencji z okazji Dnia Seniora w dniu 22.10.2013
- **Mitting lekkoatletyczny** – impreza odbyła się w dniu 27.06.2013 na stadionie AWF, połączona z obchodami 5-lecia istnienia Ligii Piłkarskiej świetlic, klubów i placówek wsparcia;

- **Wiosenna i Jesienna edycja Ligi Piłkarskiej** – zajęcia trwały od marca do czerwca i od września do grudnia. W tym roku liga rozgrywana była w dwóch kategoriach wiekowych U 16 i U 18, w obu brały udział drużyny ŚS1 i SKM1;
- **Udział w Podwórkowej Lidze Strzeleckiej** – w okresie maj – czerwiec wychowankowie ŚS1 i SKM1 brali udział w Podwórkowej Lidze Strzeleckiej organizowanej przez Stowarzyszenie „Szansa Dla Każdego”;
- **Udział w programie „Przygoda – lubię to”** – wychowankowie z SKM1 brali udział w programie: „Przygoda – lubię to” zorganizowanym przez Program Aktywności Lokalnej dla Młodzieży: „Postaw na siebie”. Największą atrakcją była wyprawę życia czyli na spływ kajakowy, który odbył się w dniach 5-14 lipca na rzece Wda;
- **Gra w Pétanque** – wychowankowie SKM1 wzięli udział w Turnieju Petanque o Puchar Prezydenta Miasta Katowice, który odbył się w dniu 16.06.2013 r.;
- **Katowickie Dni Kultury Romskiej** – Świetlice wraz ze Stowarzyszeniem „Szansa Dla Każdego” oraz Zespołem Szkół Specjalnych nr 8 w dniach 15,16.04.2013 r. współorganizowały wydarzenie, w ramach którego odbył się **Konkurs plastyczny „Barwny Świat Romów”**;
- **Program „Dzieci mają głos – usłysz go...”** - Udział wychowanków ŚS1-5 i ich rodziców w zajęciach w ramach realizowanego przez OIK programu „Dzieci mają głos - usłysz go...” w okresie X-XII 2013r.

Zadanie 4. Doskonalenie form współpracy z instytucjami, organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy rodzinie.

Pracownicy Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii –psycholodzy i pedagog oraz asystenci rodziny w ramach wykonywania swoich zadań podejmowali również współpracę z licznymi instytucjami, organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy rodzinie. Współpracowali z następującymi instytucjami:

- Poradnie Psychologiczno –Pedagogiczne z terenu Katowic – współpraca w ramach pracy z rodzinami z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi,
- Kuratorzy sądowi, funkcjonariusze Policji – współpraca w ramach pracy z rodzinami z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi,
- Regionalne Centrum Wolontariatu w Katowicach - współpraca w ramach realizacji programów wolontaryjnych realizowanych na rzecz mieszkańców Katowic,
- Przedszkola oraz szkoły podstawowe i gimnazja współpraca w ramach realizacji programów wolontaryjnych, programu „Romowie – Polacy do dialogu i współpracy” oraz programu „Moje dziecko”, a także w ramach realizacji usługi asystenta rodziny,
- Księgarnia „Świat ucznia” w Katowicach - współpraca przy realizacji programu romskiego,
- Dom Dziecka „Zakątek”, Dom Dziecka „Tęcza” oraz Dom Dziecka „Stanica” – współpraca w ramach usługi asystenta rodziny,
- Przychodnie Rejonowe i Specjalistyczne, Poradnie Zdrowia Psychicznego – w sprawach dotyczących zdrowia i leczenia dzieci i dorosłych.

Cel szczegółowy nr 2: Rozwijanie aktywności własnej i umiejętności zaspokajania potrzeb rodziny.

Zadanie 1. Tworzenie i realizacja grupowego wsparcia odpowiadającego na potrzeby rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ze specyficznymi problemami: niepełnosprawności, uzależnień, przemocy, mniejszości etnicznych, narodowych i innych, we współpracy ze społecznością lokalną.

W ramach tego zadania realizowane były przez pracowników Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii Sekcji Psychologiczno - Pedagogicznej następujące programy:

- Program Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych „SŁONECZNIK”,
- program „Romowie - Polacy do dialogu i współpracy”,

Program Wolontariat na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych „SŁONECZNIK”

Adresatami programu „Słonecznik” są osoby starsze i niepełnosprawne, które z powodu swojego wieku i/lub niepełnosprawności wymagają wsparcia ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Celem programu było rozszerzenie oferty wsparcia nakierowanej na utrzymanie więzi społecznych i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w środowisku zamieszkania osób starszych i niepełnosprawnych.

łączna liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem wolontariusza w 2013 r.	15
łączna liczba wolontariuszy, która wzięła udział w programie w 2013 r.	11
łączna liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy w 2013 r.	862

Program „Romowie - Polacy do dialogu i współpracy”

Program skierowany do rodzin romskich objętych pomocą społeczną i realizowany przez Sekcję Psychologiczno - Pedagogiczną we współpracy z Wydziałem Edukacji Urzędu Miejskiego w Katowicach, szkołami i z przedstawicielami społeczności romskiej.

Celem programu było wyposażenie dzieci romskich w książki i artykuły szkolne. Program otrzymał z Ministerstwa Edukacji Narodowej dofinansowanie w wysokości 11 550 zł. Dotacja nie została wykorzystana w całości ze względu na mniejszą ilość zgłoszonych przez szkoły uczniów romskich niż zaplanowana we wniosku.

łączna liczba uczniów, dla których zaplanowano zakup podręczników i artykułów szkolnych w roku 2013	33
łączna liczba uczniów, dla których zakupiono podręczniki i artykuły szkolne w 2013 r.	28
łączna kwota wydana w 2013 r. na zakup podręczników i artykułów szkolnych dla uczniów romskich	9 800

Ponadto Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizuje następujące programy:

Z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Program pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w rodzinie pt.: „Grupa psychoedukacyjna dla osób doznających przemocy w środowisku rodzinnym”. Zajęcia odbywają się w formule grupowej i wzięło w nich udział 27 osób. W ramach programu odbyło się 48 spotkań.
- program korekcyjno-edukacyjny przeznaczony dla osób stosujących przemoc w rodzinie pt.: „Program dla osób mających problem ze złością, agresją o stosujących przemoc w rodzinie. Zajęcia odbywają się w formule grupowej i wzięło w nich udział 20 osób. W ramach programu odbyło się 30 spotkań.
- Przystąpiono do konkursu – w ramach Programu Oslonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzenie Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” pt: **Kampania społeczna na rzecz ochrony dziecka krzywdzonego „Dzieci mają głos – usłysz go!”**, który współfinansowany jest ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Projekt został przyjęty i był realizowany od sierpnia do grudnia 2013r. Celem nadrzędnym programu było zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z występowania przemocy w rodzinie. Kampania społeczna stanowi prewencję pierwszego stopnia, i miała charakter informacyjno-edukacyjny i nakierowana była na realizację zadań w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”. Działania podejmowane w ramach realizacji projektu adresowane były między innymi do rodzin zagrożonych patologizacją, pedagogów i psychologów szkolnych mających wpływ na promowanie postaw, czy wreszcie ogółu mieszkańców Katowic w celu uwrażliwienia ich na zjawisko przemocy domowej a w szczególności krzywdę dzieci. W dniu 12 grudnia 2013 roku odbyła się konferencja pt: **„Dzieci mają głos usłysz go!”**, która stanowiła podsumowanie wszystkich działań podjętych w ramach Kampanii społecznej na rzecz ochrony dziecka krzywdzonego oraz promocję prewencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Honorowy patronat nad nią objął Prezydent Miasta Katowice. Konferencję prowadzili absolwenci Szkoły Liderów, występowali również wychowankowie świetlic specjalistycznych.

W mieście Katowice od 2011r. realizowany jest program pt.: „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy i ochrony ofiar na lata 2011-2015”. Program ten został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Katowice Nr XI/172/11 z dnia 22.06.2011r. o objęty jest odrębnym sprawozdaniem.

Z zakresu uzależnień:

Konsultanci ds. uzależnień realizują program edukacyjno-diagnostyczny „Ja i alkohol” przeznaczony do osób, u których zaobserwowano fakty świadczące o możliwości występowania problemu alkoholowego. Celem programu jest rozpoznawanie przez klientów własnego stylu picia, negatywnych konsekwencji wynikających z używania alkoholu oraz edukacja na temat problematyki alkoholowej, a w efekcie rozpoznawanie problemu

alkoholowego. Zajęcia odbywają się w formule grupowej a integralną ich częścią są spotkania indywidualne z prowadzącym konsultantem. W ramach programu odbyło się 88 spotkań, w których udział wzięło 123 osób.

Zadanie 2. Inicjowanie naturalnych grup wsparcia i grup samopomocowych przy wykorzystaniu wolontariatu i zasobów środowiska lokalnego oraz wsparcia asystenta rodziny.

Wsparcie asystenta rodziny opisane zostało w priorytecie 1, celu szczegółowym 3, zadaniu 1.

Zadanie 3. Tworzenie i realizacja projektów nakierowanych na zapobieganie zjawiskom bezrobocia, bezdomności i wykluczenia społecznego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach tworzy i realizuje programy i inicjatywy mające na celu zapobieganie zjawiskom bezrobocia i wykluczenia społecznego. Oferta wsparcia obejmuje m.in.:

- realizację programu w oparciu o formułę wolontariatu osób pozostających bez pracy, w ramach którego osoby bezrobotne mogą zdobyć doświadczenie zawodowe, uzyskać nowe umiejętności, sprawdzić się podczas wykonywania obowiązków nałożonych przez pracodawcę, ale także rozbudować swoje umiejętności interpersonalne podczas rozmowy z pracodawcą oraz odzyskać poczucie własnej wartości i godności;
- udostępnianie pracowni komputerowej wyposażonej w 4 stanowiska komputerowe podłączone na stałe do Internetu, w której prowadzone były konsultacje indywidualne z zakresu obsługi komputera oraz wykorzystania Internetu w zakresie poszukiwania pracy;
- kompleksową formę działań aktywizacyjnych w ramach pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia i samodzielnego poruszania się po rynku pracy. W ramach tej formy wsparcia zorganizowano działania rekrutacyjne do usługi poradnictwa zawodowego, następnie na podstawie przeprowadzonych indywidualnych spotkań diagnostycznych, kierowano klienta do kolejnego etapu działań aktywizacyjnych - jak na przykład: zajęcia warsztatowe motywacyjne, zajęcia warsztatowe aktywizacyjne, indywidualne poradnictwo zawodowe. W ramach prowadzonych warsztatów aktywizacyjnych oraz motywacyjnych w drugiej części realizacji oferty wsparcia pracowano z klientami w formie grupowej, w oparciu o następującą tematykę: rynek pracy, metodyka poruszania się po rynku, rynek jawny, rynek ukryty, sporządzanie dokumentów aplikacyjnych, bilans zasobów i umiejętności zawodowych, autodiagnoza i samoocena, komunikacja interpersonalna, przygotowanie do autoprezentacji, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, planowanie działań na rynku pracy, budowanie motywacji, planowanie i ustalanie celów oraz ich realizacja. W ramach indywidualnego poradnictwa zawodowego w drugiej części realizacji oferty wsparcia udzielano pomocy w aktywnym poruszaniu się po rynku pracy, wyszukiwaniu zewnętrznych ofert szkoleniowych oraz omawiano możliwości uruchomienia indywidualnej działalności gospodarczej. Usługą w ramach w/w oferty wsparcia zostało objętych 31 osób.

Ponadto, w celu kompleksowego wsparcia osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej Ośrodek ściśle współpracował na podstawie podpisanych porozumień z takimi instytucjami rynku pracy jak: Powiatowy Urząd Pracy, Ochotniczy Hufiec Pracy w Katowicach, jak również z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach. Dzięki tej współpracy prowadzona była intensywna aktywizacja zawodowa klientów w postaci m.in. skierowania do uczestnictwa w aktywnych formach wsparcia oferowanych przez Urząd Pracy (takich jak: pośrednictwo pracy, informacja zawodowa, staże, przygotowania zawodowe, prace interwencyjne, roboty publiczne, wsparcie doradców zawodowych, kluby pracy itp), a w szczególności do przekazywania ofert pracy w pierwszej kolejności. Ponadto w październiku w siedzibie CPS odbyły się warsztaty pt. „Kompetencje zawodowe i społeczne a wybór zatrudnienia”. Celem warsztatów było samookreślenie uczestników predyspozycji i umiejętności zawodowych. Spotkanie skierowane było do osób w wieku do 30 r.ż., które poszukują zatrudnienia. Warsztaty były zorganizowane przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery pod patronatem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Na szczególną uwagę zasługuje projekt systemowy realizowany w MOPS Katowice „Damy radę – program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” współfinansowany ze środków unijnych. Działania podejmowane w ramach projektu obejmowały kompleksowe wsparcie rodzin, w tym poprzez zastosowanie instrumentów aktywnej integracji. Ofertę instrumentów aktywnej integracji tworzą:

- **Usługa Asystenta rodziny** – mająca na celu prowadzenie pogłębionej pracy socjalnej z rodzinami wieloprotblemowymi. Celem uruchomienia usługi jest poprawa sytuacji życiowej rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich. Usługa była realizowana przez 2 asystentów na terenie miasta Katowice, objęto nią 28 rodzin w ramach projektu systemowego.
- **Usługa Asystenta osoby niepełnosprawnej** (realizowana zarówno w ramach kontraktów socjalnych jak i programów aktywności lokalnej i programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych)

polegająca między innymi na towarzyszeniu osobom niepełnosprawnym w ich czynnościach życia codziennego, wsparciu oraz planowaniu i realizacji indywidualnych programów rehabilitacji społecznej i zawodowej.

- **Organizacja i finansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych** (realizowana zarówno w ramach kontraktów socjalnych jak i programów aktywności lokalnej i programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych), stanowiących grupowe formy doskonalenia umiejętności społecznych, w tym komunikacyjnych, wypełniania ról społecznych, kształtowania pozytywnych relacji wewnątrz rodziny.

- **Usługa trenera pracy.** W ramach której praca z klientami wzorowana jest na modelu Job coachingu z powodzeniem wykorzystywanym w krajach zachodniej Europy i ma na celu: podniesienie kompetencji społeczno – zawodowych klienta zwiększających jego szansę na podjęcie pracy.

- **Organizacja poradnictwa specjalistycznego służącego przywróceniu samodzielności życiowej.** Instrument realizowany był w formie konsultacji indywidualnych przez pracowników Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii i obejmował diagnozowanie problemów rodzin, ich zasobów i barier oraz udzielanie wsparcia w postaci pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

- **Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową.** Praca z klientem w ramach tego instrumentu polegała na prowadzeniu poradnictwa i wsparcia indywidualnego w zakresie wzrostu jego kompetencji w dążeniu do aktywizacji zawodowej.

W ramach projektu systemowego realizowane były także w dzielnicach miasta Katowice Programy Centrum Aktywności Lokalnej (PCAL). Szczegółowy opis zadań realizowanych w ramach: **Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Nikiszowcu, Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Szopienicach, Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu, Programu Aktywności Lokalnej na Rzec Młodzieży w Katowicach „Postaw Na Siebie”, Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Teraz My!”, Giszowieckiego Centrum Aktywności Lokalnej** został zawarty w złożonych odrębnie sprawozdaniach z realizacji programów.

Zadanie 4. Tworzenie i realizacja grupowego wsparcia w zakresie nabywania umiejętności społecznych, opiekuńczo-wychowawczych, podwyższania kompetencji rodzicielskich.

W ramach tego zadania realizowane były przez pracowników Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii Sekcji Psychologiczno - Pedagogicznej następujące programy:

- program „A, B, C i co dalej...?”,
- program „Romowie - Polacy do dialogu i współpracy”,
- program „Moje dziecko”,
- program psychoedukacyjny „Świadomy rodzic – szczęśliwsza rodzina”,

Realizacja tych programów została opisana we wcześniejszej części sprawozdania. Programy te obejmowały treści profilaktyczne i edukacyjne. Koncentrowały się na treściach służących nabywaniu przez rodziców umiejętności społecznych i opiekuńczo – wychowawczych.

Priorytet 3. Edukacja podstawą rozwoju indywidualnego potencjału i zdolności dziecka

Cel szczegółowy 1: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Na terenie miasta Katowice podjęto następujące działania mające na celu wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży:

- w przedszkolach prowadzona jest obserwacja dzieci przez wychowawców, pedagogów i psychologów w celu diagnozy pedagogicznej i realizacji stosownej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- organizuje się wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci w wieku od 0-6 lat (lub dłużej, jeżeli wydana została decyzja o odroczeniu spełniania obowiązku szkolnego) przez miejskie przedszkola z oddziałami integracyjnymi, Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną oraz placówki, dla których organem prowadzącym nie jest miasto Katowice (m.in. Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „InCorpore”) – **367** dzieci zostało objętych tego rodzaju zajęciami, w tym **83** w placówkach prowadzonych przez miasto Katowice i **284** w placówkach dla których organem prowadzącym jest inny organ,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne przeprowadziły w roku 2013 – **7 889** diagnoz,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne prowadziły zajęcia indywidualne i grupowe, których celem było wspieranie dzieci i młodzieży, którzy posiadają specjalne potrzeby edukacyjne,

- prowadzono zajęcia rewalidacyjne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych – objęto **1 146** uczniów, w tym **627** uczęszczających do szkół specjalnych i **519** uczęszczających do szkół ogólnodostępnych i integracyjnych,
- prowadzono nauczanie indywidualne, którymi objętych było **248** uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych,
- prowadzono zajęcia wyrównawcze, mające na celu pomoc uczniom w opanowaniu materiału objętego programem nauczania,
- prowadzono zajęcia edukacyjno-wychowawcze, które organizowane były przez szkoły jak i przez świetlice środowiskowe,
- udział uczniów w Miejskich Programach Profilaktycznych,
- stypendia szkolne – w 2013r. wydano **1 988** decyzje o przyznaniu stypendium dla uczniów miasta Katowice,
- zasiłki szkolne – w 2013r. wydano 65 decyzji o przyznaniu zasiłku szkolnego dla uczniów miasta Katowice,
- dofinansowanie posiłków dla wychowanków/uczniów miejskich przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, szkoły przysposabiającej do pracy (stała współpraca wychowawców i pedagogów szkolnych placówek oświatowych z Oddziałami Terenowymi MOPS) – pomocą objęto ponad **2,5 tys.** uczniów,
- dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów w ramach Rządowego Projektu Pomocy Uczniom „Wyprawka szkolna” – w 2013 r. pomocą zostało objętych **1 888** uczniów.

Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży przez udział w programach realizowanych z funduszy europejskich:

1. Pomóż zrobić mi to samemu – wspomaganie wielozmysłowego poznawania i funkcjonowania w świecie.

Projekt realizowany był do lutego 2013 r. w ramach *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach Działania 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty; Poddziałania 9.1.2 wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych*, w Szkole Podstawowej nr 67 z Oddziałami Integracyjnymi im. Komisji Edukacji Narodowej w Katowicach. Wsparciem objętych zostało **122** uczniów. Celem projektu było wyrównanie dysproporcji edukacyjnych oraz rozwój kompetencji kluczowych uczniów. Cel ten został osiągnięty poprzez:

- zajęcia specjalistyczne i wyrównawcze,
- zajęcia pozalekcyjne ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych,
- doposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne.

2. „Rozwiń skrzydła - wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwijanie pasji szansą na lepszą przyszłość uczniów i uczennic Szkoły Podstawowej nr 59 w Katowicach”

Projekt realizowany był do lipca 2013 r. przez Szkołę Podstawową Nr 59 im. Jana Matejki w Katowicach. Grupą docelową było **263** uczniów szkoły. Celem projektu było wyrównywanie dysproporcji edukacyjnych oraz rozwój kompetencji kluczowych i zainteresowań uczniów a także podniesienie jakości oferty edukacyjnej Szkoły. Cel ten realizowano m.in. poprzez:

- zajęcia specjalistyczne i wyrównawcze,
- zajęcia pozalekcyjne ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych,
- doposażenie Szkoły w pomoce dydaktyczne.

3. Zajęcia dodatkowe dla dzieci uczęszczających do przedszkoli z oddziałami integracyjnymi.

Projekt realizowany był do lutego 2013 r. Projektem objętych zostało **6** placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Katowice. Są to Miejskie Przedszkole nr 15, Miejskie Przedszkole nr 41, Miejskie Przedszkole nr 47, Miejskie Przedszkole nr 50, Miejskie Przedszkole nr 67 oraz Miejskie Przedszkole nr 91. Wszystkie wymienione przedszkola posiadają oddziały integracyjne. Celem projektu było wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty realizujących wychowanie przedszkolne, wzmocnienie zdolności dzieci do przyszłego zatrudnienia oraz tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia instytucjom systemu oświaty oraz osobom napotykaającym na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych. Cel ten został osiągnięty m.in. poprzez:

- przeprowadzenie zajęć dodatkowych dla dzieci,
- przeprowadzenie zajęć wspólnych dla rodziców i dzieci,
- zorganizowanie grup wsparcia w formie warsztatów dla rodziców,
- doposażenie przedszkola w pomoce dydaktyczne.

4. Otwórz Radosną Przyszłość.

Program realizowany był do lipca 2013r. przez Miejskie Przedszkole nr 70 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 4 w Katowicach. Projekt ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwój kluczowych kompetencji i wzmocnienie zdolności wychowanków do przyszłego zatrudnienia poprzez uatrakcyjnienie i podniesienie jakości oferty edukacyjnej Przedszkola. Cel ten został osiągnięty m.in. poprzez:

- wdrożenie i realizację programu Klucz do uczenia się – jest to program wychowania przedszkolnego wg teorii Lwa Wygotskiego;
- zorganizowanie zajęć rozwijających zainteresowania i zdolności dzieci;
- aktywne uczestnictwo rodziców w realizacji projektu;
- doposażenie przedszkola w pomoce dydaktyczne.

5. Znam-Rozumiem-Współdziałam.

Program realizowany był do lipca 2013 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 4 w Katowicach. Wsparciem objętych zostało **304** uczniów z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących w trudnej sytuacji materialnej i bytowej. Celem projektu było wyrównanie szans edukacyjnych, rozwój kompetencji kluczowych uczniów, a także wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkoły. Cele te zostały osiągnięte m.in. poprzez:

- zajęcia specjalistyczne i wyrównawcze,
- zajęcia pozalekcyjne ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych,
- zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów,
- doposażenie Szkół w pomoce dydaktyczne

Cel szczegółowy 2: Promowanie i wspieranie uzdolnionych uczniów.

Na terenie miasta Katowice podjęto następujące działania mające na celu promowanie i wspieranie uczniów zdolnych:

- wyróżnienia uczniów na poziomie szkoły, np. listy gratulacyjne, wyróżnienia, nagrody,
- prowadzenie zajęć pozalekcyjnych mających na celu rozwijanie zainteresowań uczniów zdolnych,
- przygotowanie uczniów do turniejów, mistrzostw i konkursów na poziomie szkolnym, międzyszkolnym, miejskim, wojewódzkim, krajowym oraz międzynarodowym,
- realizowanie na terenie szkół europejskich programów edukacyjnych, m.in. „Zajęcia pozalekcyjne dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych ogólnokształcących”,
- zajęcia prowadzone przez miejskie placówki wychowania pozaszkolnego (Pałac Młodzieży, Młodzieżowy Dom Kultury, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy) tj. zajęcia artystyczne, informatyczne, sportowe, techniczne, turystyczno-krajoznawcze i przedmiotowe – liczba uczestników zajęć wynosiła **7 442** wychowanków,
- Realizacja Miejskiego Programu Stypendialnego dla Uczniów Szczególnie Uzdolnionych „PRYMUS” – w 2013r. przyznano **137** stypendiów.

Wspieranie uczniów zdolnych przez udział w programach realizowanych z funduszy europejskich:

- **Eduscience** -projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w Ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „Człowiek najlepsza inwestycja”. Podnoszenie kompetencji uczniowskich w dziedzinie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych z wykorzystaniem innowacyjnych metod i technologii. W ramach projektu powstała nowoczesna platforma e-learningowa, na której są zamieszczane lekcje z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, stworzone przez nauczycieli praktyków pod okiem specjalistów metodyków, w oparciu o zagadnienia udostępnione przez pracowników naukowych Polskiej Akademii Nauk. Celem projektu jest zmiana procesu nauczania, uwzględnienie indywidualnych stylów uczenia się, zachęcanie do autonomii w procesie nauki. Każda szkoła uczestnicząca w projekcie otrzymała tablice interaktywną wraz z oprogramowaniem oraz zestaw do monitoringu przyrodniczego. W projekcie uczestniczy Szkoła Podstawowa Nr 22 im. J. Słowackiego.

- **Zrozumieć fizykę i poznać przyrodę – innowacyjny program nauczania dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych** - głównym celem projektu jest zwiększenie zainteresowania uczniów naukami przyrodniczymi poprzez opracowanie i wdrożenie innowacyjnych programów nauczania przedmiotów: fizyka i przyroda w formule interdyscyplinarnej z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w latach 2012-2015. W projekcie uczestniczą Gimnazjum Nr 19 im. H. Sławika, Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 im. J. Ziętka oraz VII Liceum Ogólnokształcące im. Harcerzy Obrońców Katowic.

- **Europejski Program Edukacyjny-Nauka bez granic** - program polega na tworzeniu projektów integrujących nauczanie języka angielskiego z kulturą, sztuką, literaturą, mediami i rozrywką. Myślą przewodnią jest nauka przez zabawę. Poprzez bliski kontakt z native speakerami oraz ekspertami z różnych dziedzin młodzież zachęcana jest do komunikacji i przełamania barier. Atrakcyjne środki przekazu budują w

uczniach chęć do indywidualnej pracy nad zdolnościami lingwistycznymi, a nauczycielom podsuwają wskazówki jak urozmaicić szkolny program nauczania języka angielskiego. Projekt realizowany był w roku szkolnym 2012/2013 Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Nr 2.

- **Baltic Sea Project** - międzynarodowy, ekologiczny program edukacyjny dla szkół regionu Morza Bałtyckiego został zainicjowany w 1989 roku jako jeden z priorytetowych programów dla uczniów Szkół Stowarzyszonych UNESCO. Jego celem jest mobilizowanie uczniów szkół państw regionu Morza Bałtyckiego do podejmowania działań na rzecz ochrony zasobów wodnych oraz środowiska naturalnego człowieka. Program ma za zadanie nie tylko uświadamiać uczniom zagrożenia, wynikające z oddziaływania człowieka na środowisko naturalne, ale także pomóc im zrozumieć naukowe, społeczne i kulturowe aspekty zależności między człowiekiem a naturą. Ponadto przyczynia się on do stałej wymiany informacji na temat metod nauczania pomiędzy nauczycielami szkół państw regionu Morza Bałtyckiego. Do projektu należą: Finlandia, Szwecja, Dania, Niemcy, Polska, Litwa, Łotwa, Estonia i Rosja. Młodzież oraz nauczyciele szkół realizujących projekt biorą udział w warsztatach, konferencjach, letnich obozach umożliwiających stałą współpracę i wymianę doświadczeń, przyczyniając się jednocześnie do rozwoju programu. Projekt jest realizowany w II Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. M. Konopnickiej.

Cel szczegółowy 3: Wzbogacanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.

Na terenie miasta Katowice podjęto następujące działania mające na celu wzbogacanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży:

- zajęcia pozalekcyjne realizowane w ramach Środowiskowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Środowiskowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- zajęciach w ramach programów finansowanych przez Unię Europejską, m.in. Program Comenius (19 projektów), Leonardo da Vinci (9 projektów), eTwinning (6 projektów), „Zajęcia dodatkowe dla dzieci z przedszkoli z oddziałami integracyjnymi (6 przedszkoli),
- zajęcia dodatkowe prowadzone przez miejskie placówki wychowania pozaszkolnego.

Priorytet 4. Sport, rekreacja i wypoczynek.

Cel szczegółowy 1: Rozbudowa warunków służących aktywności sportowej i rekreacyjnej oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo – rekreacyjnych

Realizacja przedmiotowych założeń w Wydziale Sportu i Turystyki w 2013 r. odbywała się poprzez wykonywanie zadań zawartych w systemie pokrywających się z zadaniami, do których został powołany Wydział.

Wspieranie działalności katowickich klubów i stowarzyszeń sportowych w 2013 roku odbywało się w drodze otwartych konkursów ofert o udzielenie dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych w celu upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki w celu realizacji następujących zadań:

- „Szkolenie dzieci i młodzieży w dziedzinie sportu, turystyki i rekreacji” w 2013 r.,
- „Prowadzenie Środowiskowych Programów Profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych” w 2013 r. - w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii, zadanie realizowane przez Uczniowskie Kluby Sportowe,
- „Organizacja imprez sportowych i turystycznych w okresie od dnia podpisania umowy do 30 czerwca 2013 r.”,
- „Organizacja imprez sportowych i turystycznych od dnia podpisania umowy do 31 grudnia 2013 r.”,
- „Akcja Zima 2013 – organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży”,
- „Akcja Lato 2013 – organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży”
- „Organizacja uprawiania sportu” - I edycja
- „Organizacja uprawiania sportu” - II edycja

Środki finansowe przekazywane katowickim klubom sportowym pozwalają im na prowadzenie bieżącej, całorocznej działalności szkoleniowej. Z dotacji pokrywane są min. koszty stałe (czynsze, wynajmy, obsługa techniczna itp.), sprzęt sportowy, stroje sportowe, akcesoria i urządzenia sportowe, wynagrodzenia trenerów i księgowych, transport na turnieje i obozy, wyżywienie i zakwaterowanie na turniejach i obozach, napoje i drobny poczęstunek itp. Ponadto Miasto w formie dotacji współfinansuje również organizację imprez sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców, a także wspomaga w znaczący sposób organizację zajęć dla dzieci i młodzieży pozostającej w mieście w trakcie ferii zimowych (Akcja Zima) oraz wakacji letnich (Akcja Lato). W zajęciach organizowanych przez kluby i stowarzyszenia uczestniczą tysiące dzieci i młodzieży, dla których uprawianie sportu i rekreacji stanowi alternatywny sposób na spędzanie czasu wolnego, rozwijanie swoich umiejętności i zainteresowań oraz zabawę. Obserwujemy ciągły wzrost liczby dzieci i młodzieży trenujących

w klubach w stosunku do lat ubiegłych. Dzięki dotacji ze strony miasta katowickie kluby i stowarzyszenia sportowe mogły realizować wymienione zadania przedstawiając bogatą ofertę sportową dla katowickich dzieci i młodzieży zarówno pod względem różnorodności zajęć, jak ich powszechnej dostępności.

W 2013 roku na terenie Miasta Katowice również zorganizowano różnego rodzaju imprezy rekreacyjno-sportowe, plenerowe, festyny, mitingi, a także promowano rozwój różnorodnych form aktywnego wypoczynku. Do najważniejszych tego rodzaju przedsięwzięć zaliczyć można m.in. :

1.	Akademickie Mistrzostwa Polski w szachach
2.	Współzawodnictwo sportowe szkół miasta Katowice
3.	Zawody strzeleckie o Puchar Prezydenta Miasta Katowice
4.	Charytatywny turniej halowej piłki nożnej
5.	X Mistrzostwa Katowic w narciarstwie alpejskim
6.	Mistrzostwa Polski młodzieżowców w ju-jitsu sportowym
7.	Charytatywny turniej dla dzieci z domów dziecka
8.	Turniej piłki nożnej chłopców rocznika 2004
9.	Turniej piłki nożnej chłopców rocznika 2000
10.	V Przedszkolandia Pływacka
11.	IV turniej piłki nożnej im. Kossoka
12.	II Międzynarodowy Turniej w gimnastyce artystycznej
13.	III Memoriał im. Pawła Gasza w badmintonie
14.	Turniej piłki siatkowej „Krwiodawcy kontra reszta Świata”
15.	III trzeźwościowy turniej siatkarski
16.	Turniej piłki nożnej „Krwiodawcy kontra reszta Świata”
17.	XIII edycja Amatorskiej Ligi Hokeja i VIII edycja Ligi Open
18.	VII biegi przełajowe Powstańcze Pomniki
19.	Rajd Rowerowy „Na Kole Kole Nikisza”
20.	Turniej piłki nożnej dla dzieci organizowany przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 18 Murcki
21.	III Międzynarodowy Turniej minikoszykówki o Puchar gen. Ziętka
22.	AWF–alia 2013
23.	Turniej piłki nożnej dziewcząt
24.	Bieg Patrolowy 2013
25.	Zawody wędkarskie z okazji Dnia Dziecka
26.	Turniej piłki nożnej „Jestem tolerancyjny – Kibicuję kulturalnie”
27.	III otwarty turniej unihokeja
28.	Powitanie lata
29.	II turniej szachowy w ramach Mistrzostw Katowic
30.	III międzynarodowe spotkania ze sportem
31.	Turniej piłki nożnej amatorskich drużyn w ramach Dni Koszutki
32.	IX regionalny miting w jeździe konnej
33.	Turniej piłki nożnej dla dzieci organizowany przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 18 Murcki
34.	VIII regionalny miting kolarstwa
35.	Akcja Lato 2013
36.	Turniej klas IV – tych katowickich szkół podstawowych w piłce nożnej
37.	III katowicka spartakiada specjalna
38.	Wiosenna edycja Ligi Murckowskiej
39.	Turniej piłki nożnej amatorskich drużyn w ramach Dni Koszutki

40.	IV turniej piłki nożnej
41.	Zawody i gry sportowe z okazji Dnia Dziecka
42.	XXI spotkania dzieci z okazji Dnia Dziecka
43.	Turniej piłki nożnej chłopców w ramach Memoriału im. S. Ochodka
44.	Międzynarodowe zawody wędkarskie
45.	II turniej piłki nożnej plażowej
46.	Zawody jeździeckie osób niepełnosprawnych
47.	Impreza Dogtreking
48.	Nagroda Prezydenta Miasta Katowice w dziedzinie sportu
49.	Mistrzostwa Śląska szkół w brydżu sportowym
50.	Spartakiada sportowa Sprawnego Przedszkolaka
51.	Turniej piłkarski w ramach XXII Dni Dębu
52.	Impreza tenisowa o Puchar Śląska
53.	Turniej piłki nożnej Emeczka Cup
54.	Turniej piłki nożnej w ramach Ligi Piłarskiej
55.	Turniej piłkarski katowickich szkół gimnazjalnych
56.	Turniej piłki nożnej w ramach „Powitania wakacji”
57.	Turniej Miast w darta
58.	Festyn z okazji obchodów 75-lecia L-GKS „38 Podlesianka”
59.	Festyn z okazji obchodów 75-lecia L-GKS „38 Podlesianka” organizowany przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 22 Podlesie
60.	Turniej piłkarski Rozwój Cup
61.	Zawody samochodowe Wrak Race Silesia
62.	Mini Tour de Pologne i Tour de Pologne
63.	Zawody strzeleckie w Wieloboju myśliwskim o Czarny Diament Ziemi Śląskiej
64.	XXIV Międzynarodowy Turniej Tenisowy Katowice Cup
65.	II Mistrzostwa Świata Infrasetmanale Clasico
66.	I letni turniej dzikich drużyn w piłce nożnej i siatkówce plażowej
67.	Konkursy sportowe w ramach Festynu w Zarzeczcu
68.	IV Turniej Piłki Siatkowej drużyn I i II ligowych
69.	Turniej skata
70.	Dni Sportu Kosta Cup organizowane przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 21 Kostuchna
71.	V Mistrzostwa Katowic w siatkówce plażowej organizowane przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 18 Murcki
72.	Zakup tablic do koszykówki na boisku (skwer bł. St. Kubisty) zgłoszone przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 21 Kostuchna
73.	Zawody samochodowe Wrak Race Silesia
74.	Zakup sprzętu sportowego dla reprezentacji Miasta Katowice
75.	IV edycja indywidualnych zawodów sportowych w lekkiej atletyce
76.	X Ogólnopolskie Zawody Strzeleckie
77.	Turniej piłki nożnej Fair Play Załęże 2013
78.	Turniej piłki nożnej „Krwiodawcy kontra reszta świata” - jesień
79.	Turniej Goalball
80.	III środowiskowy turniej trójek koszykarskich
81.	II bajkowy turniej w gimnastyce artystycznej
82.	Impreza plenerowa „Pogoń za lisem”
83.	X Integracyjna Spartakiada Sportowa Przedszkolaków
84.	Wojewódzki turniej piłki siatkowej

85.	Turniej szachowy im. E. Oleja organizowany przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 22
86.	IV turniej w podnoszeniu ciężarów
87.	Mecz II ligi piłki siatkowej kobiet
88.	Półfinał Mistrzostw Polski junierek starszych w koszykówce
89.	Mecz mistrzowski II ligi piłki siatkowej kobiet
90.	Halowe Mistrzostwa Polski w lekkiej atletyce
91.	Mecze mistrzowskie drużyny piłki siatkowej kobiet uczestniczących w rozgrywkach II ligi
92.	Turniej półfinałowy Mistrzostw Polski juniorów starszych w koszykówce
93.	II Nieoficjalne Mistrzostwa Katowic gimnazjów w piłce nożnej halowej
94.	Lodowisko sezonowe w Parku Murckowskim
95.	Turniej piłki nożnej chłopców rocznika 2002
96.	Turniej piłki nożnej chłopców rocznika 2003 Silesia Cup 2013
97.	Mistrzostwa Polski Low Kick Seniorów
98.	Mistrzostwa Polski juniorów w biegach przełajowych
99.	Zimowe Mistrzostwa Polski w pływaniu
100.	Finał igrzysk młodzieży szkolnej województwa Śląskiego w biegach łyżwiarskich
101.	Mecze wyjazdowe IV ligi piłki siatkowej mężczyzn
102.	Półfinał Mistrzostw Polski juniorów w koszykówce
103.	Półfinał Mistrzostw Polski junierek w koszykówce
104.	Puchar Polski K1 Rules juniorów i seniorów
105.	Mistrzostwa Polski w pływaniu
106.	Mistrzostwa Świata w siatkówce – Album „Od Paryża do Katowic”
107.	Streetball–owe Mistrzostwa Śląska
108.	Emisja filmu „Tenis na Śląsku”
109.	III Miejski Turniej piłki nożnej Oldboys
110.	Mistrzostwa Katowic w szachach błyskawicznych
111.	Mistrzostwa Śląska kadetów i dzieci w zapasach styl klasyczny
112.	1/2 Mistrzostw Polski kadetów w koszykówce
113.	IX Mistrzostwa Polski Samorządowców w tenisie ziemnym
114.	V Ogólnopolska Spartakiada Sportowa „ 3 – ci wiek na start”
115.	Mecz Akademia Piłkarska Szachtar Donieck – GKS Katowice
116.	Mistrzostwa Katowic szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w siatkówce plażowej
117.	Festyn rodzinny „Bajeczna sobota Serduszko bije na Witosa”
118.	Turniej szachowy przyjaźni Polsko - Węgierskiej
119.	Sportowy piknik rodzinny
120.	Nagroda Prezydenta Miasta Katowice w dziedzinie sportu
121.	Turniej szachowy z okazji Dnia Dziecka
122.	Nightskating I edycja
123.	Transport na mecze klasy A w ramach rozgrywek Śląskiego Związku Piłki Nożnej
124.	Mini Tour de Pologne i Tour de Pologne
125.	II Mistrzostwa Świata Infrasetmanale Clasico
126.	Katowice Bussines Run
127.	Finał Mistrzostw Polski młodziczek w siatkówce plażowej
128.	Nightskating II edycja
129.	Półfinał Mistrzostw Polski młodziczek w siatkówce plażowej
130.	Organizacja imprez w ramach Akcji Lato – Mokre Wtorki, Czwartki na kółkach

131.	Międzynarodowy Turniej Koszykówki – Śląski Weekend z koszykówką
132.	Międzynarodowe zawody w chodzie sportowym
133.	Międzywojewódzkie mistrzostwa młodzików w kajakarstwie
134.	1/4 Ogólnopolskiego Turnieju Footballu Amerykańskiego
135.	Dni Sportu Kosta Cup organizowane przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 21 Kostuchna
136.	V Mistrzostwa Katowic w siatkówce plażowej organizowane przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 18 Murcki
137.	Finał Ogólnopolskiego Turnieju w piłce nożnej im. M. Wielgusa
138.	IV edycja indywidualnych zawodów sportowych w lekkiej atletyce
139.	X turniej koszykarski im. Zbigniewa Klimontowicza
140.	Finał Ogólnopolskiego Turnieju Valleymania 2013
141.	Międzynarodowy mecz bokserski
142.	IV katowicki turniej rugby na wózkach
143.	Zjazdowe Mistrzostwa Polski w kajakarstwie
144.	Turniej finałowy footballu amerykańskiego PLFA8
145.	Charytatywne zawody pływackie
146.	Odnowa biologiczna drużyn L-GKS „38 Podlesianka” zorganizowana przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 22 Podlesie
147.	Turniej szachowy im. E. Oleja organizowany przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 22
148.	Rajd Rowerowy organizowany przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 18 Murcki
149.	VI Przegląd Filmów Górskich
150.	XI Festiwal Slajdów Podróżniczych
151.	III Rajd Przygodowy w Katowicach
152.	IV Rajd Rowerowy „Na Kole Kole Nikiszu”
153.	Rajd rowerowy organizowany przez Radę Jednostki Pomocniczej nr 18 Murcki
154.	Wycieczka turystyczna Góry Świętokrzyskie - Bałtów
155.	Nightbiking – Rowerem przy świetle księżyca
156.	Ogólnopolski Rajd Szlakiem Wieży Spadochronowej
157.	Szkolny Rajd Szlakiem Wieży Spadochronowej
158.	Katowice wieczorową porą

Reasumując należy stwierdzić, że wszystkie działania podejmowane przez Wydział Sportu i Turystyki w 2013 r. miały na celu popularyzację sportu, aktywnego wypoczynku oraz zdrowego trybu życia jako sposobu spędzania wolnego czasu przez rodzinę.

Cel szczegółowy nr 2: Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie.

Zadanie 1: Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym tj. alkoholizmowi, narkomanii oraz biernym formom spędzania wolnego czasu.

Zadanie to jest realizowane między innymi poprzez:

- realizację treści edukacyjnych i profilaktycznych wynikających z podstawy programowej w ramach przedmiotów: biologia, wychowanie do życia w rodzinie, wychowanie fizyczne, oraz lekcji wychowawczych (tzn. godzin do dyspozycji wychowawcy) i wyjazdy uczniów na wycieczki szkolne o charakterze rekreacyjnym,
- funkcjonowanie w szkołach oddziałów sportowych. Jednostki dla których organem prowadzącym jest miasto Katowice prowadzą 33 oddziałów sportowych do których uczęszczało 698 uczniów. Dyscypliny, w których prowadzone jest szkolenie sportowe to: piłka nożna, piłka siatkowa, piłka ręczna, koszykówka, pływanie i szermierka.

Ponadto wszystkie szkoły, każdego roku, wdrażają szkolny program wychowawczy oraz szkolny program profilaktyki, które są opracowywane i dostosowywane do potrzeb środowiska danej placówki i uwzględniają treści związane z promocją zdrowia i zdrowego stylu życia.

Kolejny rok z rzędu, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Katowicach realizowała w katowickich szkołach podstawowych i gimnazjach programy:

- „Dbam o siebie żyję zdrowo”, którego celem jest promocja zdrowego stylu życia w aspekcie psychologicznym. W programie uczestniczyło **13** przedszkoli i **26** szkół podstawowych.
- „Trzymaj Formę”, którego celem jest promocja zdrowego stylu życia w aspekcie prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej. W programie uczestniczyło **21** szkół podstawowych i **20** gimnazjów.

Zadanie nr 2. Zagospodarowanie w okresie wakacyjnym czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez ich udział w imprezach i zajęciach organizowanych w ramach „Akcji Lato” i „Akcji Zima”.

Realizacja zadania przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

W 2013 roku w zajęciach w ramach organizacji letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży w Świetlicach i Klubach prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i organizacje pozarządowe, jak również w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych udział wzięło **1 418** dzieci, w tym:

- w ramach letniego wypoczynku **686** dzieci,
- w ramach zimowego wypoczynku **732** dzieci.

Dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Katowice przygotowano liczne atrakcje i zajęcia np. konkursy i turnieje sportowe, dyskoteki, zajęcia w ramach kółek zainteresowań, quizy, zajęcia plastyczne, muzyczne, informatyczne, internetowe, kulinarne itp.

Dzieci uczestniczyły w wielu świetlicowych i między-świetlicowych imprezach, imprezach organizowanych bądź dotowanych przez Urząd Miasta, Pałac Młodzieży, Domy Kultury, w imprezach plenerowych w Parku Kościuszki i Parku Śląskim (Wesołe Miasteczko, Planetarium, ZOO, Rura Park, Skansen). Dzięki współpracy tutejszego Ośrodka z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, przez cały okres wakacji dzieci korzystały ze wszystkich kąpielisk otwartych oraz boisk i sal gimnastycznych.

Wzorem lat ubiegłych Świetlice Specjalistyczne i Specjalistyczne Kluby Młodzieżowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w ramach limitu miejsc, przyjmowały dzieci ze środowiska lokalnego, nie będące dotychczas pod opieką Świetlic oraz Klubów. Dzieci te nie spędzały samotnie czasu wakacji na swoich podwórkach lub w domach rodzinnych, tylko miały możliwość uczestniczenia w zajęciach przygotowanych przez Świetlice i Klub. Dzięki temu miały zapewnioną właściwą opiekę, bezpieczeństwo oraz mogły aktywnie i konstruktywnie spędzić czas podczas ferii i wakacji. Z tej formy opieki skorzystało **16** dzieci ze środowiska lokalnego.

Realizacja zadania przez Wydział Kultury Urzędu Miasta Katowice

W czasie ferii zimowych Miejskie Instytucje Kultury przygotowały dla najmłodszych mieszkańców naszego miasta wiele rozmaitych form spędzania wolnego czasu: warsztaty (plastyczne, muzyczne, teatralne), wycieczki, wyjścia do kina i teatru, zajęcia świetlicowe. Różne formy spędzania wolnego czasu były organizowane w zależności od indywidualnego charakteru poszczególnych instytucji i pozwalały na wybór zajęć w zależności od zainteresowań dzieci. Większość zajęć odbywała się bezpłatnie, za wyjątkiem niektórych wyjść do teatrów, kin czy wycieczek, które były częściowo lub w całości finansowane przez uczestników. Zajęcia w ramach akcji „Zima w mieście” cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród najmłodszych mieszkańców Katowic. Akcja „Zima w mieście 2013” w miejskich instytucjach kultury była monitorowana przez pracowników Wydziału Kultury.

Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia”, ul. 3 maja 31 a

Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” w ramach Akcji Zima w Mieście 2013 zorganizowała 18 koncertów pt: „W tanecznych rytmach” w przedszkolach, bibliotekach i domach kultury. Wystąpili: Kaja Dubiel- klarnet, słowo, Maksymilian Gruchlik- klarnet, słowo. W koncertach wzięło udział 699 słuchaczy. Koncerty odbywały się w następujących ośrodkach:

13.II.2013 r. godz. 9.30	Bogucice, Przedszkole Nr 49,	ul. Puławska 9
13.II.2013 r. godz. 10.30	Bogucice, Przedszkole Nr 97,	ul. Wiślana 9
13.II.2013 r. godz. 11.30	Bogucice, Zsp Nr 4,	ul. Wróblewskiego 42
14.II.2013 r. godz. 9.30	Józefowiec, Przedszkole Nr 82,	ul. Bytomska 8b
14.II.2013 r. godz. 10.30	Józefowiec, Przedszkole Nr 47,	ul. Słoneczna 60
14.II.2013 r. godz. 11.30	Józefowiec, Przedszkole Nr 73,	ul. Słoneczna 77a

15.II.2013 r. godz. 9.30	Janów,	Przedszkole Nr 63,	ul. Zamkowa 10
15.II.2013 r. godz. 10.30	Kostuchna,	Przedszkole Nr 41,	ul. Koraszewskiego 6
15.II.2013 r. godz. 11.30	Kostuchna,	Przedszkole Nr 42,	ul. Żeleńskiego 30
18.II.2013 r. godz. 10.30	Młodzieżowy Dom Kultury,		ul. 1000- lecia 5
18.II.2013 r. godz. 11.30	MDK „Koszutka”,		ul. Grażyńskiego 47
18.II.2013 r. godz. 12.30	MDK „Szopienice – Giszowiec”,		ul. Plac pod lipami 1
19.II.2013 r. godz. 10.30	MBP filia 14,		ul. Piastów 20
19.II.2013 r. godz. 11.45	MBP filia 16,		ul. Wajdy 21
19.II.2013 r. godz. 13.00	MBP filia 32		ul. Grzybski 19b
20.II.2013 r. godz. 9.30	MDK „Południe”,		ul. Steller 4
20.II.2013 r. godz. 10.30	MDK „Południe”,		ul. Kołodzieja 42
20.II.2013 r. godz. 11.45	Młodzieżowy Dom Kultury,		ul. Gliwicka 214

Galeria Sztuki Współczesnej BWA, al. W. Korfańskiego 6

Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach podobnie jak w latach ubiegłych, również i w 2013 r. aktywnie włączyła się w organizację akcji „Zima w Mieście”. Warsztaty, od lat niezmiennie cieszące się dużą popularnością, tym razem korelowały z wystawą „Mleczne zęby” (Artyści biorący udział w wystawie: Tomasz Baran, Natalia Bażowska, Michał Gayer, Łukasz Jastrubczak, Szymon Kobylarz, Bartosz Kokosiński, Daria Malicka, Dominik Ritszel, Michał Smandek, Monika Szwed, Erwina Ziomkowska).

„Féerie Zimowe” (feerie - fr. czary) - działania warsztatowe skupione były wokół bez troski dzieciństwa. Dzieci bawiły się w konstruktorów surrealistycznej rzeczywistości; linie, kształty, kolory, faktury stworzyły magiczne, feeryczne, wielkoformatowe grafiki zainspirowane historiami z dzieciństwa. Zajęcia odbywały się nieodpłatnie. Łącznie odbyło się 9 warsztatów, w których wzięły udział 193 osoby.

W ramach Akcji „Zima w Mieście” Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach umożliwiła również darmowe zwiedzanie wystawy „Mleczne zęby” dla grup dzieci i młodzieży z Katowic oraz okolicznych miast. Wystawę zwiedziło 48 osób. Łącznie w akcji „Zima w Mieście 2013” w Galerii Sztuki Współczesnej BWA wzięło udział 241 osób.

Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”, ul. św. Jana 10

Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” w Katowicach w ramach Akcji „Zima w Mieście 2013” zagrał 17 spektakli (8 tytułów), w tym trzy przedstawienia w terenie, w Żywcu w ramach XVI Bajkowych Spotkań Teatralnych Zima 2013, w Raciborskim Centrum Kultury i w Teatrze Małym w Tychach. Przedstawienia były przeznaczone dla widza przedszkolnego i szkolnego. Wszystkie spektakle cieszyły się dużym powodzeniem. W czasie ferii zimowych 2013 r. 11 i 12 lutego odbyły się warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży organizowane z Instytucją Kultury Katowice – Miasto Ogrodów, prowadzone przez aktorów Teatru Ateneum i zajęcia plastyczne pod kierunkiem plastyków (dla czterech grup po 20 dzieci). Tematem warsztatów teatralnych były: lalki teatralne (jakie rodzaje lalek są wykorzystywane w teatrach lalek, jak się nimi animuje, z czego są zrobione), scenografia (co to jest scenografia, kto jest twórcą scenografii i po co jest ona w teatrze). Grupy dzieci pod kierunkiem plastyków wykonywały proste lalki i rekwizyty, które później wykorzystywały w tworzonych pod okiem aktorów etiudach teatralnych.

W tegorocznej Akcji „Zima w Mieście 2013” Teatr realizował również programy: „Babcia, Dziadek i Ja” oraz „Nas Troje i Więcej”. W ramach tych programów nasze spektakle zobaczyły 23 osoby.

Na przedstawieniach w czasie ferii zimowych było 115 osób specjalnej troski ze Szkół i Ośrodków dla Niepełnosprawnych oraz dzieci – podopiecznych MOPS ze Świątlic Środowiskowych i Caritas. W/w dzieci wraz z opiekunami skorzystały z biletów po znacznie obniżonej cenie. Na przedstawieniach nie zabrakło również osób kupujących bilety indywidualnie. Łącznie przedstawienia na obu scenach i w terenie obejrzało 2 340 widzów.

Muzeum Historii Katowic, ul. Szafranka 9

W okresie akcji „Zima w mieście 2013” Muzeum Historii Katowic przygotowało warsztaty plastyczne, teatralne i etnograficzne. Warsztaty odbywały się w budynku Muzeum Historii Katowic przy ul. ks. J. Szafranka 9, w Dziale Etnologii Miasta Oddziale MHK w Nikiszowcu przy ul. Rymarskiej 4, w Pracowni Teatralno-Filmowej Oddziale MHK przy ul. Kopernika 11. Zajęcia plastyczne, połączone ze zwiedzaniem wystawy stałej „Z dziejów Katowic” lub „W kamienicy mieszczańskiej”, polegały na wykonaniu indywidualnych bibelotów - różnych przedstawień kwiatowych i zwierzęcych z użyciem drutu, bandaży gipsowych i barwnych pigmentów. W czasie warsztatów teatralnych pt. „Po bajkowej stronie tęczy. Artystyczne harce”, na wystawie „Muzeum Barbary i Stanisława Ptaków” uczestnicy wykonywali tańce

integracyjne, oparte o własne improwizacje i pomysły oraz inscenizacje ruchowo-naśladowcze fragmentów znanych bajek z wykorzystaniem elementów pantomimy. Warsztaty etnograficzne „I ty możesz zostać muzealnikiem” polegały na poznaniu pracy muzealnika – etnografa, dzieci poznawały pojęcia: etnografia, eksponat, kolekcja, kwerenda, karta muzealna, komisarz wystawy itp. Podczas warsztatów dzieci indywidualnie zapoznawały się z eksponatami i opisywały je wg wzoru na karcie inwentarzowej.

W czasie akcji „Zima w mieście 2013” dzieci także zwiedziły z przewodnikiem wystawę stałą o dziejach Katowic, poznając kuźniczy rodowód miasta oraz wnętrza mieszczańskie, dowiadując się o katowiczanie sprzed 150 lat.

Zajęcia warsztatowe prowadzone były dla uczniów szkół podstawowych – uczestników półkolonii, organizowanych przez katowickie szkoły, kluby osiedlowe i Młodzieżowy Dom Kultury; miały formę zamkniętą (wcześniejsza rezerwacja) i były połączone z poczęstunkiem w kawiarni muzealnej. W warsztatach i zwiedzaniu, łącznie 51 zajęciach wzięło udział 840 dzieci.

Centrum Kultury Katowice im. K. Bochenek pl. Sejmu Śląskiego 2

Centrum Kultury Katowice im. K. Bochenek w okresie ferii zorganizowało następujące wydarzenia skierowane do dzieci i młodzieży:

- 11-22.02.2013 r. Warsztaty Muzycznej Sceny Edukacyjnej. Program obejmował naukę gry na instrumentach perkusyjnych i fortepianie, zabawach rozwijających z użyciem instrumentów. Uczestnicy zapoznali się z życiem i twórczością Witolda Lutosławskiego.
- Od 11 do 15 lutego w ramach projektu Future Artist zorganizowano warsztaty twórcze UTOPIJNE PODRÓŻE. Warsztaty były wędrówką niemożliwą do realizacji w realnej rzeczywistości. Podróż była zmianą miejsca w wyobraźniach uczestników. Sami planowali gdzie i jakimi środkami lokomocji chcą się udać. Dzieci stworzyły mapy nowych światów i galaktyk.
- 9.02 Rodzinne Matinée - spotkanie z piosenką - Martyna Bończyk. Muzyka klasyczna i rozrywkowa wzbogacona o elementy zabawy.

II. Działania skierowane do młodzieży

- Śląsko – Zagłębiowskie szwendania okoliczne. Wycieczki po niebanalnych okolicach województwa śląskiego 9.02 - W stepie szerokim, czyli wyprawa w sicz górnośląską: spacer z Piekar Śląskich do Czeladzi; 16.02 - Egzotarium w Sosnowcu.
- Śląsko Zagłębiowskie rozmówki okazjonalne. 13.02 Wokół rezydencji Dieltów z Sosnowca.
- 14.02 W Starym Kinie, prelekcja filmu „Książętko”; rozmowa z reżyserem Wojciechem Sarnowiczem.
- 24.02 Barokowe Five O'clocki 201; Muzyka XVII-wiecznych dworów włoskich i ulic Hiszpanii.
- Ośrodek Edukacji Kulturowej –Warsztaty: 14 i 21.02 Dźwięk i Kolor; Wykłady: 22.02 Głęboka Ekologia i Feminizm, 21.02 Nieświadomość-Umysł i ciało; 15.02 Trauma Symbiotyczna; 23.02 Ogród relaksu nirwany.
- Działalność wystawiennicza - Galeria Piętro Wyżej Wystawa „Monstfur, Extra Homeless” z cyklu Śląska Kolekcja Sztuki Współczesnej; Galeria 5 Witold Lutosławski i jego muzyczne idee – wystawa z okazji setnej rocznicy urodzin artysty.

Liczba osób ogółem uczestnicząca w w/w przedsięwzięciach w okresie od 11 do 24 lutego ok. 1 900.

Miejski Dom Kultury „Koszutka”, ul. Grażyńskiego 47

Miejski Dom Kultury „Koszutka” podczas tegorocznych ferii zaproponował dzieciom i młodzieży w wieku od 6 do 17 lat różnorodne zajęcia:

- plener fotograficzny „Zimowe inspiracje” – dzieci podczas pleneru robiły zdjęcia, posiadające nie tylko walory artystyczne ale i ciekawą historię - 2 plenery,
- Zimowe Igrzyska Sportowe – Koszutka’2013 – podczas Igrzysk dzieci wykonywały indywidualne i grupowe konkurencje sportowe - 1 impreza,
- spotkanie z Pingwinami – uczestnicy akcji „Zima w mieście” przygotowali dla dzieci przedszkolnych zadania specjalne na szybkość, spostrzegawczość i celność – 1 impreza,
- koncert Instytucji Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” w Katowicach,
- Warsztaty plastyczne – cieszyły się dużym zainteresowaniem. Podczas warsztatów dzieci ćwiczyły swoje zdolności manualne i pobudzały inwencję twórczą – 4 warsztaty,
- Tenis stołowy - przez 10 dni,
- konkursy i turnieje - 4 konkursy
- prelekcję pt. „Bezpieczne ferie – bezpieczny kontakt z psami” – spotkanie przygotowane przez policjantów Wydziału Prewencji KMP - 1 spotkanie,

Przy sprzyjających warunkach pogodowych odbył się Kulig z ogniskiem i kiełbaskami w Parku Śląskim. Ogółem w akcji uczestniczyło **317** dzieci.

W akcji „Zima w mieście” w MDK „Koszutka” uczestniczyły również dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 17 i 19 w Katowicach, Ochronki przy Parafii Przemienienia Pańskiego w Katowicach, Miejskiego Przedszkola nr 48 i 52 w Katowicach, Zespołu Szkół Specjalnych nr 8 w Katowicach, Klubu Osiedlowego „Józefinka”.

Miejski Dom Kultury „Ligota”, ul. Franciszkańska 33

W ramach 2013 przygotowano dla dzieci w wieku szkolnym warsztaty artystyczne oraz inne atrakcje. Tematem ferii była „Zabawa w teatr”. Przez dwa tygodnie codziennie od 10.00 do 15.00 dzieci uczestniczyły w zajęciach: teatralnych, plastycznych, dziennikarskich, muzyczno-wokalnych, tanecznych oraz sportowych. Wszystkich uczestników biorących udział w akcji „Zima w mieście” podzielono na trzy grupy co pozwoliło na większą aktywność dzieci podczas zajęć. Poza warsztatami zorganizowano również wycieczki. We wtorek 12 lutego uczestnicy ferii odwiedzili Teatr Lalek „Banialuka” w Bielsku – Białej, gdzie obejrżeli spektakl pt: „Zielony wędrowiec”. Po przedstawieniu dzieci wzięły udział w lekcji teatralnej, podczas której mogły zobaczyć stroje, rekwizyty a także różne pracownie. W piątek 15 lutego uczestnicy akcji obejrżeli bajkę „Zambezja” w Kinie Helios, a następnie uczestniczyli w warsztatach plastycznych oraz w lekcji muzealnej w Muzeum Śląskim. W ramach warsztatów dzieci obejrzały wystawę prac o tematyce piekła i nieba a następnie rysowały ilustracje do czytanych legend o aniołach i diabłach. Lekcję muzealną przeprowadzono w formie różnych gier i zabaw. Dzieci pracowały nad stworzeniem abstrakcyjnych obrazów przy pomocy różnokolorowych elementów oraz próbowały przy pomocy kolorów wyrazić emocje takie jak radość czy smutek. We wtorek 19 lutego uczestnicy obejrżeli spektakl pt. „Pinokio” w Teatrze Lalki i Aktora „Ateneum” a następnie wzięli udział w lekcji teatralnej w Teatrze Śląskim im. S. Wyspiańskiego, podczas której mogli poznać teatr zza kulis. W ostatnim dniu ferii dzieci zaprezentowały efekty dwutygodniowych warsztatów tzn. przygotowane opracowania wierszy „Lokomotywa”, „Na straganie” oraz „Dziura w moście” z wykorzystaniem stworzonych podczas zajęć rekwizytów. Na zakończenie zajęć uczestnicy obejrżeli filmy edukacyjno-przyrodnicze: „Dwaj bracia” oraz „Czterej muzykanci z Brennej”. W akcji „Zima w mieście 2013” od 11 do 22 lutego 2013 roku uczestniczyło **311** dzieci.

Miejski Dom Kultury „Bogucice - Zawodzie” ul. Marcinkowskiego 13

Akcja „Zima w mieście” w Miejskim Domu Kultury „Bogucice – Zawodzie” odbywała się w dniach 11.02 – 22.02. Zajęcia warsztaty realizowano od poniedziałku do piątku w godz. 10.00 – 14.00 (wyjątkiem były dni, w których odbywały się wycieczki).

Dzieci miały możliwość aktywnego uczestniczenia w kulturze zarówno jako odbiorca jak i twórca. Zorganizowano dla dzieci warsztaty plastyczne, multimedialne, muzyczne, teatralne, z tańca nowoczesnego i salsy oraz liczne gry i zabawy. Dużym powodzeniem cieszyły się zabawy interaktywne z chustą klanzy oraz zajęcia manualne, podczas których dzieci wykonały dekoracyjne filizanki i ozdoby do okien. Dział „Bogucice” podjął współpracę z Instytucją Kultury Katowice - Miasto Ogrodów, która zorganizowała dla dzieci dwudniowe warsztaty designu. 15.02 w zajęciach w dziale „Bogucice” dodatkowo uczestniczyło 22 uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Katowicach. Dzieci uczestniczące w akcji miały również możliwość spotkania się z policjantami oraz strażakiem. Przedstawiciele służb mundurowych opowiadali o swojej pracy. Odpowiadali również na liczne pytania ze strony dzieci.

Poza warsztatami stacjonarnymi organizowanymi w siedzibie MDK dzieci miały możliwość wzięcia udziału w zorganizowanych wyjazdach do:

- Kina Imax w Katowicach, gdzie obejrzały film „Zambezja”,
- Krakowa, gdzie zwiedzano podziemia rynku oraz wybrane zabytki miasta,
- Bochni, gdzie zwiedzano kopalnię soli.

Różnorodność oferowanych zajęć sprawiła, że ich uczestnicy aktywnie brali udział we wszystkich przedsięwzięciach. Dużym zainteresowaniem cieszyły się wycieczki i wyjścia oraz warsztaty i zajęcia stacjonarne. Zajęcia feryjne zakończył wspólny bal wszystkich uczestników podczas, którego wręczono nagrody i drobne upominki wszystkim uczestnikom warsztatów. W dziale „Bogucice” do końca lutego 2013 r. prezentowano wystawę zdjęć i prac dzieci, które powstały w czasie ferii.

Liczba osób biorących udział w tegorocznej akcji „Zima w Mieście” wyniosła: w Dziale „Bogucice” – 260, w Dziale „Zawodzie” – **117** dzieci. Łącznie zapisanych było **51** dzieci. Łączna frekwencja wyniosła: **377** osób.

Miejski Dom Kultury „Południe”, ul. Boya Żeleńskiego 83

Akcja „Zima w mieście” w MDK „Południe” przebiegła zgodnie z planem. Uczestniczyło w niej łącznie we wszystkich obiektach 1595 dzieci i młodzieży. Największą popularnością cieszyły się spektakle teatralne, zajęcia designu, sala zabaw „Nibylandia”, warsztaty teatralne oraz plastyczne, wyjazdy do palmiarni w Gliwicach oraz wyjazdy na warsztaty muzealne. Poniżej przedstawiono najciekawsze imprezy zorganizowane w MDK:

1. Spektakle teatralne - w dniach 15 i 22 lutego w Kostuchnie gościł teatr „Maska” z Krakowa. Dzieci obejrzały dwa spektakle „Alicja w leśnej krainie” i „Magiczna księga”. Spektakle obejrzało 280 osób.
2. Warsztaty plastyczne - w trakcie warsztatów w Piotrowicach dzieci słuchały fragmentów bajki o Koziołku Matołku a następnie wykonywały prace plastyczne związane tematycznie z wysłuchaną historią. Najlepsze prace wzięły udział w konkursie plastycznym, którego plonem będzie została wystawa pokonkursowa w MDK.
3. Warsztaty designu - warsztaty odbyły się 18 i 19 lutego we współpracy z instytucją kultury „Katowice - Miasto Ogrodów” w Zarzeczcu i w Kostuchnie. Zajęcia nosiły nazwę „Reprodukcja” i warsztaty projektowania dla dzieci ukazujące wtórne wykorzystanie odpadów: butelek, opakowań, pojemników, itp.
4. Warsztaty teatralne - gościem akcji „Zima w mieście” w Zarzeczcu był pan Grzegorz Noras, który prezentował ćwiczenia aktorskie, prace nad tekstem oraz zabawy przestrzenne.
5. Warsztaty muzealne - w dniach 14 i 21 lutego uczestnicy akcji brali udział w lekcjach muzealnych: „Komu piekło komu raj” oraz „Jak powstaje obraz” w Muzeum Śląskim. Dzieci zwiedziły wystawy stałe i czasowe oraz wykonywały prace plastyczne.
6. Turnieje tenisowe i bilardowe - dużą popularnością cieszyły się gry świetlicowe: tenis stołowy oraz bilard w Kostuchnie. Odbyły się łącznie cztery turnieje gier świetlicowych z nagrodami.

Miejski Dom Kultury „Szopienice – Giszowiec”, ul. Gen. Hallera 28

Zajęcia organizowane w budynku Miejskiego Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec” przy ul. Gen. J. Hallera 28 były pod hasłem Kolorowe zimowisko czas zacząć, a każdy kolejny dzień przynosił nowe niezapomniane atrakcje. Dziesięciodniowe spotkania rozpoczęły zajęcia integracyjne, które umożliwiły współpracę między dziećmi. W trakcie spotkań dzieci uczestniczyły w licznych zajęciach plastycznych (prace inspirowane zimowymi widokami, wykonywanie scenografii teatralnej), grach i zabawach językowych, grach planszowych, quizach rozwijających wyobraźnię, zadaniach wymagających spostrzegawczości, a także w zajęciach ruchowych (zawody sportowe, gra w siatkówkę, zajęcia sprawnościowe z wykorzystaniem: piłki, skakanki, kręgli itp.). Dzieci chętnie brały udział także w zajęciach ruchowych na świeżym powietrzu, ciesząc się z uroków zimy. Najwięcej radości sprawiało dzieciom uczestniczenie w zajęciach sportowych (zawody drużynowe, udział w grach zespołowych).

Zajęcia w filii nr 1 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec” odbywały się pod hasłem *Hu, Hu, Ha!, Nasza zima nie taka zła – ferie z Marią Konopnicką*. Dzieci poprzez dobrą zabawę miały okazję poznać utwory polskiej poetki. Ogromnym zainteresowaniem cieszył się Konkurs Szopienicki Talent, w którym dzieci mogły wykazać się różnymi umiejętnościami (wokalnymi, tanecznymi, kabaretowymi itp.). Najlepszą aktywnością ruchową okazały się zmagania z chustą animacyjną pt. „uwaga rekin”. Oprócz zajęć stacjonarnych zaproponowano bogatą ofertę zajęć wyjazdowych, m.in. udział w bezpłatnych warsztatach sztuki walki Capoeira (Klub Sportowy Capoeira Camangula – MOSiR, ul. Józefowska 40), bezpłatnych zajęciach na basenie w Gimnazjum nr 13 w Szopienicach, udział w przedstawieniu pt. *Przygody Kota Filona*, w pokazach animacji i warsztatach artystycznych w Domu Oświatowym Biblioteki Śląskiej, na warsztatach w BWA, a także w kinie Helios na bajce *ZAMBEZIA*. Na zakończenie zajęć odbyła się dyskoteka pożegnalna, na której dzieci dostały drobne upominki.

Podczas dwóch tygodni zajęć w filii nr 2 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice – Giszowiec” w ramach akcji „Zima w mieście 2013” dzieci brały udział w zajęciach świetlicowych oraz w zorganizowanych wyjazdach. Były to m.in.: dwa wyjazdy do Kinoteatru Rialto (na filmy *Żółwik Sammy 2* i *Meridę Waleczną*) oraz wyjazd do Centrum Sztuki Filmowej na warsztaty filmowe i projekcję filmu *Błękitny Ptak*, uczestnictwo w zajęciach Capoeiry, w warsztatach artystycznych „Sztuka po włosku”, organizowanych przez Centrum Języka Włoskiego „Benissimo”. Także zajęcia stacjonarne obfitowały w liczne atrakcje – przygotowano wiele konkursów i zabaw (m.in. konkurs tańca i śpiewu, konkursy plastyczne oraz turniej gier planszowych). Zajęcia ukoronował bal przebierańców, na który uczestnicy własnoręcznie wykonali kostiumy i maski.

Zajęcia w ramach akcji „Zima w mieście 2013” organizowane były od poniedziałku do piątku w godz. 10.00–14.00:

Miejski Dom Kultury „Szopienice–Giszowiec”, ul. Gen. J. Hallera 28. W zajęciach brało udział ok. 15 dzieci dziennie, co daje łączną ilość 140 uczestników.

Filia nr 1 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice–Giszowiec”, ul. Obr. Westerplatte 10. W zajęciach brało udział ok. **20** dzieci dziennie, co daje łączną ilość **200** uczestników.

Filia nr 2 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice–Giszowiec”, Plac Pod Lipami 1. W zajęciach brało udział ok. **30** dzieci dziennie, co daje łączną ilość **300** uczestników.

Uczestnictwo w zajęciach stacjonarnych było bezpłatne. W zajęciach brały udział dzieci w wieku szkolnym. Duża rozbieżność wiekowa nie utrudniła uczestnikom współpracy, wręcz przeciwnie, jedni pomagali drugim. Łącznie w trzech placówkach w akcji „Zima w mieście 2013” brało udział **640** uczestników.

Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Kossutha 11

W ramach akcji MBP w Katowicach zaprosiła dzieci i młodzież na 200 zajęć edukacyjnych. Od 11 do 22 lutego 2013 r. w Filiach nr: 3, 4, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 19, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 33, 38, w akcji Ferie z Książką wzięło udział 1545 dzieci w wieku od 6 do 17 lat. Ponadto Filia nr 31, formalnie nie uczestnicząca w akcji, w odpowiedzi na zainteresowanie czytelników zorganizowała 6 konkursów związanych z tematem ferii dla 145 dzieci. Hasło Biblioteka na Drodze Mlecznej zachęcało do eksploracji wyobraźni, eksperymentów czytelniczych, odwiedzania interesujących miejsc (bar mleczny, dentysta, planetarium, kino, Centrum Komputerów, CINIbA). Program Ferii wzmacniał kompetencje czytelnicze, promował wiedzę i otwartość na nią, przekazywał kody kulturowe. W bibliolaboratoriach odkrywano różne wymiary czytania: wraz z Małym Księciem badano siłę przyciągania słów, konstruowano pojazdy nie z tej planety, poznając przy okazji historię astronomii i ludzkich wynalazków. Książki, mleko (100 litrów otrzymaliśmy od sponsora), balony, sól, ocet, soda wykorzystane do doświadczeń, pomysły bibliotekarzy i dzieci okazały się świetnymi katalizatorami dla mądrej zabawy. Do Mlecznej Gry Osiedlowej w dniu 18 lutego, której honorowym gościem była poetka Zofia Beszczyńska wciągnięto młodych mieszkańców Os.1000-lecia (m.in. happeningowe dojenie krowy i czytanie wierszy przy mlekomacie).

Największa frekwencja: F 32 (Katowicach – Ligota): 252 dzieci, F 26 (Murcki): 142 , F 28 (Podlesie): 136, F 38- (filia szpitalna, zajęcia zamknięte w szczególnych warunkach: na oddziałach dla pacjentów CZD): 127, F 10 (Ochojec): 113, F14 (Os.Tys. Dolne): 100, F 20 (Dąbrówka): 84, F23 (Os. Paderewskiego): 80, F 25(Os. Tys. Górne): 77, F6 (Józefowiec): 76 dzieci.

Relacje z wybranych filii:

Filia 26: Międzygalaktyczny bal piżamowy. Atrakcje: gwiazdne wojny na poduchy, gimnastyka ufoludków, przejście w inny wymiar, śpiewanie w kosmicznym rytmie, konstruowanie wielkich serc z zapalek oraz mleko i czekolada do picia, a także planetarne ciasteczka. W kosmopiżamach były nie tylko dzieciaki, ale i bibliotekarki, za co dostały brawa od dzieci i rodziców.

Filia 14: Wyprawa w kosmos przeobraziła uczestników w kosmozwiadowców. Drużyny otrzymały m.in. zadanie Mleczny slalom: aby nabrać sił przed podróżą każdy pił mleko, dzięki czemu bezbłędnie wykonał zadanie – nie tracąc ani kropli tego cennego napoju!

Dzieci chętnie uczestniczyły w zróżnicowanych i zaskakujących zajęciach przygotowanych przez pracowników biblioteki, a zwykle balony sprawdziły się edukacyjnie równie dobrze jak tablety.

Instytucja Kultury „Katowice - Miasto Ogrodów” pl. Sejmu Śląskiego 2

Zima w mieście jest kontynuacją cyklicznych wydarzeń, organizowanych w związku z przerwami międzysemestralnymi. To propozycja dla tych, którzy z różnych przyczyn nie mogą wyjechać, a na ferie zostają w domu. Instytucja Kultury Katowice – Miasto Ogrodów stawia na edukację poprzez zabawę, podczas której najmłodsi mają okazję dowiedzieć się o szczegółach funkcjonowania różnych dziedzin sztuki współczesnej.

Warsztaty designu dla dzieci i młodzieży

Temat zajęć: (Re)produkcja. Warsztaty projektowania dla dzieci ukazujące wtórne wykorzystanie produktów.

Uczestnicy: 51 osób w wieku 6–13 lat.

Liczba zajęć: 4 (11-12.02.2013 w MDK Bogucice-Zawodzie + 18-19.02.2013 w MDK Południe).

Przebieg zajęć:

- 1) prezentacja: co to jest design, czym jest ekologia, jak ponownie wykorzystać zużyte materiały?,
- 2) burza mózgów,
- 3) praca w grupach, tworzenie własnych projektów ,
- 4) podsumowanie każdego etapu.

Warsztaty Teatralne dla dzieci i młodzieży

Temat zajęć: warsztaty plastyczno-teatralne.

Uczestnicy: cztery grupy po 20 osób (razem 80 dzieci).

Liczba zajęć: 4.

11-12.02.2013 (Galeria Ateneum)

Przebieg zajęć:

1) warsztaty teatralne prowadzone przez aktorów Teatru Ateneum i zajęcia plastyczne pod kierunkiem plastyka (dla dwóch grup po 20 dzieci),

2) warsztaty teatralne prowadzone przez aktorów Teatru Ateneum i zajęcia plastyczne pod kierunkiem studentki Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach (dla dwóch grup po 20 dzieci).

Tematem warsztatów były: lalki teatralne (jakie rodzaje lalek są wykorzystywane w teatrach lalek, jak się nimi animuje, z czego są zrobione), scenografia (co to jest scenografia, kto jest twórcą scenografii i po co jest ona w teatrze). Grupy dzieci pod kierunkiem plastyków wykonywały proste lalki i rekwizyty, które później wykorzystywały w tworzonych pod okiem aktorów etiudach teatralnych.

W czasie tegorocznych wakacji Miejskie Instytucje Kultury przygotowały dla dzieci i młodzieży naszego miasta wiele rozmaitych form spędzania wolnego czasu. Warsztaty (plastyczne, muzyczne, teatralne), wycieczki, zajęcia świetlicowe i w plenerze były organizowane w zależności od charakteru poszczególnych instytucji i pozwalały na wybór zajęć w zależności od zainteresowań dzieci. Większość wydarzeń miała charakter otwarty i bezpłatny. Informacje o akcji „**Lato w mieście 2013**” można było znaleźć w lokalnej prasie, gazecie miejskiej „Nasze Katowice”, na stronach internetowych UM Katowice i miejskich instytucji kultury w Katowicach, a także na plakatach i w siedzibach miejskich instytucji kultury.

Miejski Dom Kultury „Koszutka”, ul. Grażyńskiego 47

Miejski Dom Kultury „Koszutka” zaproponował dzieciom i młodzieży w wieku od 5 do 17 lat w terminie od 1.07. do 16.08.13, różnorodne zajęcia takie jak:

- „Lato w teatrze 2013” – program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego koordynowany przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, współorganizowany z Regionalnym Ośrodkiem Kultury w Katowicach oraz Śląskim Teatrem Lalki i Aktora „Ateneum” w dniach od 01.07 do 20.07.2013 r.

- Warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży w pięciu grupach zajęciowych: aktorskiej, tanecznej, muzyczno-wokalnej, scenograficzno-plastycznej, dziennikarsko-promocyjnej, których celem było przygotowanie spektaklu finałowego pt. „Nowe życie starych baśni – Przedziwna historia o dziewczynie o uśmiechniętych oczach”.

- Warsztaty plastyczne – różnorodność warsztatów zainteresowała zarówno dzieci jak i młodzież. Podczas zajęć uczestnicy z entuzjazmem i zaangażowaniem tworzyli przestrzenne instalacje i barwne rysunki (zorganizowano 8 warsztatów).

- Koncert Instytucji Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” w Katowicach - Bajka muzyczna „Piotruś i Wilk” według rosyjskiej baśni ludowej w wykonaniu kwintetu dętego Arbore Art Quintet oraz aktora Marka Chudzińskiego.

- Konkursy i turnieje (zorganizowano 6 konkursów).

- Gry terenowe i edukacyjne – „W indiańskiej gęstwinie” i „Mój sąsiad Totoro” – uczestnicy w grupach wykonywali zadania sprawnościowe i plastyczne, wykazując się spostrzegawczością, refleksem i zdolnościami manualnymi (zorganizowano 2 warsztaty).

- Zajęcia sportowe m.in. tenis stołowy, badminton, gry zespołowe, zabawy z chustą animacyjną (zorganizowano 8 zajęć).

- Spotkanie z policjantami z Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Katowicach na temat bezpiecznego postępowania wobec psów.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się również wyjścia na basen (4 wyjścia) oraz zabawy i atrakcje w Śląskim Parku Linowym. Ogółem w zajęciach podczas „Lata w teatrze” i „Lata w mieście” uczestniczyło **1 552** dzieci.

Miejski Dom Kultury „Ligota”, ul. Franciszkańska 33

Akcja „Lato w mieście 2013” w MDK „Ligota” trwała od 1 lipca do 29 sierpnia 2013 roku. Podczas pierwszych czterech tygodni akcji dzieci podróżowały z „Kult-turystą w drodze przez Polskę” – tytuł przewodni akcji w MDK „Ligota”. Uczestnicy odbyli wirtualną wycieczkę po Warszawie, oglądali przezroczną, poznawali historię naszej stolicy, a także wykonywali ilustracje do poznanych legend, rysowali budynki i obiekty charakterystyczne dla Warszawy, uczyli się piosenek o stolicy oraz uczestniczyli w grach i zabawach teatralno - taneczno - sportowych. Dzieci brały udział w warsztatach plastycznych, muzyczno-wokalnych, teatralnych. Odbywały się zajęcia z dramy, gier sportowych i integracyjnych. Uczestnicy odbyli wirtualną wycieczkę po polskich jeziorach, uczyli się alfabetu morsa, kodu flagowego, piosenek związanych z żegluga śródlądową, poznawali jednostki pływające po jeziorach oraz bawili się w różne zabawy taneczno-sportowe, integracyjne i teatralne. W kolejnych dniach akcji uczestnicy przenieśli się w polskie góry. Rysowali różne pasma górskie, uczyli się piosenek o tematyce górskiej oraz wykonywali do nich choreografie. Uczestnikom

zając zaproponowano również stworzenie własnych kartek/widokówek z pozdrowieniami z gór – już nie tak popularnej w dobie Internetu i komórek - formy przesyłania pozdrowień. Dzieci poznały także legendy: o Giewoncie – śpiącym rycerzu i Czarownicy z Łysej Góry, a następnie odgrywały krótkie scenki do nich. Dzieci uczyły się wykonywać różne modele łódek, statków oraz innym elementów związanych z morzem bałtyckim w technice origami. Poznały legendę o księżniczce Bałtyku – Juracie, uczyły się piosenek o tematyce morskiej, a także brały udział w różnych grach i zabawach muzyczno – teatralno-sportowych. W piątek 26 lipca, na zakończenie czterech tygodni warsztatów, w sali kameralnej im. prof. Karola Szafranka odbył się koncert organizowany przez IPIUM „Silesia”. W czasie koncertu zatytułowanego: „Z tańcem przez świat” uczestnicy zostali wprowadzeni w podstawy tańców klasycznych takich jak: polka, walc, polonez czy tango. Od 30 lipca do 22 sierpnia w MDK „Ligota” odbywały się zajęcia otwarte w pracowni: muzycznej, plastycznej oraz tanecznej. 27 i 29 sierpnia 2013 r. dzieci uczestniczyły w warsztatach konstruowania latawców przeprowadzonych przez Stowarzyszenie KUKLOK z Piekar Śląskich. Organizatorami warsztatów była Instytucja Kultury Katowice Miasto Ogrodów oraz MDK „Ligota”. Celem warsztatów było wykonanie latawca przez każdego uczestnika. Dzieci poznały zasady budowy różnych modeli latawców oraz wykonały ozdoby wg. własnych pomysłów. Na zakończenie warsztatów uczestnicy pod opieką instruktorów MDK „Ligota” oraz pracowników Stowarzyszenia KUKLOK udali się na boisko VII LO, na którym przetestowali wykonane przez siebie modele. Dzieci zostały zaproszone do wzięcia udziału w Katowickim Święcie Latawca, w dniu 15 września 2013 r. na Lotnisku Muchowiec. W każdą środę lipca i sierpnia w amfiteatrze – Park Zadole MDK „Ligota” organizował dla dzieci: spektakle teatralne, przedstawienia interaktywne oraz gry, zabawy i konkursy z nagrodami. We wszystkich warsztatach, zajęciach oraz imprezach w plenerze uczestniczyło łącznie 2 536 osób.

Miejski Dom Kultury „Bogucice - Zawodzie” ul. Marcinkowskiego 13 Dział Bogucice, ul. Markiefki 44a

Wakacje z Miejskim Domem Kultury „Bogucice – Zawodzie” w Katowicach dział „Bogucice” rozpoczęły się w miesiącu lipcu. Instruktorzy przygotowali dla wszystkich chętnych dzieci gry i zabawy, które odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00 – 12.00. Pod okiem instruktora dzieci mogły skorzystać z: piłkarzyków, ping – ponga, gier planszowych, materiałów plastycznych oraz innych będących na stanie gier i mini sprzętu sportowego. W dniach od 29.07 do 23.08.13, niezmiennie od pn. do pt. w godz. 10.00 – 14.00 (z wyjątkiem wycieczek, które rozpoczynały się zbiórką w MDK o godz. 9.00) odbył się cykl warsztatów artystycznych. Uczestniczące dzieci na zajęciach miały okazję skorzystać z takich warsztatów jak: warsztaty taneczne (3 zajęcia) warsztaty wokalne – muzyczne (3 zajęcia), warsztaty twórczo – rozwojowe (2 zajęcia) oraz warsztaty plastyczne (5 zajęć). Dodatkową atrakcją dla dzieci były zorganizowane kalambury (zajęcia), podchody (1 zajęcia), mini lista przebojów (1 zajęcia), karaoke (1 zajęcia), rozgrywki sportowe (1 zajęcia), grill i zabawa na świeżym powietrzu zorganizowany we współpracy ze świetlicą środowiskową nr 5 – oraz zajęcia pn. „Street artowe stopy taneczne”, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Na zakończenie i podsumowanie akcji lato w mieście zorganizowano jak co roku Bal przebierańców, który jest bardzo wyczekiwaną chwilą całej akcji. Dodatkowo zorganizowano spotkanie z funkcjonariuszem Komendy Miejskiej Policji w Katowicach, kurs pierwszej pomocy oraz wycieczkę do Straży Pożarnej w Katowicach – Szopienicach. Poza warsztatami stacjonarnymi organizowanymi w siedzibie MDK, dzieci miały możliwość wzięcia udziału w zorganizowanym wyjściu do Kina Helios oraz do Galerii Szybu Wilsona. Różnorodność oferowanych zajęć sprawiła, że uczestnicy Akcji lato w mieście aktywnie brali udział we wszystkich przedsięwzięciach.

Dział „Zawodzie”, ul. Marcinkowskiego 13

W dniach 1.07.2013 – 26.07.2013 w Miejskim Domu Kultury w dziale „Zawodzie” odbył się cykl warsztatów artystycznych prowadzonych w ramach akcji „Lato w mieście 2013”, które objęły swoim zasięgiem dzieci szkół podstawowych dzielnicy Zawodzie, Bogucice i Szopienice. Zajęcia warsztatowe zainaugurowało spotkanie z funkcjonariuszami Policji na temat bezpieczeństwa dzieci podczas zajęć oraz w ruchu drogowym. Podczas warsztatów regionalnych dzieci miały okazję poznać historię i tradycje Śląska-małej ojczyzny. Warsztaty dotyczące Unii Europejskiej „Podróże o Europie” umożliwiły poznanie przez uczestników najbardziej charakterystycznych cech państw członkowskich oraz – w trakcie zmagania konkursowych – historii i ewolucji idei unijnej. Warsztaty plastyczne opierały się głównie na technikach rysunkowych, w tym na rysunku kolorową kredą (m.in. malowanie ulicznego pamiątnika wakacyjnego) oraz na wykorzystaniu materiałów recyklingowych w celu stworzenia pożytecznych i pięknych przedmiotów (m.in. przyborników szkolnych z rolek tekturowych po papierze toaletowym) a także na stworzeniu projektów przestrzennych (makieta dzielnicy „Zawodzie”) i figurek ozdobnych z masy solnej. Warsztaty wokalne i rytmiczne

zaowocowały z kolei stworzeniem własnych instrumentów perkusyjnych. W sumie w terminie 1.07.2013 – 26.07.2013r. odbyło się 16 różnorodnych warsztatów artystycznych, 7 wycieczek (m.in. do Śląskiego ZOO, Jednostki Straży Pożarnej, Skansenu, Aquadromu w Rudzie Śląskiej, kino IMAX) oraz 3 projekcje wakacyjnego kina dla dzieci. W terminie 1-30.08.2013r. w godz. 10:00 – 12:00 dział „Zawodzie” otwarty był dla chętnych dzieci chcących skorzystać z tenisa stołowego, piłkarzyków, gier logicznych czy puzzli. Łącznie w MDK „Bogucice – Zawodzie” wzięło udział **1 538** dzieci i młodzieży.

Miejski Dom Kultury „Południe”, ul. Boya Żeleńskiego 83

Akcja „Lato w mieście 2013” przebiegła zgodnie z planem od 1.07 do 30.08.2013 r. Łącznie we wszystkich obiektach uczestniczyło w niej 2 850 dzieci i młodzieży. Największą popularnością cieszyły się: wycieczki autokarowe, przedstawienia teatralne i pokazy edukacyjne uniwersytetu rozwoju, warsztaty szczudlarskie, spotkania z przyrodnikiem oraz zajęcia plastyczne. Do najciekawszych zajęć należały:

- wycieczki autokarowe zorganizowane dla uczestników akcji „Lato w mieście 2013” we wszystkich obiektach MDK „Południe”. Uczestnicy wzięli udział w 9 wycieczkach autokarowych. Zorganizowane były wyjazdy do „Izby Leśnej” w Panewnikach, muzeum „Magiel” w Nikiszowcu, kopalni „Guido” w Zabrze, „Parku Leśnego” w Ustroniu, „Chlebowej Chaty” w Radzionkowie, parku „Twin Pigs” w Żorach, „Oceanarium” w Ochabach, „Warowni” w Inwałdzie oraz do zamku w Ogrodzieńcu.
- spektakle teatralne i prezentacje Akademii Rozwoju w Podlesiu. Dzieci obejrzały 3 spektakle i 5 prezentacji edukacyjno-rozrywkowych: m.in. „Królową Fasolkę”, „Babroszki lecą w Kosmos”, „Owady dla odważnych”, „Zdrowo jem, zdrowo rosnę” oraz „Operacja segregacja”.
- zajęcia plastyczne w Podlesiu, Zarzeczcu i Murckach. Dzieci wykonywały prace plastyczne stosując wiele różnorodnych technik m.in. rysunek, malowanie, wycinanie form, collage, ceramika, filc. Wykonywanie latawców.
- warsztaty przyrodnicze w Podlesiu, Zarzeczcu i Murckach. Dzieci poznawały ciekawostki przyrodnicze Śląska, chodziły na wycieczki po okolicy, rozwiązywały zagadki i rebusy, przeprowadzały eksperymenty i doświadczenia przyrodnicze.
- zajęcia sportowe w Podlesiu i Zarzeczcu. Na terenie obiektów ustawiane były trampolina, zjeżdżalnia i zamek dmuchany.
- warsztaty historyczne w Podlesiu i Zarzeczcu. Spotkania miały charakter edukacyjny i zabawowy. Dzieci miały okazję zobaczyć jak wygląda strój, narzędzia walki oraz przedmioty codziennego użytku w średniowieczu.
- warsztaty szczudlarskie w Murckach. Uczestnicy poznawali tajniki poruszania się na szczudłach. Efektem warsztatów jest m.in. nabór nowych członków do teatralnej grupy szczudlarskiej w MDK.

Miejski Dom Kultury „Szopienice – Giszowiec”, ul. Gen. Hallera 28

Zajęcia we wszystkich obiektach MDK „Szopienice – Giszowiec” były organizowane od 01.07 do 09.08. 2013 roku od poniedziałku do piątku w godz. 10.00–14.00 i dodatkowo 20,21,27,29 i 31 sierpnia. Łącznie w trzech placówkach MDK „Szopienice – Giszowiec” w akcji „Lato w mieście” brało udział 2040 uczestników.

Miejski Dom Kultury „Szopienice-Giszowiec” ul. Gen. J. Hallera 28

Tegoroczne zajęcia w ramach akcji „Lato w mieście” w głównym obiekcie MDK „Szopienice Giszowiec” przy ul. Hallera 28 odbyły się pod hasłem „Czarodziejska podróż wakacyjna”.

Opracowana wspólnie z dziećmi „tajemnicza mapa podróży” zaprowadziła w wiele ciekawych i pouczających miejsc, m.in. do: Muzeum Miejskiego „Szttygarka” w Dąbrowie Górniczej, do Palmiarni w Gliwicach, do Galerii Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach, a także do kina Kosmos i Aeroklubu na lotnisku Muchowiec. Znając duże zamilowanie dzieci do zwierząt wakacyjny szlak podróży prowadził także do stadniny koni w Chorzowie Batorym, Schroniska dla zwierząt w Katowicach oraz do ZOO w Chorzowie. Dużym zainteresowaniem cieszyła się także wyprawa do Straży Pożarnej w Katowicach-Szopienicach, połączona z przypomnieniem zasad bezpieczeństwa i zachowania podczas zagrożenia. Dzieci chętnie uczestniczyły także w zajęciach sportowych organizowanych na Stadionie Śląskim w Chorzowie w ramach akcji „Lato otwartych boisk”. Organizowane były także zajęcia stacjonarne: plastyczne, ruchowe i językowe. Rozgrywano mecze piłki nożnej na boisku Gimnazjum nr 11, a także organizowano inne zawody sportowe. W tym roku już po raz drugi podjęta została współpraca z Muzeum "Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie" przy wspólnej organizacji wakacyjnych zajęć pod hasłem „Wakacje w Skansenie 2013”. W spotkaniach tych uczestniczyły dzieci z wielu instytucji w regionie (wspólne konkursy, gry i quizy oraz poznawanie Skansenu), łącznie około **300** osób. Po zakończeniu akcji „Lato w mieście” dla wszystkich dzieci organizowane były bezpłatne otwarte

warsztaty tańca break dance w wykonaniu grupy „The Kids Team” oraz warsztaty plastyczne i muzyczne. Średnio w warsztatach udział brało około **20** dzieci.

Filia nr 1 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice–Giszowiec”, ul. Obr. Westerplatte 10

Tegorocznym tematem przewodnim akcji „Lato w mieście” były „Wakacje z Bajkami”. Dzieci poprzez zabawę, a także różnorodne konkursy poznawały bajki. Podczas tematycznych zajęć, tj. quizy, zajęcia plastyczne, zabawy drużynowe dzieci miały okazję rozwinąć zdolności interpersonalne, manualne oraz sprawnościowe. Ogromnym powodzeniem cieszyły się zabawy ruchowe z chustą animacyjną, wyjścia na place zabaw w dzielnicy, gra w podchody, zajęcia sportowe na terenie Gimnazjum nr 13 w Szopienicach, gdzie dzieci grały w siatkówkę, piłkę nożną, dwa ognie oraz ścigały się na bieżni. Oprócz zajęć stacjonarnych zaproponowano uczestnikom bogatą ofertę zajęć wyjazdowych. Dzieci miały możliwość uczestniczyć w bezpłatnych warsztatach plastycznych w Galerii BWA w Katowicach, warsztatach artystycznych w Galerii Szyb Wilson, obejrzeć przedstawienie pt. „Przygody kapryśnej Królowej” i bajkę „Czerwony Kapturek” w Filii nr 2 MDK „Szopienice–Giszowiec”. Dzieci uczestniczyły także w warsztatach filmowych organizowanych w Domu Oświatowym Biblioteki Śląskiej w Katowicach i wybrały się do Kina Cinema City na bajki „Uniwersytet Potworny” i „Smerfy 2”. Dużym zainteresowaniem cieszyły się bezpłatne zajęcia sportowe na Stadionie Śląskim w Chorzowie, gdzie dzieci miały możliwość skorzystać z zajęć piłkarskich, a także zagrać w tenisa, siatkówkę i badminton pod okiem wykwalifikowanych instruktorów. W ramach akcji „Lato w mieście” dzieci miały także okazję zwiedzić miejsce pracy szopienickich służb porządkowych – Komisariat Policji i Jednostka Straży Pożarnej. Na zakończenie wakacyjnych zajęć odbyła się dyskoteka pożegnalna, na której dzieci otrzymały dyplomy i drobne upominki.

Filia nr 2 Miejskiego Domu Kultury „Szopienice–Giszowiec”, Plac Pod Lipami 1, 3 – 3a, Katowice

Motywy przewodnim akcji „Lato w mieście” były „Zabawy z historią na wesoło”. Dzieci poznawały czasy prehistoryczne, starożytny Egipt, Grecję i Rzym, a także epokę renesansu i oświecenia. Zajęcia miały przybliżyć dzieciom najbardziej charakterystyczne postaci historyczne, wynalazki, style w sztuce i kulturze danej epoki. Poprzez zabawę i liczne konkursy dzieci uczyły się, rozwijały wyobraźnię i szlifowały talenty. Nie brakowało również zadań, podczas których dzieci mogły pochwalić się kreatywnością i zdolnościami, m.in. uczestniczyły w warsztatach rysunku, kaligrafii, wykonały piramidy oraz biżuterię dla Faraona, rozwiązywały zagadki Sfinksa, brały udział w igrzyskach sportowych i „bezkrwawych walkach gladiatorów”, turnieju rycerskim, szukały śladów mamuta. Dzieci uczestniczyły w licznych quizach z nagrodami, zawodach sportowych, czy też zabawach terenowych polegających na szukaniu ukrytego skarbu.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się zarówno zajęcia świetlicowe, gry na świeżym powietrzu, jak i liczne wyjazdy poza obiekt Filii nr 2 MDK. W zajęciach organizowanych przez zaprzyjaźnione placówki kulturalne (m.in. Centrum Sztuki Filmowej, Kino Rialto). Zajęcia akcji „Lato w mieście”, ukoronował wielki bal przebierańców, na który uczestnicy własnoręcznie wykonali kostiumy, maski i kotyliny.

Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia”, ul. 3 maja 31 a

W ramach akcji „Lato w mieście 2013”. IPIUM „Silesia” zrealizowała 20 koncertów pt: „Słońce na pięciolinii” w przedszkolach, bibliotekach oraz domach kultury. W lipcu odbyło się 7 koncertów dla dzieci w wieku szkolnym i 3 koncerty w przedszkolach z udziałem akordeonistki Agnieszki Bagińskiej i Alicji Kotyl – słowo o muzyce. Podobną ilość koncertów zorganizowano w sierpniu, a wystąpił w nich wiolonczelista Tomasz Starzec oraz Alicja Przytuła-Mucha - fortepian i słowo o muzyce. Ponadto w sierpniu w Domu Kultury „Koszutka” odbył się koncert specjalny- sceniczna wersja baśni muzycznej S. Prokofiewa „Piotruś i wilk”. Koncert ten, którego wykonawcami był zespół instrumentów dętych Arbore Art. Quintet w składzie:

J. Obrebowska	- flet
K. Stelmachowska	- obój
M. Urbańczyk	- klarnet
M. Słomiany	- fagot
S. Przygoda	- waltornia

spotkał się z bardzo przychylnym przyjęciem, gromadząc nadkomplet młodych słuchaczy.

Ogółem frekwencja na wszystkich koncertach : **1 183** osoby. Koncerty odbyły się w następujących miejscach:

23.VII.2013r.godz.10.00 Katowice, DK ,ul. Hallera 28,
23.VII.2013r.godz.11.15 Katowice, Biblioteka Filia nr 16, ul.Wajdy 16,
23.VII.2013r.godz.12.45 Katowice, Biblioteka Filia nr 3, ul.Gliwicka 93,
24.VII.2013r.godz.9.30 Katowice-Śródmieście, Przedszkole nr 5, ul.Zajązka 6,
24.VII.2013r.godz.10.30 Katowice-Śródmieście, Przedszkole nr 6, ul.Uniwersytecka 15,

24.VII.2013r.godz. 11.15 Katowice-Śródmieście, Przedszkole nr 33, ul.Powstańców 23,
 25.VII.2013r.godz. 10.00 Katowice-Giszowiec, MDK, pl.Pod Lipami,
 25.VII.2013r.godz. 11.15 Katowice-Podlesie, MDK,ul.Sołtysia 25,
 26.VII.2013r.godz. 10.30 Katowice-Koszutka, MDK, ul.Grażyńskiego 47A,
 26.VII.2013r.godz. 11.30 Katowice-Ligota, DK, ul.Franciszkańska 33,
 01.VIII.2013r. godz. 9.30 Katowice-Szopienice, MDK, ul. Hallera 28,
 01.VIII.2013r. godz. 11.00 Katowice-Zarzecze, MDK, ul. Steller 4,
 01.VIII.2013r. godz. 12.00 Katowice-Podlesie,MDK „Południe”, ul. Sołtysia 25,
 05.VIII.2013r. godz. 10.00 Katowice-Koszutka, MDK „Koszutka”, ul. Grażyńskiego 47,
 06.VIII.2013r. godz. 9.30 Katowice-Śródmieście, Przedszkole nr 35, ul.Rybnicka 1,
 06.VIII.2013r. godz. 10.30 Katowice-Śródmieście, Przedszkole nr 2, ul. Kubiny 4
 06.VIII.2013r. godz. 11.30 Katowice-Śródmieście, Przedszkole nr 45, ul.Sokolska 25,
 12.VIII.2013r. godz. 10.30 Katowice, Biblioteka Filia nr 16, ul. Wajdy 21,
 12.VIII.2013r. godz. 11.45 Katowice, Biblioteka Filia nr 14, ul Piastów 20,
 12.VIII.2013r. godz. 13.00 Katowice, Biblioteka Filia nr 32, ul. Grzybski 19A.

Galeria Sztuki Współczesnej BWA, al. W. Korfa 6

Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach w ramach akcji „Lato w Mieście” w dniach 2.07 – 31.08.13 przeprowadziła cykl warsztatów ekspresji twórczej oraz warsztaty i akcje artystyczne w ramach projektu „Do Sztuki Gotowi Start!”. W zajęciach wzięły udział dzieci oraz młodzież z Miejskich Domów Kultury, klubów osiedlowych, jak również osoby indywidualne. Głównym zadaniem warsztatów było stworzenie asumptu dla rozwoju samodzielnej aktywności twórczej dzieci i młodzieży. Zajęcia, prowadzone w oparciu o wystawę „Dyplomy 2013”, oparte były na inspiracji grafikami. Uczestnicy warsztatów tworzyli wielkoformatowe prace oparte zarówno na technikach klasycznych jak linoryt, drzeworyt, jak i technikach współczesnych jak fotomontaż. Odbyły się również warsztaty oparte na drugiej ekspozycji prezentowanej w Galerii BWA „Śpiewająca nad kośćmi” Izabeli Ołdak. Uczestnicy zajęć tworzyli mandale z kolorowego piasku. W sumie odbyło się 13 warsztatów, w których uczestniczyły **282** osoby.

W ramach Akcji „Lato w Mieście” Galeria BWA zaprosiła dzieci i młodzież również do projektu edukacyjno-artystycznego „Do Sztuki Gotowi Start!”. Artyści i edukatorzy sztuki zaproszeni do udziału w projekcie, zrealizowali Cztery Akcje:

- ✓ Karolina Breguła „Miłośnik Sztuki”,
- ✓ Maria Stafyniak „Niewinne oko”,
- ✓ Arti Grabowski „Odświętna koszula”,
- ✓ Dorota Grubba-Thiede „Niepowinności”.

Zrealizowana została również akcja artystyczna pt.: „Dywan Miejski”, która wygrała w konkursie w ramach projektu Do Sztuki Gotowi Start! Laureatką jest Aneta Hąc.

W akcjach artystycznych wzięły udział m.in. grupy z Domów Kultury, Miejskiej Biblioteki Publicznej, łącznie **95** osób.

Uczestnicy Akcji Lato w Mieście mogli również nieodpłatnie zobaczyć wystawy: „Dyplomy 2013” - wystawa dyplomów studentów ASP oraz „Śpiewająca nad kośćmi” Izabeli Ołdak. Wystawy prezentowane w Galerii BWA odwiedziło w ramach akcji Lato w Mieście 2013 ok. **100** osób. Łącznie w akcji „Lato w Mieście 2013” w Galerii Sztuki Współczesnej BWA uczestniczyło **477** osób.

Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”, ul. Św. Jana 10

W ramach akcji Lato w Mieście 2013 Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”, zorganizował od 1 do 31 lipca wystawę lalek i środków inscenizacji ze zbiorów własnych w aranżacji Zbigniewa Mędrali. Ponadto 23, 25 i 30 lipca 2013 r odbyły się warsztaty teatralne prowadzone przez Bogumiłę Kurcab-Karkoszkę, doświadczonego pedagoga, pracownika Pałacu Młodzieży. Odbyły się zajęcia interaktywne, zabawa w teatr i spotkania autorskie, animowane przez aktorkę Teatru „DiM” Danutę Lewandowską oraz warsztaty plastyczne pod kierunkiem aktorów Teatru „Bajka” - Danutę Wyszogrodzką-Dindorf i Marka Dindorfa, które cieszyły się dużym powodzeniem, ponieważ dzieci mogły wykazać się zdolnościami w tym kierunku i zrealizować własny projekt lalki. W lipcu Galerię odwiedziły również osoby specjalnej troski z Ośrodków dla Niepełnosprawnych oraz dzieci (około 110). W tegorocznej akcji Lato w Mieście 2013 wystawę lalek oraz warsztaty teatralne odwiedziły 372 osoby. W tym roku Teatr Ateneum realizował wraz z Regionalnym Ośrodkiem Kultury w Katowicach i Miejskim Domem Kultury Koszutka projekt Instytutu Teatralnego p.n. „Lato w Teatrze 2013”. Od 1 do 20 lipca na potrzeby projektu Teatr Ateneum udostępnił scenę Galerii Ateneum przy ul. 3 Maja 25, gdzie odbywały się warsztaty teatralne dla młodzieży w wieku od 10 do 17 lat.

Uczestnicy projektu pracowali w pięciu grupach zajęciowych: aktorskiej odbywającej się właśnie w Galerii Ateneum oraz tanecznej, muzyczno-wokalne, scenograficzno-plastycznej i dziennikarsko-promocyjnej prowadzonych w Miejskim Domu Kultury Koszutka. Dzieci w ramach zajęć odwiedziły również pracownię plastyczną Teatru przy ul. Andrzeja 21a, gdzie mogły zapoznać się z produkcją dekoracji i lalek oraz ich konstrukcją. Zwieńczeniem trzytygodniowych warsztatów artystycznych był spektakl: „Nowe życie starych baśni – Prawdziwa historia o dziewczynie o uśmiechniętych oczach”, którego premiera odbyła się w Galerii Teatru Ateneum 20 lipca 2013 r. Uczestnikami tegorocznej akcji Lato w Mieście 2013 byli między innymi:

- uczestnicy warsztatów „Lato w Teatrze 2013”,
- Katowicka Spółdzielnia Mieszkańowa,
- Ochronka św. Józefa Robotnika, Katowice,
- Ochronka św. Wojciecha, Katowice,
- Klub „Relaks” Bytom,
- Caritas ochronka św. Jacka,
- MOPS Katowice,
- widzowie indywidualni,
- osoby specjalnej troski z Ośrodków dla Niepełnosprawnych.

Muzeum Historii Katowic, ul. Szafranka 9

W okresie akcji „Lato w mieście 2013” w dniach 1.07 – 30.08.13 Muzeum Historii Katowic przygotowało warsztaty plastyczne, teatralne i etnograficzne. Warsztaty odbywały się w budynku Muzeum Historii Katowic przy ul. ks. J. Szafranka 9, w Dziale Etnologii Miasta Oddziale MHK w Nikiszowcu przy ul. Rymarskiej 4, w Dziale Teatralno-Filmowym Oddziale MHK przy ul. Kopernika 11. Zajęcia plastyczne, połączone ze zwiedzaniem wystawy czasowej „Katowice wczoraj a dziś – sentymalna podróż po mieście”, polegały na wykonaniu przedstawień miasta, ulic i budynków; zaprojektowaniu nowoczesnych i funkcjonalnych dla mieszkańców przestrzeni publicznych (np. parków, ogrodów) oraz wkomponowaniu loga miasta w projekty własne nt. „Katowice – miasto ogrodów”. W czasie warsztatów dzieci wykorzystywały, prócz tradycyjnych materiałów plastycznych (farby, pastele, kredki) i ozdób pasmanteryjnych (koraliki, wstążki, aksamitki) barwną pianę mydlaną, którą tworzyły po starciu i zmiksowaniu mydła. Dzieci – uczestnicy warsztatów uznały, że powstała nowa technika plastyczna o nazwach: mydlowanie, mydłofarbowanie. Warsztaty odbywały się w sali im. Witkacego w Muzeum Historii Katowic przy ul. ks. J. Szafranka 9. W czasie warsztatów teatralnych pt. „Magiczna podróż w czasie”, na wystawie „Baśniowy świat operetki” dzieci uczestniczyły w zabawach integracyjnych, zadaniach aktorskich i grach w różnych technikach scenicznych oraz odgrywały mini etiudy pantomimiczne, oparte o własne improwizacje i pomysły. Warsztaty teatralne miały miejsce w Dziale Teatralno-Filmowym Oddziale MHK przy ul. Kopernika 11. Na warsztaty plastyczne i etnograficzne zaproszono dzieci do Działu Etnologii Miasta Oddziału MHK w Nikiszowcu. Uczestnicy zajęć plastycznych, zainspirowani wystawami stałymi : „Woda i mydło najlepsze bielidło. W pralni i maglu na Nikiszowcu” oraz „U nos w domu na Nikiszu. We wnętrzu nikiszowieckiego mieszkania”, wykonali projekty maglowników lub muzealnych komiksów. W obiekcie odbyły się również warsztaty etnograficzne „Zostań muzealnikiem” i „Kolorowy świat makatek”.

Zajęcia warsztatowe prowadzone były dla uczniów szkół podstawowych – uczestników półkolonii, organizowanych przez katowickie szkoły, kluby osiedlowe, świetlice środowiskowe i Młodzieżowy Dom Kultury i były połączone z poczęstunkiem. Poza warsztatami, w czasie akcji „Lato w mieście 2013” grupy zorganizowane zwiedzały wystawy stałe i czasowe w obiektach przy ul. ks. J. Szafranka i ul. Kopernika. W warsztatach i zwiedzaniu, łącznie w 51 zajęciach wzięło udział 870 dzieci.

Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Kossutha 11

Wakacyjna Akcja Lato z Książką, to profesjonalnie opracowane i realizowane z pomysłem, działania edukacyjne bibliotekarzy skierowane do młodych katowiczian spędzających lato w mieście. W tym roku 19 filii bibliotecznych (nr: 3, 4, 6, 12, 14, 16, 17, 19, 20, 23, 25, 26, 27, 28,30, 32, 36, 38), zorganizowało, od 1.07 do 31.08.13, dla dzieci 434 spotkania pod hasłem Książkwojaże po mapach marzeń. Biblioteka była również organizatorem dużej, autorskiej imprezy edukacyjnej o profilu literacko-etnologicznym w chorzowskim Skansenie, dn. 26.08.2013 r., w której uczestniczyło około 300 osób. Frekwencja tegorocznej Akcji wyniosła 4021 osób, z czego w lipcu 2294 dzieci, a w sierpniu 1727. Do udziału w Akcji zachęcała kampania promocyjna obejmująca media tradycyjne i elektroniczne, m.in.: emitowano atrakcyjny spot reklamowy (strona www fb.). W filiach Biblioteki i w katowickich instytucjach kultury rozkolportowano plakaty informacyjne. Zdjęcia i fotoreportaże publikowano codziennie na fanpage'ach: MBP oraz blogach filii w trakcie całej Akcji. Pozyskano również sponsora, który przekazał blisko 6000 napojów dla dzieci uczestniczących w Akcji.

Książkwojaże sprzyjały eksploracji zarówno wyśmienitej literatury, jak i przestrzeni naszego miasta oraz jego okolic. Zgodnie z wymogami współczesności, Biblioteka przekazywała też dzieciom umiejętności niezbędne do mądrej i bezpiecznej eksploracji świata wirtualnego podczas pikniku i warsztatów realizowanym pod hasłem: Sieciaki na wakacjach, który odbył się dn.16.07.2013 r. w Filii nr 26. Formy zajęć cieszące się największym entuzjazmem dzieci to: zabawy literacko-sportowe, czytanie i książkoplotki w zaskakujących miejscach, np.: book–talking w M1 Wojciecha Mszycy - miłośnika rowerów, podróży, czytania i kremu Nivea. Zabawy kartograficzne, podchody, turnieje gier planszowych, wycieczki (Pszczyna, Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie), warsztatowe spotkania w instytucjach kultury (American Corner, British Library, Szyb „Wilson”, Centrum Kultury Katowice, Muzeum Śląskie, Muzeum Historii, Informatyki i Komputerów w Szopienicach i in.).

Wśród imprez można wymienić:

- Gwiezdna Noc w Bibliotece, dn. 12.07.2013 r., w filii nr 28 w imprezie uczestniczyło 30 dzieci i 15 osób dorosłych (opiekunowie dzieci). Niektóre z zajęć organizowanych tej nocy to m.in.: „Obroty ciał niebieskich”
- zabawy integracyjne, „Awantura o Gwiezdny Pył” - gra drużynowa, obejmująca m.in.: konkurs wiedzy o kosmosie. Odpowiedzi na pytania konkursowe szukano w książkach astronomicznych, klaserach, albumach numizmatycznych, kryły się też w zakamarkach biblioteki. W czasie imprezy serwowano poczęstunek (słodczyce i napoje). Późnym wieczorem odbyły warsztaty astronomiczne „A jednak się kręci!”.

- Turniej gier planszowych, dn. 28.08.2013 r., w filii nr 14. W zajęciach wzięło udział 25 dzieci. Gra w warcaby sprawdzała umiejętność logicznego i strategicznego myślenia, w grze Trasa nr 14 najważniejsza była zręczność oraz odrobina cierpliwości. Z kolei gra „Katowice dla odmiany”, prócz doskonałej zabawy, dała dzieciom możliwość zebrania sporej porcji informacji na temat miasta, w którym mieszkają. Zaś gra w parku nauczyła kilku zasad bon-tonu. Na uwagę zasługuje ostatnia, wielkoformatowa gra przestrzenna Jurajskie Tajemnice. Przygotowano ją na podstawie książki Ewy Stadtmuller: „Co lubią smoki” - gra została zrealizowana z wykorzystaniem materiałów z recyklingu. Gracze przesuwając się o kolejne pola, poznawali jednocześnie polskie legendy i historię zamków na Szlaku Orlich Gniazd. Na potrzeby gry stworzono miniatury charakterystycznych obiektów i zakątków, np.: Maczugę Herkulesa, Grotę Łokietka, Jaskinię Nietoperzową.

Akcja „Lato z Książką” pod hasłem Książkwojaże po mapach marzeń, organizowana przez MBP w Katowicach, cieszyła się jak zawsze dużym zainteresowaniem dzieci, uznaniem ich opiekunów oraz realnym wsparciem lokalnej społeczności.

Centrum Kultury Katowice im. K. Bochenek Pl. Sejmu Śląskiego 2

W Centrum Kultury Katowice im. K. Bochenek, w ramach akcji „Lato w mieście 2013”, w dniach 8.07 do 31.08.13 odbyły się następujące wydarzenia skierowane do dzieci i młodzieży:

- od 8-21 lipca 2013 r. teatralno – muzyczne warsztaty edukacyjne „Bajka o Witku co wielkim kompozytorem został”. Warsztaty odbywały się w godzinach od 9 do 15 w ramach obchodów Roku Lutosławskiego. Podczas dwutygodniowych warsztatów „Bajka o Witku...” dzieci opracowały pod okiem dorosłych twórców tekst i scenografię bajki, a także zaangażowały się w jej wystawienie i promocję. Efektem tej pracy było wystawienie spektaklu teatralnego oraz książki i audiobooka. Prapremiera spektaklu odbyła się 21 lipca podczas Letniej Grządki Teatralnej – Letniego Ogródu Teatralnego.

- od 22 lipca – 2 sierpnia letnie warsztaty twórcze dla dzieci w wieku 7- 12 lat -Teatr i Maszyny. Tegoroczna edycja warsztatów wakacyjnych miała różnorodną formułę. Polegała na pracy indywidualnej, akcjach artystycznych, warsztatach projektowych oraz tworzeniu filmu animowanego. Dzieci zostały zainspirowane twórczością Krzysztofa Wodiczki Tadeusza Kantora w taki sposób, żeby poprzez własne działania odkryły ich sztukę. Zajęcia prowadził: Grzegorz P. Kowalski- filmowiec; Paweł Kula- artysta wizualny, fotografik; Ewa Kokot - edukator sztuki. Efektem warsztatów jest wystawa sztuki dziecięcej w CKK – Ściana Sztuki Dziecka.

- w terminie od 19-23 sierpnia; oraz od 26 – 30 sierpnia 2013 r. trwała Wakacyjna Scena Edukacyjna. Warsztaty muzyczne – śpiewanie piosenek wakacyjnych, zabawa z orkiestrą z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych, wykorzystywanie koloru w muzyce, próby kompozytorskie dzieci, wykłady o Witoldzie Lutosławskim.

Łącznie w akcji „Lato w mieście 2013” organizowanym przez CKK im. K. Bochenek wzięło udział **1 622** młodych osób.

Instytucja Kultury Katowice – Miasto Ogrodów, al. W. Korfatego 6

W dniach 1-5 lipca od godz. 10.00 do godz. 18.00 Miasta Ogrodów organizowało Kampus Dziennikarski. Uczestnikami kampusu dziennikarskiego było czterdziestu uczniów szkół ponadgimnazjalnych i tegorocznych absolwentów. Głównym celem warsztatów dziennikarskich była próba pokazania współczesnego

Śląska oraz jego historii poprzez uczestnictwo w zadaniach dziennikarskich, integracja młodzieży oraz poszerzanie umiejętności dziennikarskich.

Warsztaty przebiegały w 4 grupach tematycznych:

- Grupa PRASA/WEB, prowadzona przez dziennikarzy Gazety Wyborczej, przygotowała gazetę internetową/prasową (10 osób);
 - Grupa TV, prowadzona przez dziennikarzy TVN 24 Katowice, przygotowała news telewizyjny (10 osób);
 - Grupa RADIO, prowadzona przez dziennikarzy Radia Katowice, przygotowała reportaż radiowy (10 osób);
 - Grupa FOTO, prowadzona przez fotografa Gazety Wyborczej, przygotowała reportaż fotograficzny (10 osób).
- Uczestnicy warsztatów byli zakwaterowani na terenie jednego z hoteli młodzieżowych na terenie Górnego Śląska (Hotel Skaut na terenie Parku Śląskiego). Warsztaty rozpoczęły się w poniedziałek 1 lipca o godz. 8.00 rano, a skończyły w piątek 4 lipca o godz. 11.00. Do każdej grupy, przez cały czas trwania warsztatów przydzielony był jeden opiekun z uprawnieniami pedagogicznymi oraz instruktor (dziennikarz), który przebywał na zajęciach praktycznych i teoretycznych w godzinach zajęć. Plan warsztatów podzielony był na trzy części. Zajęcia warsztatowe odbywały się w paśmie porannym i popołudniowym. Zajęcia teoretyczne, integracyjne, seminaria i panele dyskusyjne odbywały się w paśmie wieczornym. Efekty Kampusu Dziennikarskiego można zobaczyć na stronie internetowej: www.europasilesia.pl/kampus/.

W sierpniu oraz na początku września odbywały się warsztaty z konstruowania latawców w ramach akcji lato. Warsztaty odbywały się w pięciu Domach Kultury na terenie Katowic. Organizatorami warsztatów była Instytucja Kultury Katowice – Miast Ogrodów, instruktorami przeprowadzającymi warsztaty członkowie Stowarzyszenie KUKLOK. W warsztatach udział wzięło ponad 100 dzieci w przedziale wiekowym od 3 do 14 lat.

Priorytet 5. Bezpieczeństwo i patologie społeczne.

Cel szczegółowy nr 1: Doskonalenie systemu reagowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.

Zadanie: 1. Koordynacja funkcjonowania Miejskiego Centrum Ratownictwa.

W ramach zadania koordynacji, w Miejskim Centrum Ratownictwa funkcjonują całodobowo służby miejskie odpowiedzialne za właściwe kształtowanie bezpieczeństwa wśród mieszkańców Katowic i osób w nim przebywających. Służbami tymi są dyspozytorzy:

- Policji (do dnia 23.09.2013r.)
- Straży Miejskiej,
- Państwowej Straży Pożarnej.

Kontakt z osobami potrzebującymi pomocy nawiązywany jest drogą telefoniczną poprzez telefoniczne numery alarmowe i ogólnokrajowy numer ratunkowy 112. W ciągu doby dyspozytorzy odbierają do tysiąca zgłoszeń telefonicznych, co przekłada się na trzysta do czterystu interwencji – najczęściej z zakresu bezpieczeństwa publicznego. Na zmianie przebywa od 6 do 7 osób. Poprzez pełnienie dyżurów w jednym dużym pomieszczeniu, są w stanie kontaktować się ze sobą w tematach podejmowanych decyzji ratowniczych, co zdecydowanie przyspiesza wysłanie do osób zagrożonych właściwej pomocy.

Zadanie 2. Analiza zagrożenia przestępczością (na podstawie informacji dziennych zgłoszonych przez KMP – w poszczególnych dzielnicach/rejonach miasta)

Zestawienie przestępstw zgłoszonych przez mieszkańców w jednostkach KMP

- Zabójstwa

W roku 2013 stwierdzono 6 przypadki zabójstwa, w roku 2012 stwierdzono 4 przypadków zabójstwa. Wzrost o 50%.

- Przestępstwa na tle seksualnym

W roku 2013 zgłoszono 13 przestępstw na tle seksualnym, w roku 2012 zgłoszono 9 przypadków przestępstw na tle seksualnym. Wzrost o 44,4%.

- Rozboje

W roku 2013 liczba rozbojów wyniosła 286, w roku 2012 odnotowano 331. Spadek o 13,6%.

- Przestępstwa terrorystyczne

W roku 2013 odnotowano 17 przestępstw terrorystycznych, w roku 2012 odnotowano 29 przestępstw terrorystycznych. Spadek o 41,4%.

- Wybryki chuligańskie

W roku 2013 liczba wybryków chuligańskich wyniosła 449, w roku 2012 odnotowano 432. Wzrost o 3,9%.

- Kradzieże z włamaniem do mieszkań, piwnic

W roku 2013 zgłoszono 541 kradzieży z włamaniem do mieszkań i piwnic, w roku 2012 odnotowano 708. *Spadek o 23,6%.*

- Kradzieże z włamaniem do firm, kiosków i sklepów

W roku 2013 zgłoszono 526 kradzieży z włamaniem do firm, kiosków i sklepów, w roku 2012 odnotowano 499. *Wzrost o 5,4%.*

- Kradzieże kieszonkowe

W roku 2013 zgłoszono 1527 kradzieży kieszonkowych, w roku 2012 odnotowano 1548. *Spadek o 1,4%.*

- Kradzieże pozostałe

W roku 2013 zgłoszono 2749 kradzieży pozostałych, w roku 2012 odnotowano 2733. *Wzrost o 0,6%.*

- Kradzieże z włamaniem do samochodów

W roku 2013 zgłoszono 1164 kradzieże z włamaniem do samochodów, w roku 2012 odnotowano 1303. *Spadek o 10,7%.*

- Uszkodzenia samochodów

W roku 2013 zgłoszono 541 uszkodzeń samochodów, w roku 2012 odnotowano 609. *Spadek o 11,2%.*

- Kradzieże samochodów

W roku 2013 zgłoszono 455 kradzieży samochodów, w roku 2012 odnotowano 573. *Spadek o 20,6%.*

- Odzyskane samochody

W roku 2013 odzyskano 190 samochodów, w roku 2012 odnotowano 234. *Spadek skuteczności o 18,8%.*

- Liczba zatrzymanych za przestępstwa narkotykowe

W roku 2013 zatrzymano 347 osób, w roku 2012 odnotowano 317 osoby. *Wzrost skuteczności o 10,2%.*

- Liczba zatrzymanych na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu

W roku 2013 zatrzymano 2274 osoby, w roku 2012 zatrzymano 2043 osób. *Wzrost o 11,3%.*

- Liczba tymczasowo aresztowanych

W roku 2013 aresztowano tymczasowo 56 osób, w roku 2012 tymczasowo aresztowano 85 osób. *Spadek o 34,1%.*

- Zdarzenia w komunikacji

- W roku 2013 zgłoszono 291 wypadki komunikacyjne, w roku 2012 odnotowano 293. *Spadek o 0,7%.*

- W roku 2013 zostało rannych 357 osób w wypadkach komunikacyjnych, w 2012 roku 320 osób. *Wzrost o 11,6%.*

- W roku 2013 odnotowano 10 ofiar śmiertelnych w wypadkach komunikacyjnych, w roku 2012 odnotowano 10 ofiar śmiertelnych. *Bez zmian.*

- W roku 2013 zatrzymano 408 nietrzeźwych kierowców, w roku 2012 odnotowano 330. *Wzrost o 23,6%.*

Zadanie 3. Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców: skrócenie czasu realizacji interwencji Policji i Straży Miejskiej, zwiększenie liczby umundurowanych patroli w miejscach publicznych.

Zadanie realizowane było w 2013 r. poprzez:

- A. Dodatkowe służby patrolowe Policji finansowane z budżetu miasta prowadzono w miesiącach III – XII 2013 r. Głównym celem wprowadzenia służb dodatkowych było zwiększenie ilości umundurowanych pieszych patroli na ulicach miasta i ich aktywności, służby rozliczane były z efektywności (w cyklach miesięcznych).
- B. Patrole szkolne Szkoły Policji w Katowicach – zrealizowano praktyki słuchaczy szkoły Policji z funkcjonariuszami KMP.
- C. Przewóz słuchaczy Szkoły Policji w Katowicach z siedziby szkoły przy ul. Jankego 276 do miejsca pełnienia służby.
- D. Finansowanie dodatkowych patroli Straży Miejskiej.

Zadanie 4. Utrzymanie sprawności systemu monitoringu wizyjnego miasta i jego rozbudowa.

Wydział Zarządzania Kryzysowego nadzoruje i zarządza monitoringiem wizyjnym miasta Katowice. Obecnie monitoring wizyjny na światłowodach obejmuje 55 kamer.

Obecnie system monitoringu wizyjnego miasta posiada 4 centra obserwacji:

- Komenda Miejska Policji;
- Miejskie Centrum Ratownictwa;
- KZKGOP;
- Centrum Utrzymania Tunelu

oraz podglądy w Hali Jantor, KP III i KP V.

W roku 2014 kontynuowane będą prace nad wprowadzeniem w mieście Katowice projektu pn.: „Katowicki Inteligentny System Monitoringu i Analizy”. W ramach tego projektu zostaną zainstalowane kamery w wybranych Strefach Aktywności Społecznej oraz na wybranych placach zabaw wybudowanych przez miasto (około 20 placów zabaw – w trakcie ustalania). Prace wdrożeniowe potrwać do poł. 2014 r.

Wydział Zarządzania Kryzysowego na bieżąco monitoruje stan bezpieczeństwa Katowic oraz gromadzi dane w zakresie propozycji rozbudowy monitoringu wizyjnego w poszczególnych rejonach miasta, które wpływają od mieszkańców miasta i instytucji.

Zadanie 5. Fundusze nagrodowe motywujące funkcjonariuszy służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo do zwiększenia efektywności prowadzonych zadań.

Zadanie realizowane było w 2013 r. poprzez:

A. Fundusz motywacyjny dla policjantów KMP, który został utworzony w celu wsparcia „Programu monitorowania przestępczości kryminalnej w wybranych kategoriach” opracowanego w KMP Katowice jako narzędzie pomocnicze służące do osiągnięcia lepszych efektów w wykrywaniu przestępstw. Kwartalnie przyznawane były nagrody Prezydenta Miasta Katowice dla Policjantów szczególnie zaangażowanych w działania prewencyjne polegające na ograniczaniu liczby przestępstw i zwiększeniu ich wykrywalności.

B. Fundusz motywacyjny dla strażników miejskich przeznaczony był na nagrody dla funkcjonariuszy SM za ujawnianie sprawców dewastacji elewacji budynków i obiektów napisami, rysunkami i graffiti; nagrody otrzymali strażnicy mający najlepsze wyniki w zwalczaniu tych zjawisk.

Zadanie 6. Poprawa funkcjonowania i standardów pracy służb oraz warunków obsługi mieszkańców w placówkach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Zadanie realizowane było w 2013 r. poprzez:

- Rozbudowę i modernizację infrastruktury lokalowej służb porządkowych i ratowniczych:
 - remont Komisariatu Policji I i KP III;
 - remont pomieszczeń socjalnych w JRG III;
 - wymiana instalacji elektrycznej w JRG II i JRG III;
- Zakup wyposażenia usprawniającego funkcjonowanie jednostek, pracę funkcjonariuszy i obsługę mieszkańców:
 - uzupełnienie zaplecza transportowego poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych KMP w Katowicach - zakup pojazdów oznakowanych i nieoznakowanych;
 - zakup drukarki Xerox Phaser Color 61800 dla KMP w Katowicach
 - zakup 3 sztuk elektronicznych urządzeń wielofunkcyjnych Rother DCT8085 dla KMP w Katowicach;
 - zakup 1 stanowiska komputerowego stacjonarnego z pełnym oprogramowaniem dla KMP w Katowicach;
 - zakup 3 sztuk wielofunkcyjnych zestawów multimedialnych dla KMP w Katowicach;
 - naprawa i remont sprzętu p. pożarowego oraz placów ćwiczeń, a także pomieszczeń OSP.;
 - zakup materiałów i sprzętu wspomagających wykonywanie zadań statutowych PSP, w tym m.in. hełmów, sorbentów, neutralizatorów oraz środków pianotwórczych, energii elektrycznej, gazu, paliwa do samochodów pożarniczych;
 - doposażenie strażaków PSP i OSP w sprzęt ratowniczy, ochrony osobistej i umundurowanie;
 - zakup fotopułapek dla Straży Miejskiej;
 - zakup samochodów służbowych przystosowanych do przewożenia psów służbowych.
- Motywowanie i promowanie funkcjonariuszy szczególnie aktywnych w służbie.
 - nagrody uznaniowe Prezydenta Miasta dla wyróżniających się funkcjonariuszy z okazji Święta Policji;
 - nagrody Prezydenta Miasta dla funkcjonariuszy OPP w Katowicach;
 - fundowanie nagród Prezydenta Miasta dla strażaków PSP z okazji Święta Strażaka;
 - fundowanie nagród Prezydenta Miasta dla strażaków – ochotników OSP z okazji Święta Strażaka;
 - fundowanie nagród Prezydenta Miasta z okazji Dnia strażnika Miejskiego;
- Realizację ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1229 z późn. zm.).
 - wypłata ekwiwalentu pieniężnego dla członków OSP za udział w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym organizowanym przez PSP lub miasto Katowice;

MCR

Dla poprawy przepływu informacji – o zagrożeniu życia, zdrowia i innych ważnych uzyskanych przez dyspozytora MCR – z podległymi jednostkami, utworzono wspólna sieć teleinformatyczną i łączność bezprzewodowej. Dzięki niej dyspozytor policji utrzymuje łączność informatyczną z 7 komisariatami policji, dyspozytor PSP z 3 JRG. Punkty wyniesione służb są tak rozlokowane na terenie miasta, aby zespoły ratunkowe miały najkrótszą drogę dojazdową do zdarzeń, a wspólna aplikacja informatyczna, na której pracują służby umożliwia natychmiastowe umiejscowienie zdarzenia na mapie numerycznej miasta.

W razie zaniku łączności telefonicznej pomiędzy MCR a punktami wyniesionymi służb, zainstalowano łączność GPRS. W przypadku wyjazdu jednostki OSP do akcji, strażnica monitorowana jest przez system modułu komunikacyjnego GSM, który w przypadku włamania przekazuje sygnał alarmowy na stanowisko policji w MCR. Cały cykl działań i czynności realizowany w MCR jest nagrywany na nośniki elektroniczne. Większość (w sumie 50) pojazdów ratunkowych zaopatrzona jest w system lokalizacji i napadu, umożliwiając dyspozytorom orientację o statusie pojazdu ratunkowego. Od 01.01.2013 do 31.12.2013 r. w MCR przyjęto **195 236** zgłoszeń telefonicznych od mieszkańców Katowic, z czego podjęto **58 873** interwencji.

Zadanie 7. Inicjowanie i koordynacja prewencyjnych programów / akcji na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

Miejskie Programy Profilaktyczne realizowane są przez nauczycieli i pedagogów w ramach godzin wychowawczych w:

- szkołach podstawowych („Bezpieczne Dziecko – Przyjaciel Sznupka”, „Kibicuję Fair Play”),
- klasach I i II gimnazjów („Bezpieczny Gimnazjalista”),
- zespołach szkół specjalnych (dla szkół specjalnych opracowano modyfikację programu, dostosowaną do potrzeb i możliwości intelektualnych uczniów),
- szkołach ponadgimnazjalnych („Bezpieczna młodzież”),
- przedszkolach („Z bajką bezpieczniej”, „Bezpieczny Maluch”).

Koordynatorem programu na terenie każdej szkoły był pedagog lub psycholog szkolny (w przypadku programu „Bezpieczny Maluch” koordynatorem był funkcjonariusz KMP).

Cele główne programów:

- ograniczenie przestępczości oraz zjawisk patologicznych w środowisku przedszkolnym, dzieci i młodzieży szkół podstawowych oraz gimnazjalnych na terenie miasta Katowice,
- edukacja prawna młodzieży oraz ich rodziców (kształtowanie nawyków poprawnego oraz właściwego zachowania podczas masowych imprez sportowych, popularyzacja sportu jako wskazanej formy spędzania czasu wolnego).

Adresaci programu w 2013 r.

II półrocze roku szkolnego 2012/2013:

• uczniowie szkół podstawowych:	ok. 11 950 os.
• uczniowie szkół gimnazjalnych:	ok. 6 100 os.
• uczniowie zespołów szkół specjalnych:	ok. 490 os.
• rodzice / opiekunowie uczniów:	ok. 19 000 os.

Ogółem liczba adresatów: ok. 37 540 os.

I półrocze roku szkolnego 2013/2014:

• uczniowie szkół podstawowych:	ok. 11 990 os.
• uczniowie szkół gimnazjalnych:	ok. 5 630 os.
• uczniowie zespołów szkół specjalnych:	ok. 550 os.
• rodzice / opiekunowie uczniów:	ok. 18 000 os.

Ogółem liczba adresatów: ok. 36 170 os.

Adresaci programu „Z bajką bezpieczniej” – liczba dzieci objętych programem – 1430 os.

Adresaci programu „Bezpieczny Maluch” – pięć wybranych katowickich przedszkoli.

Adresaci programu „Kibicuję Fair Play” – w programie brało udział 18 katowickich szkół podstawowych (ok. 700 osób).

W ramach programów profilaktycznych wykonano m.in.:

- wystawiono 10 spektakli „**OGRÓD PEŁEN BAJEK**”;

- zorganizowano dwie imprezy finałowe „**Bezpieczna szkoła – bezpieczny uczeń**” podsumowujące organizowane konkursy dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych;
- zakupiono nagrody dla uczniów w ramach organizowanych konkursów;
- wydrukowano kalendarze i zakupiono gadżety na potrzeby programów;
- zorganizowano rozgrywki międzyszkolne „**MIEJSKA LIGA SZKOLNA**” wraz z konkursem na najlepszą katowicką drużynę kibiców”;
- zorganizowano imprezę finałową „**Kibicuję Fair Play**”;
- wykupiono ubezpieczenie na ww. imprezy;
- zorganizowano ferie zimowe w ramach programu „Kibicuję Fair Play”;
- zakupiono gadżety i kalendarze na potrzeby programów profilaktycznych;
- zakupiono ekran do prezentacji multimedialnych na potrzeby programów profilaktycznych;
- wsparcie finansowe (przewóz, stroje, sprzęt techniczny) dla Teatru Ruchu Kinesis współpracującego przy realizacji programu „Bezpieczna Młodzież”.

Zadanie 8. Edukacja i informowanie społeczności lokalnej w zakresie bezpieczeństwa i porządku prawnego.

Zadanie realizowane było w 2013 r. poprzez:

- promocję programów profilaktycznych i prewencyjnych;
- spotkania z mieszkańcami w poszczególnych dzielnicach miasta dot. bezpieczeństwa;
- organizację i współorganizację imprez / akcji / przedsięwzięć promujących bezpieczeństwo;
- materiały popularyzujące bezpieczeństwo i ochronę ludności;

Realizacja zadań WZK wpisanych do „*Gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną w mieście Katowice*” finansowana była ze źródeł:

- budżet WZK UM na rok 2013 (wydatki bieżące) – dział 754,
- „*Programu zapobiegania przestępczości oraz bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego*” (przyjętego uchwałą nr XXXIII/725/13 Rady Miasta Katowice z dnia 30 stycznia 2013 r.) – dział 754 i 851,
- środki w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2013r.

Cel szczegółowy nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Działania zrealizowane w ramach:

- **Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok** (Uchwała Nr XXVIII/631/12 Rady Miasta Katowice z dnia 31 października 2012r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2013 rok).
- **Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok** (Uchwała Nr XXVIII/630/12 Rady Miasta Katowice z dnia 31 października 2013r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2013 rok).

Zadanie 1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w tym w szczególności prowadzenie świetlic, klubów, grup profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, realizacja środowiskowych programów profilaktycznych prowadzonych na terenie szkół, a także organizowanie kampanii i festynów trzeźwościowych.

- a) prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w szczególności w formie opiekuńczej i specjalistycznej, w tym: świetlic środowiskowych dla dzieci, klubów środowiskowych oraz grup profilaktycznych dla młodzieży

ŚWIETLICE SPECJALISTYCZNE MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ (realizowane równolegle w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2013r.) adresują swoją pomoc do dzieci i młodzieży w wieku 6-15 lat, uczęszczających do szkoły podstawowej lub gimnazjum, wywodzących się z rodzin kwalifikujących się do pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Mają one na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych rodziny. W zakresie potrzeb bytowych zgodnie ze standardem usług obejmują zadania takie jak: pobyt dzieci w placówkach w godzinach popołudniowych, zapewniając wychowankom w tym czasie poczucie bezpieczeństwa i właściwe warunki do odpoczynku, życia społecznego i nauki przez 5 dni w tygodniu; wyżywienie składające się z dwóch posiłków dziennie.

Głównym celem powyższych oddziaływań jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu m. in. poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych przy jednoczesnym wsparciu rodziny w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego

SPECJALISTYCZNY KLUB MŁODZIEŻOWY MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ jest kontynuacją pracy socjoterapeutycznej Świetlic Specjalistycznych. Klub przeznaczony jest dla młodzieży w wieku 12-18 lat, absolwentów szkoły podstawowej, uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych wywodzących się z rodzin kwalifikujących się do pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Klub działa w godzinach popołudniowych 5 dni w tygodniu. Cele i zadania Klubu są tożsame z zadaniami Świetlic Specjalistycznych.

ŚWIETLICE ŚRODOWISKOWE PROWADZONE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOTOWANE PRZEZ MIASTO KATOWICE – WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ:

Lp.	Nazwa i adres placówki	Przez kogo prowadzona	Liczba miejsc
1.	„Dom Aniołów Stróżów” - ognisko wychowawcze - świetlica specjalistyczna dla grupy młodszej - świetlica specjalistyczna dla grupy starszej, - zajęcia programu ulicznego (3-18 lat) ul. Gliwicka 148	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów”	55
2.	Świetlica Opiekuńcza im. św. Brata Alberta ul. Młodzieżowa 10	Rzymsko-Katolicka Parafia św. Barbary	50
3.	Świetlica Specjalistyczna ul. Morcinka 19 a, Katowice	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO	40
4.	Młodzieżowy Klub Wspierania Rozwoju Osobistego (typu specjalistycznego) ul. Morcinka 19 a, Katowice	Fundacja dla Ludzi Potrzebujących Pomocy GNIAZDO	15
5.	Świetlica Specjalistyczna im. Św. Brata Alberta ul. Brata Alberta 4, Katowice	Ośrodek Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej	36
6.	Świetlica Specjalistyczna przy Katolickiej Fundacji Dzieciom ul. Kilińskiego 15, Katowice	Katolicka Fundacja Dzieciom	50
7.	Środowiskowy Klub Młodzieżowy (typu specjalistycznego) przy Katolickiej Fundacji Dzieciom ul. Kilińskiego 15, Katowice	Katolicka Fundacja Dzieciom	25
8.	Świetlica Opiekuńcza zwana Klubem „Szansa dla Każdego” ul.3 Maja 36/2	Stowarzyszenie „Szansa dla Każdego”	20
9.	Świetlica Opiekuńcza dla Dzieci przedszkolnych im. Józefa Robotnika ul. Mikusińskiego 8, Katowice	Rzymsko-Katolicka Parafia Św. Józefa Robotnika	15

b) realizacja środowiskowych programów profilaktycznych, prowadzonych na terenie szkół, wg następujących założeń merytorycznych :

- forma zajęć pozalekcyjnych z wykorzystaniem różnych form oddziaływań o charakterze sportowym, kulturalnym, zajęć wyrównawczych, w połączeniu z oddziaływaniami o charakterze psychologiczno–pedagogicznym i edukacyjno - informacyjnymi z zakresu profilaktyki uzależnień, adresowanych w pierwszej kolejności do dzieci zaniedbanych wychowawczo i mających na celu nawiązywanie współpracy z rodzicami,
- realizowane przez współpracujące ze sobą instytucje (np. szkoły, terenowe punkty pomocy społecznej, uczniowskie kluby sportowe, organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno – pedagogiczne),
- koordynowane merytorycznie przez osobę wyznaczoną przez dyrektora szkoły, w której realizowany jest program;

Programy realizowane w **52 szkołach**, w zajęciach uczestniczyło **6 546 dzieci**.

Rodzaje zajęć:	Ilość godzin
sportowe	4.136
dydaktyczno-wyrównawcze	3.081
artystyczne	3.526
terapeutyczno-pedagogiczne	2.386
imprezy integracyjne	3.015
komputerowe	1.246
inne rodzaje zajęć	2.906
Razem:	20.296

Zajęcia były prowadzone przez **530** realizatorów oraz 208 wolontariuszy.

Kategorie problemów występujących u dzieci biorących udział w zajęciach:	Liczba dzieci ze zidentyfikowanym problemem
Dzieci, których rodziny korzystają z pomocy MOPS	1.703
Dzieci z rodzin o nieprawidłowej sytuacji wychowawczej	1.688
Dzieci wychowywane przez jednego rodzica	1.239
Dzieci sprawiające problemy wychowawcze	1.374
Dzieci z trudnościami w nauce	2.051
Dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi, w tym zdrowotnymi	952
Dzieci wychowujące się w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczych	214
Dzieci u których nie stwierdzono powyższych problemów	1.868

Uwaga: powyższe dane z realizacji środowiskowych programów profilaktycznych powtarzają się w sprawozdaniu z Miejskiego Programu Profilaktyki Przeciwdziałania Narkomanii w 2013r. (ponieważ są realizowane równolegle w ramach tego Programu)

- c) prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych realizowanych poprzez uczniowskie kluby sportowe i uwzględniających następujące elementy:
- włączanie w zajęcia sportowe dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji np. materialnej, rodzinnej, wychowawczej,
 - podjęcie współpracy ze szkołami w realizacji zadań wynikających z programów wychowawczych i programów profilaktyki szkolnej.

Zlecanie zadań w formie dotacji dla uczniowskich klubów sportowych przez Wydział Sportu i Turystyki UM Katowice w ramach rozdz. 85154:

Lp.	Nazwa organizacji	Adres	Środki finansowe przyznane w ramach umowy dotacji
1	UKS ŻRÓDEŁKO	ul. Jana Wantuły 11	18.000,00
2	UKS SPRINT	ul. Przyjazna 7 A	17.000,00
3	UKS KATOWICE przy SP 62	ul. Ordona 3D	16.000,00
4	UKS PiK	ul. 3 Maja 42	8.000,00
5	UKS MIKRUS	ul. Karliczka 15	12.000,00
6	UKS OLIMPIA	ul. Lompy 17	21.000,00
7	UKS OCHAJO 19	ul. Spółdzielczości 28	8.000,00
8	UKS KARLIK	ul. Witosa 23	11.000,00
9	UKS 06 KATOWICE-POŁUDNIE	ul. Boya-Żeleńskiego 26	14.000,0
10	UKS OMEGA	ul. Wojciecha 9	4.000,00
11	MKKS GLORIA	ul. Lubiny 9	17.000,00
12	UKS KOKOCINIEC 67	ul. Zielona 5	10.000,00

13	UKS GLADIATOR 23	ul. Medyków 27	9.000,00
14	MKS MOS KATOWICE	ul. Paderewskiego 46 A	54.000,00
15	UKS WODNIK 29	ul. Lepszego 2	12.000,00
16	UKS JUNIOR BASKET	ul. Krzywoustego 11	25.000,00
17	UKS LIDER	ul. Sportowa 29	25.000,00
18	ZUKS GKS KATOWICE	ul. Józefowska 40	26.000,00
19	UKS PAŁAC MŁODZIEŻY	ul. Mikołowska 26	15.000,00
20	UKŁ SPIN	ul. Szopienicka 13d/7	34.984,99
21	UKS BONITO MURCKI	ul. Bielska 14	3.000,00
	SUMA:		359.984,99 zł

Zlecanie zadań w formie dotacji dla uczniowskich klubów sportowych przez Wydział Sportu i Turystyki UM Katowice, w ramach rozdz. 85153:

Lp.	Nazwa organizacji	adres	Środki finansowe przyznane w ramach umowy dotacji
1.	MKS PAŁAC MŁODZIEŻY	ul. Mikołowska 26	67.000,00
2.	MUKS NAPRZÓD JANÓW	ul. Nałkowskiej 10	67.000,00
3.	UKS DĄB 19	ul. Agnieszki 2	18.000,00
4.	UKS ARA	ul. Nasypowa 16	2.000,00
5.	UKS CARRAMBA	ul. Tysiąclecia 88/37	12.000,00
6.	UKS JUNGA	ul. Morawa 19	25.000,00
7.	UKS 4	ul. Trzech Stawów 10	49.000,00
8.	UKS KATOWICE	ul. Ordona 3D	6.000,00
9.	UKS 21 PODLESIE	ul. Malczewskiego 1	14.000,00
10.	UKS SP 27	ul. Łętowskiego 18	46.000,00
11.	UKS KONOPA	ul. Głowackiego 6	5.000,00
12.	UKS SOKÓŁ 22	ul. Wolskiego 3	6.000,00
13.	UKS KUKUŁKI	ul. Kukułek 2A	13.000,00
14.	UKS SZOPIENICE	ul. 11-GO Listopada 13	30.000,00
	SUMA		360.000,00

W zajęciach uczniowskich klubów sportowych brało udział około **3 500** osób (dzieci i młodzież).

d) prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i rodziców w zakresie używania substancji psychoaktywnych

- program profilaktyczny **„Alternatywne metody spędzania czasu wolnego dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem uzależnień”** realizowany przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „Kropelka”: pomoc psychologiczna, zajęcia z rytmiki i nauki tańca, zajęcia w aquaparku, wspólna wigilia, w zajęciach uczestniczyło **20** dzieci;
- **„Klub profilaktyczny EKIPA”** prowadzony przez Parafię Ewangelicko – Augsburską w Katowicach, ul. Bpa H.Bednorza 20: zajęcia od czwartku do soboty po 4 godziny każdego dnia, w zajęciach uczestniczyły narastająco **43** osoby (młodzież);
- program **„Z bajką bezpieczniej”** realizowany przez funkcjonariuszy Zespołu Prewencji Szkolnej katowickiej Straży Miejskiej (w oparciu o art. 11 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o strażach gminnych) w przedszkolach oraz klasach I-III porusza zagadnienia związane z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym (objęto 34 grupy dzieci, łączna ilość dzieci uczestniczących w zajęciach **1 430** osób).
- program **„Bezpieczne Dziecko – Przyjaciół Sznupka”/„Bezpieczny Gimnazjalista”**, realizowany przez nauczycieli i pedagogów w ramach godzin wychowawczych, adresaci programu w II półroczu roku szkolnego 2012/2013:
 - 11.950 uczniów szkół podstawowych,
 - 6.100 uczniów szkół gimnazjalnych,

- 490 uczniów zespołów szkół specjalnych,
 - 19.000 rodziców i opiekunów uczniów,
- adresaci programu w I półroczu roku szkolnego 2013/2014:
- 11.990 uczniów szkół podstawowych,
 - 5.630 uczniów szkół gimnazjalnych,
 - 550 uczniów zespołów szkół specjalnych,
 - 8.000 rodziców i opiekunów uczniów.
- Realizowana tematyka :
- dot. uzależnień (nikotyna, narkotyki, alkohol, internet)
 - dot. bezpiecznego wypoczynku (bezpieczeństwo w trakcie wakacji w mieście, w trakcie podróży, w trakcie wypoczynku nad wodą i w górach).
 - dot. bezpieczeństwa w kontaktach z dorosłymi (molestowanie, znęcanie się, kradzieże, pozyskiwanie od dzieci i młodzieży informacji przez przestępców),
 - dot. przemocy rówieśniczej (bójki, pobicia, rozboje, wymuszenia, kradzieże),
- program **„Bezpieczna Młodzież”** realizowany w szkołach ponadgimnazjalnych obejmuje następujące tematy:
 - „*Jak chronić się przed uzależnieniem?*”,
 - „*Chcę żyć, czyli co należy wiedzieć o depresji i zachowaniach autodestrukcyjnych*”,
 - „*Cyberprzemoc – czy nas to dotyczy?*”,
 - „*Przemoc seksualna – czy potrafisz reagować?*”.
 - program **„Korekta”** realizowany w klasach II i III szkół ponadgimnazjalnych: zrealizowano 25 edycji(jedna edycja programu trwała 3 godziny), którymi objęto 568 uczniów, ocena w skali 1-6 przez uczestników programu to 5,00. Jest to program profilaktyczny, edukacyjny, adresowany do młodych ludzi, którzy są już po inicjacji alkoholowej i wciąż mają z nim kontakt, a w szczególności do tych, u których pojawiają się problemy z nadużywaniem alkoholu, ukazuje szeroką gamę zagrożeń związanych z używaniem alkoholu;
 - program profilaktyki uzależnień **„RAMPA – Profilaktyka kreatywna młodzieży”** realizowany przez Śląską Fundację Obywatelską LEX CIVIS w Katowicach, na Osiedlu Witosza (zajęcia od poniedziałku do piątku w godz.15.00-19.00, w soboty w godzinach 9.00-13.00, udział 43 dzieci w wieku 7-14 lat);
 - **„Silniejszy od nienawiści**-historia życia głoszona sercem. Spotkanie z Timem Gunard” - 3 spotkania profilaktyczne (każde po 1,5 godziny) dotyczące problematyki uzależnień i przemocy, w których łącznie wzięło udział 1 400 osób (głównie uczniów szkół ponadgimnazjalnych);
 - praca wśród młodzieży ubogiej i zepchniętej na margines społeczny, budowanie strefy bezpieczeństwa bez alkoholu i narkotyków oraz stwarzanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu w ramach działalności klubu młodzieżowego **„Wysoki Zamek”** przy ul. Gliwickiej 96, realizowana przez Wspólnotę Dobrego Pasterza: 15 767 obecności we wszystkich imprezach i przedsięwzięciach, 90 stałych uczestników;
 - warsztaty profilaktyczne HIV/AIDS realizowany przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział w Katowicach przy ul. Warszawskiej 19: 56 godzin warsztatów w gimnazjach, łącznie w zajęciach uczestniczyło 1 177 uczniów;
 - **zimowisko** dla dzieci będących podopiecznymi Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci Osieroconych „KROPELKA”, wychowujących się w rodzinach zastępczych, wielodzietnych i patologicznych lub objętych pomocą MOPS w Katowicach: w miejscowości Sopot Kamienny Potok, w okresie od 12 do 22 lutego 2013 roku wzięło udział 12 dzieci;
 - spektakle profilaktyczne grupy teatralnej „Teatr z naszego podwórka” prezentowane podczas różnych imprez promujących trzeźwość: 8 występów, około 1 600 widzów;
 - „Letnia Szkoła Artystyczna” w Koszęcinie prowadzone przez Zespół Pieśni i Tańca ŚLĄSK, zorganizowane w dniach 31.07 - 09.08.2013r. przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Osieroconych „Kropelka” dla 14 dzieci osieroconych, wychowujących się w Domach Dziecka lub w rodzinach zastępczych, zadanie miało na celu rehabilitację stanu psychicznego dzieci po przeżytej traumie utraty rodziców i trudnej sytuacji emocjonalnej
 - programy profilaktyczne „Marihuana – prawdy i mity” oraz „Dopalacz - STOP” realizowane przez Stowarzyszenie Śląskie Centrum Profilaktyki i Psychoterapii: 250 edycji programów którymi objęto 5.734 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
 - program edukacyjno-profilaktyczny „Narkotyki i Nastolatki – jak rozmawiać z dziećmi o marihuanie” realizowany przez Stowarzyszenie Śląskie Centrum Profilaktyki i Psychoterapii: 20

edycji zajęć, którymi objęto 700 rodziców uczniów katowickich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (średnia ocena realizacji programu przez rodziców w skali 1 – 6 to 5,0)

- program profilaktyczny „Krok w stronę kultury – krokiem wstecz od uzależnień” realizowany w dniach 15.11. - 15.12.2013r. Przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Katowicach: 20 uczestników

e) wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość.

- program „**Przeciwdziałanie żebractwu w mieście Katowice – pomagam mądrze**, jako element profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych” prowadzony przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta: przeprowadzono **370** rozmów z osobami żebrzącymi, rozdano mieszkańcom **15 000** sztuk ulotek, rozdano **2 000** sztuk żetonów do wózków sklepowych, rozklejono **220** plakatów mających na celu przeciwdziałanie żebractwu; ponadto w okresie przedświątecznym **43** bezdomnym rozdano paczki składające się z najpotrzebniejszych produktów higienicznych i spożywczych (podczas wręczania paczek motywowano do zmiany postaw życiowych i nawiązania współpracy z instytucjami pomocowymi;
- „Piłkarska Szansa – drużyna piłkarska osób bezdomnych” prowadzona przez Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne w Katowicach, ul. Sienkiewicza 23: prowadzono treningi piłkarskie połączone z warsztatami terapii uzależnień i przeciwdziałania bezdomności, uczestniczyło w nich łącznie **25** osób;
- Świąteczne spotkanie integracyjne „80 świec” w którym wzięło udział **85** osób z rodzin związanych Katowickim Stowarzyszeniem Trzeźwościowym „Dwójka” oraz „Jędrus”;
- XXII Ogólnopolski Przegląd Abstynenckiej Twórczości Artystycznej - Zamczysko 2013 w dniach 22 – 25.08.2013 roku w Olsztynie k/Częstochowy: sfinansowano udział **25** mieszkańców Katowic.

f) prowadzenie kampanii i festynów trzeźwościowych z wykorzystaniem plakatów, ulotek, informatorów dla mieszkańców Katowic:

- realizowanie ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł” materiały zostały przekazane do **59** szkół (33 szkoły podstawowe, 26 gimnazjów), wśród laureatów konkursów indywidualnych znalazło się **56** uczniów z Katowic;
- realizowanie działań edukacyjno-profilaktycznych dotyczących problemów alkoholowych i narkotykowych oraz przeciwdziałania przemoicy domowej (zakupione ulotki, broszury i plakaty o tej tematyce przekazano do MOPS, Biura Obsługi mieszkańców UM, Zespołu ds. Leczenia Odwykowego);
- VII Trzeźwościowy Festyn Integracyjny zorganizowany przez Ośrodek Profilaktyczno-Szkoleniowy przy ul. Gawronów 20 w dniach 22-23.06.2013r., około **200** uczestników.

g) wspieranie grup młodzieżowych liderów trzeźwości

- dofinansowanie udziału 4 uczniów z katowickich szkół ponadgimnazjalnych w XVI Edycji Ponadregionalnej Powiatowej Młodzieżowej Szkoły Liderów

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie poprzez wpieranie działalności placówek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzonych przez organizacje pozarządowe:

a) wspieranie działalności placówek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzonych przez organizacje pozarządowe:

Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracuje ze **Śląskim Stowarzyszeniem „Ad Vitam Dignam”** w zakresie prowadzenia przez ww. organizację Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym przy ul. ks. bpa. Bednorza 22. Usługi Ośrodka polegają na:

- zapewnieniu doraźnego całodobowego schronienia dla 10 kobiet i kobiet z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym w szczególności w przypadkach ostrych konfliktów rodzinnych, zagrażających ich bezpieczeństwu, zdrowiu, bądź życiu;
- świadczeniu specjalistycznego poradnictwa, w tym w szczególności: psychologicznego i prawnego.

W okresie I – XII.2013 roku z usług Ośrodka skorzystało (narastająco) **25** osób.

Stowarzyszenie PO MOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej

Świadczone usługi polegają na:

- zapewnieniu całodobowego schronienia dla kobiet i kobiet z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, w tym w szczególności w przypadkach ostrych konfliktów rodzinnych, zagrażających ich bezpieczeństwu, zdrowiu, bądź życiu, jak również przymusowej prostytucji;
- świadczeniu specjalistycznego poradnictwa, w tym w szczególności psychologicznego i prawnego;
- zapewnieniu produktów żywnościowych umożliwiających całodienne wyżywienie oraz możliwości samodzielnego sporządzania posiłków z produktów żywnościowych zakupionych przez placówkę.

w okresie I – XII.2013 roku z pomocy Stowarzyszenia skorzystało (narastająco) **26** osób.

Śląska Fundacja Obywatelska LEX FAMILIA

Wsparcie osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej poprzez prowadzenie porad psychologicznych, prawnych, socjalnych i doradztwa zawodowego – skorzystało **274** mieszkańców Katowic

b) działania realizowane w ramach MOPS :

- organizowanie spotkań konsultacyjnych z udziałem specjalistów d/s uzależnień oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problemem uzależnień, a także organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą:

- 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 1 551 spotkań Grup Roboczych.

- prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej udziela pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy - ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana była do osób doznających przemocy (ofiary przemocy), osób stosujących przemoc (sprawców przemocy) i świadków przemocy. Z rodzinami prowadzona była systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmowała ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku. W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy Ośrodek zapewniał schronienie dla osób, które ze względu na dramatyczną sytuację nie mogą przebywać w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Łączna liczba klientów objętych pomocą, w tym:	983
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	296
Sprawcy przemocy	105
Dzieci	14
Inne kryzysy	568
Konsultacje rodzinne/ grupowe (ilość spotkań)	62
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	74

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS świadczone były następujące usługi:

- konsultacje indywidualne dla klientów z problemem przemocy w rodzinie,
- wizyty w środowisku,
- interwencje,
- kierowanie do miejsc schronienia,
- poradnictwo dla mieszkańców Katowic,
- poradnictwo prawne.

Liczba przeprowadzonych interwencji osobistych i telefonicznych:

	W okresie od I-XII 2013r.
Interwencje osobiste	147
Interwencje telefoniczne	893
RAZEM:	1 040

Interwencje były reakcją na sygnały o krzywdzeniu głównie dzieci i osób starszych. Podejmowane są w wielu przypadkach wspólnie z dzielnicowym. Po przeprowadzeniu działań interwencyjnych wspólnie

planowane są następne kroki związane z pomocą. Interwencje służą również przyspieszeniu i zwiększeniu skuteczności działań prawnych w instytucjach wymiaru sprawiedliwości.

Liczba usług w zakresie konsultacji indywidualnych i poradnictwa specjalistycznego.

Konsultacje indywidualne	Poradnictwo specjalistyczne	Poradnictwo prawne
2.272	545	443

Grupowe formy pracy socjalnej

Program Pomocy Psychologicznej w okresie od I - XII 2013 r. obejmował jedną formę pracy grupowej:

- **Grupa psychoedukacyjna** dla ofiar przemocy (27 osób – 48 spotkań), celem zajęć jest zyskanie wsparcia i wiedzy o możliwościach ochrony i rozwiązywania problemu przemocy w aspekcie prawnym, psychologicznym i socjalnym.

▪ Budowanie naturalnych i środowiskowych grup wsparcia

Uwzględniając specyfikę zjawiska przemocy i kryzysu, praca środowiskowa stanowi stały element w zapewnianiu bezpieczeństwa osobom poszkodowanym.

Budowanie naturalnych grup wsparcia w środowisku w ważnym stopniu przyczynia się do powstrzymania przemocy. Klientami ośrodka byli też tzw. świadkowie przemocy (rodzina, sąsiedzi, przyjaciele), którzy wyposażeni w informacje, edukację i wsparcie świadomie i aktywnie wspierają swoich bliskich w sytuacji kryzysu i przemocy.

	Liczba spotkań	Liczba osób
Grupowe formy pomocy	48	27
Naturalne grupy wsparcia	62	126

Zadanie 3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin:

a) prowadzenie działalności Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu działającego w ramach Miejskiej Izby Wyrzeźwień:

- 1.963 indywidualnych konsultacji psychologicznych oraz w ramach grupy edukacyjno- motywacyjnej,
- 2.352 rozmowy motywujących do leczenia dla osób opuszczających Izbę Wyrzeźwień,
- 135 porad prawnych,
- 48 konsultacji psychiatryczne,
- 181 konsultacji telefonicznych.

b) prowadzenie w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, które podejmuje działania w zakresie uzależnień, związane z poradnictwem i profilaktyką dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, w tym poprzez wsparcie asystenta rodziny.

- **Konsultanci ds. uzależnień przy MOPS** pomagają klientom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w rozwiązywaniu problemów alkoholowych, w ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi Terenowych Punktów Pomocy Społecznej. Prowadzą następującą działalność:
- **Działalność diagnostyczna** w zakresie:
 - picia szkodliwego,
 - uzależnienia od alkoholu,
 - sytuacji w rodzinie z problemem alkoholowym.

Łączna liczba osób objętych pomocą w tym:	395
Osoby z problemem alkoholowym	369
Osoby z rodzin z problemem alkoholowym	26

- **Działalność diagnostyczno-motywacyjną** dotyczącą klientów z problemem alkoholowym prowadzoną poprzez konsultacje indywidualne i grupowe oraz wizyty w środowisku.

Konsultacje indywidualne w tym:	Liczba
dla klientów Ośrodka	434

dla mieszkańców Katowic nie będących klientami MOPS	11
---	----

- **Prowadzenie programu diagnostycznego pod kątem występowania u klientów problemu alkoholowego (program „Ja i alkohol”)**

„*Ja i Alkohol*”, program przeznaczony dla osób, u których zaobserwowano fakty świadczące o możliwości występowania problemu alkoholowego. Celem udziału w zajęciach było rozpoznanie przez klientów własnego stylu picia, negatywnych konsekwencji wynikających z używania alkoholu oraz edukacja na temat problematyki alkoholowej, a w efekcie diagnoza problemu alkoholowego. Klient otrzymywał także informacje dotyczące form i miejsc leczenia odwykowego, konstruował indywidualny plan leczenia.

Spotkania grupowe odbywały się 2 razy w tygodniu i trwały 2 godziny. Integralną częścią programu były spotkania indywidualne z prowadzącym konsultantem.

LICZBA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W ZAJĘCIACH	123
Liczba spotkań:	88
Liczba osób z rozpoznaniem uzależnieniem od alkoholu	86
Liczba osób z rozpoznaniem piciem szkodliwym	21
Liczba osób bez rozpoznanego problemu alkoholowego	6
Liczba osób bez rozpoznania	10

- **Interwencja kryzysowa i pomoc rodzinie z problemem alkoholowym** obejmowała pomoc w formie interwencji kryzysowej dla członków rodzin.

Problem nadużywania substancji psychoaktywnych w rodzinie (osoby)	74
---	----

- **Poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin prowadzone przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych).**

Poradnictwo specjalistyczne prowadzone było przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych) oraz dwóch konsultantów ds. uzależnień. Obejmowało problematykę uzależnień u osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadania wykonywane przez specjalistów ds. uzależnień zatrudnionych w CRS nakierowane były w szczególności na udzielenie pomocy i wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi ze zdiagnozowanym uzależnieniem od alkoholu, jak i osobom, u których istnieje podejrzenie występowania problemu alkoholowego oraz ich rodzinom. W ramach poradnictwa specjalistycznego udzielali oni wsparcia rodzinom osób zaburzonych psychicznie z problemem alkoholowym, informacji dotyczących choroby i sposobu postępowania z chorym członkiem rodziny. Prowadzili również konsultacje indywidualne w TPPS-ach oraz proces diagnostyczny przy współpracy z konsultantami ds. uzależnień w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Ponieważ współwystępowanie problemu alkoholowego wpływa na przebieg i skuteczność leczenia zaburzeń psychicznych, niezwykle istotna jest współpraca specjalistów ds. uzależnień z konsultantami ds. zaburzeń psychicznych (psychologami, lekarzami psychiatrami, pracownikami socjalnymi, pielęgniarkami) zatrudnionymi w Centrum. Praca wielospecjalistyczna umożliwiała udzielenie właściwej pomocy i uzyskanie lepszych efektów wsparcia. Specjaliści ds. uzależnień współpracowali również z pracownikami Terenowych Punktów Pomocy Społecznej w zakresie pracy socjalnej na rzecz klientów.

- **Zadania realizowane przez asystenta rodziny w Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii.**

W 2013 roku pracownik Ośrodka realizujący zadania asystenta rodziny zrealizował w ramach usługi 421 konsultacje dla 19 rodzin mieszkających na terenie miasta Katowice - objętych usługą. Celem usługi była poprawa sytuacji życiowej rodzin objętych wsparciem, pomoc w stworzeniu optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów rodziny. Ponadto wsparcie pracownika realizującego zadania z zakresu asysty rodzinnej umożliwiło nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców oraz zwiększenie ich kompetencji rodzicielskich. Wsparcie asystenckie skupione było między innymi na: wspieraniu rodzin w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych

obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw życiowych, rodzicielskich wszystkich członków rodziny, a przede wszystkim odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych. W trakcie trwania usługi pracownik realizujący działania na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin nawiązywał/poszerzał współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie miasta Katowice. W kontekście prowadzenia pogłębionej pracy z rodzinami objętymi usługą odbyły się **62** zespoły ds. pracy z rodziną oraz **3** grup robocze ds. przemocy. W ramach zespołu ds. pracy z rodziną, członkowie zespołu podjęli decyzję o zakończeniu usługi asystenta rodziny w **7** rodzinach. W przypadku pozostałych rodzin skala/różnorodność problemów oznaczały konieczność kontynuowania usługi. Uczestnicy zespołów ds. pracy z rodziną oraz grup roboczych ds. przemocy w oparciu o diagnozę systemu rodzinnego wyodrębnili pozostałe do przepracowania z rodziną obszary problemowe jak również określili działania służące rozwiązaniu problemów.

c) zwiększenie dostępności leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla mieszkańców Katowic, ze szczególnym uwzględnieniem specjalistycznych programów dla dzieci i młodzieży oraz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- **oddział dzienny** dla osób uzależnionych od alkoholu ze znacznym upośledzeniem w funkcjonowaniu społecznym (kierowanych przez MOPS Katowice), realizowane przez Centrum Psychiatrii na terenie Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy ul. Korczaka 2 w Katowicach - z terapii skorzystało **20** osób (łącznie 400 osobodni terapii)
- **trening konstruktywnych zachowań** dla osób uzależnionych od alkoholu ze znacznym upośledzeniem w funkcjonowaniu społecznym (kierowanych przez MOPS Katowice), realizowane przez Centrum Psychiatrii na terenie Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy ul. Korczaka 2 w Katowicach - z treningu skorzystało **7** osób (łącznie 128 osobodni terapii)
- **działania związane z procedurą zobowiązania do leczenia odwykowego** prowadzone przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zespół ds. Leczenia Odwykowego działający w ramach ww. Komisji prowadzi działania na posiedzeniach we wtorki i czwartki w godz. 16.00 – 19.00 przy ul. Macieja 10,

Łącznie Zespół rozpatrzył 188 wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, w tym wnioski nadesłane przez:	
rodziny	94
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	59
Policję	24
Prokuraturę	8
Kuratorów sądowych	2
Sąd	-
inne instytucje	2

- na pierwsze spotkanie zgłosiło się **76** osób,
- na kolejnych spotkaniach odnotowano **252** obecności, a w **177** przypadkach przedłożono zaświadczenia z placówek leczenia odwykowego,
- do Sądu Rejonowego skierowano **51** wniosków o zastosowanie zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- zaproszono **158** członków rodzin, z których na spotkanie z komisją zgłosiło się **88** osób,
- ilość osób, które przyszły na spotkanie bez wcześniejszego umówienia: **78**,
- łącznie w trakcie całego roku zanotowano 460 obecności osób korzystających z pomocy Zespołu ds. Leczenia Odwykowego.

- d) organizowanie grup terapeutycznych oraz wspomaganie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin
- terapia grupowa Dorosłych Dzieci Alkoholików dla studentów, którzy dorastali w rodzinach z problemem alkoholowym, prowadzona na terenie Duszpasterstwa Akademickiego w Zawodziu, dwie grupy terapeutyczne (24 uczestników w dwóch grupach terapeutycznych, 136 godzin zajęć terapii grupowej);
 - zajęcia prowadzone w Katowickim Stowarzyszeniu Trzeźwościowym „Dwójka” (ul. Bpa H.Bednorza 22): 183 spotkaia (w tym: 48 grup wsparcia, 45 spotkań społeczności Stowarzyszenia, 89 spotkań rekreacyjno-sportowych) i objęto nimi osoby, które podjęły życie w trzeźwości i potrzebują wsparcia w codziennym życiu (w zajęciach prowadzonych przez Stowarzyszenie regularnie uczestniczyło 105 osób oraz około 600 osób było jeden lub dwa razy na zajęciach lub rozmowie w Stowarzyszeniu); oprócz tego w Stowarzyszeniu udzielono 437 porad i informacji telefonicznych oraz 177 porad w ramach pierwszego kontaktu;
 - zajęcia prowadzone w Katowickim Stowarzyszeniu Trzeźwościowym „Jędrus” (ul. Macieja 10): grupa samopomocowa (4 razy w miesiącu, średnio 22 uczestników), zajęcia profilaktyczno-edukacyjne (6 spotkań po 2 godz. tj. łącznie 12 godzin, średnio 21 osób), warsztaty rozwoju osobistego dla uzależnionych i współuzależnionych (26 spotkań po 2 godz. tj. łącznie 52 godziny, średnio 12 osób);
 - „Grupa wsparcia dla kobiet uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych” prowadzone przez Parafię Ewangelicko-Augsburską przy ul. Warszawskiej 11: odbyło się 12 zajęć po 90 min., uczestniczyło w nich 36 kobiet;
 - Program profilaktyki uzależnień dla osób starszych, w tym niepełnosprawnych pt. „**Walczymy z nalogami**” realizowany w okresie 5.10 - 30.11.2013r. przez Stowarzyszenie Aktywnych Niepełnosprawnych i Seniorów „SANIS”: 20 uczestników.
- e) dofinansowanie obozów terapeutycznych dla rodzin z problemem alkoholowym – w tym zwłaszcza dla dzieci i młodzieży
- „XXII Ogólnopolski Wiosenny Zlot Rodzin Abstynenckich – Tatry 2013” (Małe Ciche, w dniach 29.04. – 04.05.2013r.) - w ramach umowy z Urzędem Miasta Katowice udział wzięło 62 mieszkańców Katowic. Głównym celem Zlotu jest odbudowa i umacnianie – naderwanych przez alkohol więzi rodzinnych poprzez rekreację i aktywny wypoczynek ludzi uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, wraz z całymi rodzinami;
 - „Obóz terapeutyczno-integracyjny Rycerka 2013” zorganizowane przez Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka” w dniach 19.07.-3.08.2013r.: 45 uczestników;
 - VII Ogólnopolskie Spotkanie Integracyjno-Sportowe Klubów Abstynenckich nad Pilicą w dniach 13-14.07.2013r.: uczestnictwo 19 mieszkańców Katowic związanych z Katowickim Stowarzyszeniem Trzeźwościowym „Jędrus”.
- f) wspieranie działalności punktów informacyjno - konsultacyjnych z zakresu problemów uzależnień oraz stowarzyszeń abstynenckich i trzeźwościowych
- Telefon Zaufania oraz punkt informacyjno-konsultacyjny oraz poradnictwo z zakresu problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy domowej w Ośrodku Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym przy ul. ks. Bpa H.Bednorza 22:
 - 3.181 rozmów w trakcie nocnych dyżurów Telefonu Zaufania,
 - 156 porad psychologicznych,
 - 153 porady prawne,
 - 574 konsultacji terapeutycznych;
 - działalność Katowickich Stowarzyszeń Trzeźwościowych „Dwójka” oraz „Jędrus” Programy realizowane od wielu lat. Stanowią bardzo wartościową ofertę dla osób, które podjęły życie w trzeźwości i potrzebują wsparcia w codziennym życiu;
 - **Poradnia Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii** Oddział w Katowicach przy ul. Warszawskiej 19:
 - działalność informacyjna: 470 odbiorców, 300 godzin,
 - terapia indywidualna: 325 osób, 200 godzin,
 - terapia rodzinna: 150 osób, 50 godzin,

- program interwencyjny FRED GOES NET dla nastolatków, których przyłapano na używaniu narkotyków lub alkoholu: 90 godzin konsultacji dla rodzin i opiekunów, z których skorzystało **123** osoby, 40 godzin zajęć dla nastolatków z których skorzystało **41** osób
- warsztaty edukacyjne dla rodziców: 60 godzin, **25** osób.
- **program „Obecność jako pierwszy gest ku drugiemu człowiekowi – bycie z, przy, obok – szerzenie profilaktyki uzależnień, pomoc osobom uzależnionym i narażonym na uzależnienie oraz ich rodzinom”** prowadzony przez Wspólnotę Dobrego Pasterza przy ul. Opolskiej 9: **132** dyżury (8-godzinne) w Punkcie Misyjnym, **35** dyżurów (3-godzinnych) lekarza, **154** wyjścia na ulicę i do miejsc pomocy osobom uzależnionym w celu posługi w środowisku; **40** spotkań (3 godzinnych) pt. „Wieczór Dobrej Nowiny); łącznie **870** razy przyjęto osoby zamieszkałe bądź przebywające w Katowicach;

Zadanie 4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień poprzez: wzmacnianie kompetencji w zakresie profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem, poprzez szkolenia wybranych grup zawodowych, w tym w szczególności pracowników socjalnych, pracowników domów pomocy społecznej, domów dziecka.

Szkolenia dla pracowników MOPS:

Szkolenia dotyczyły problematyki uzależnień oraz specyfiki i sposobów postępowania w pracy socjalnej z osobą z problemem alkoholowym, tj. rozpoznawanie problemu, ocena, motywowanie i kierowanie do miejsc terapeutycznych. Zawierają treści dot. dysfunkcji w rodzinie alkoholowej i podstawowy warsztat pracy z członkami rodziny alkoholowej. Szkolenie z zakresu podstawowej wiedzy nt. problemu alkoholowego i sposobu jego rozwiązywania obejmowało cykl 2 spotkań po 5-7 godzin. Odbyły się 2 edycje szkolenia, które obejmowała łącznie 24 godziny dydaktyczne. Na bieżąco realizowane są konsultacje dla pracowników socjalnych w zakresie planowania pracy socjalnej z klientem z problemem alkoholowym.

Liczba pracowników biorących udział w szkoleniu	9
Liczba spotkań	2
Liczba godzin	12
Liczba konsultacji dla pracowników socjalnych	205

Szkolenia dla pracowników Domów Pomocy Społecznej „Przystań” i „Zacisze”:

Szkolenia dotyczyły problematyki uzależnień oraz specyfiki i sposobów postępowania z podopiecznymi uzależnionymi lub nadużywającymi środków psychoaktywnych (w tym głównie alkoholu) i obejmowały 12 godzin szkolenia podstawowego dla 24 pracowników, 32 godziny konsultacji merytorycznych.

Potrzeby na 2014 rok związane z realizacją programu.

Z badań socjologicznych przeprowadzonych nad Katowickimi rodzinami wynika że rodziny mieszkańców Katowic są przede wszystkim rodzinami nuklearnymi – pełnymi i małodziećnymi. Funkcja opiekuńcza wobec małych dzieci do 6 roku życia jest wypełniana przede wszystkim przez członków rodziny, rzadko jest wspomagana przez instytucje wychowawczo-opiekuńcze (żłobek- przedszkole). Katowickie rodziny są dysfunkcyjne jeśli chodzi o czas poświęcony dzieciom. Przekłada się to na niewielkie rozeznanie problemów jakie mogą mieć ich dzieci w szkole.

Kondycja katowickich rodzin we wnioskach z badań jest niezadowolająca rozrasta się bezradność opiekuńczo-wychowawcza. Jest ona wzmacniana przez rezygnację kolejnych grup rodziców z aktywnego obligowania dzieci i młodzieży szkolnej do odpowiedzialności za wzorce postępowania. Ten stan wymaga wprowadzenia aktywnych form wsparcia opiekuńczo- pedagogicznego w przypadku dysfunkcji opiekuńczej, a w przypadku rodzin wieloproblemowych – nie tylko systematycznego wspierania ich w realizacji licznych funkcji socjalnych, lecz szerszego programowania aktywności edukacyjnej i pracy wychowawczej z dziećmi.

Rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi od wielu lat stanowią jedną z najbardziej licznych grup mieszkańców Katowic wymagających wsparcia ze strony służb społecznych. Warto też zaznaczyć, że liczba tych rodzin rośnie (odpowiednio objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach było: 2 621 rodzin w 2011 r., 2 731 rodzin w 2012 r., 2 763 w 2013 r.).

Na wysokim poziomie utrzymują się środki przeznaczone przez gminę na opiekę nad dzieckiem i rodziną wynoszące w 2013 roku:

- wydatki MOPS 7 805 086,49 zł. - składają się na nie wydatki na pomoc instytucjonalną (Świetlice Środowiskowe, Środowiskowe Kluby Młodzieżowe), dofinansowanie: do wypoczynku letniego, zielonej szkoły, wyprawek szkolnych, obiadów dla dzieci i młodzieży, dożywianie dodatkowe, poradnictwo dla rodzin z dziećmi i młodzieży, realizację programów dla rodzin z dziećmi, paczki świąteczne dla dzieci, bilety dla dzieci na dojazd do szkół, bilety dla dzieci z rodzin wielodzietnych na dojazd do szkół.

- dotacje miasta na świetlice prowadzone przez organizacje pozarządowe – 2 318 315 zł (w 2013 roku zadanie było realizowane przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice).

Poniżej przedstawiono przykładowo wydatki realizowane w ramach zadania opieka nad dzieckiem i rodziną przez MOPS Katowice:

Dofinansowanie do:	2011 r.	2012 r.	2013
Wypoczynku letniego	836 574,60 zł	880 678, 83 zł	734 780,16 zł
Zielona szkoła	52 225,50 zł	59 195, 41 zł	67 562, 10 zł
Obiady dla dzieci i młodzieży.	4 536 101, 22 zł	4 880 963, 78 zł	4 494 816,80 zł
Poradnictwo dla rodzin z dziećmi i młodzieży	286 276,11 zł	334 747,17 zł	439 026,65 zł
Bilety dla dzieci na dojazd do szkół	2 998,00 zł	5 883,00 zł	12 479 zł

Doświadczenia specjalistów w pracy z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi wskazuje na potrzebę coraz bardziej pogłębionej i zindywidualizowanej pracy. Większe zaangażowanie osoby pomagającej może być jednym z warunków osiągnięcia sukcesu w pracy z rodziną. Odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby jest realizowanie na terenie miasta Katowice usługi asystenta rodziny. Wśród najważniejszych zadań asystenta rodziny warto wymienić wzmacnianie roli i funkcji rodziny, wspieranie w przezwyciężaniu trudności, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i dążeniu do reintegracji. Zasadność realizacji tego zadania oraz ramy, sposoby realizacji określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (w art.3.1 wskazując, że „obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych [...] w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego [...]).

Wykaz potrzeb w zakresie zadania: opieka nad dzieckiem i rodziną

Dział	Rozdział	Kwota w zł 2014	Zakres działań
851	85153	1 026 061	prowadzenie 5 świetlic i 3 klubów młodzieżowych, dotowanie/wspieranie: - 6 świetlic specjalistycznych, - 2 kluby specjalistyczne, - 4 świetlice opiekuńcze, - 1 ognisko wychowawcze, - 1 koło zainteresowań, - 1 praca podwórkowa
851	85154	2 192 358	
852	85201	181 088	
852	85206	755 460	
852	85214	1 098 150	pomoc w postaci kolonii, biletów itp.
852	85219	1 457 726	praca socjalna nakierowana na dzieci
852	85295	4 735 320	dożywianie uczniów program wyrównywania szans edukacyjnych- darowizna (180 000 zł)
852	85220	306 279	poradnictwo dla rodzin
852	85206	347 445	asystenci rodzin

Mając na uwadze kontynuację realizacji zadań w zakresie „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2012-2014” w 2014 roku potrzeby z tym związane kształtują się na podobnym poziomie jak w 2013 roku i będą realizowane z bieżącej działalności w ramach środków własnych środków budżetowych.